

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

BIZNESA, VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTE
FINANŠU UN GRĀMATVEDĪBAS NODAĻA

LATVIJAS KOMERCBANKU FINANŠU DARBĪBAS ANALĪZE

BAKALaura DARBS

Autore: Otrā līmeņa profesionālās
Augstākās izglītības studiju programmas
Finanšu menedžments
Pilna laika klātienes studente

Jūlija Jevdokimova

studenta apliecības Nr.jj13045

Darba vadītājs: Dr. Ekon. As. Prof. Marina Kudinska

Rīga – 2017

ANOTĀCIJA

Darba autore uzskata, ka bakalaura darbs "Latvijas komercbanku finanšu darbības analīze" ir aktuāls, jo bankas ieņem nozīmīgu vietu finanšu sistēmā un valsts ekonomikā. Mūsdienās banku pakalpojumus izmanto gandrīz ikviens valsts iedzīvotājs, un ikviens uzņēmums. Banku finanšu darbība ir cieši saistīta ar klientu uzticamību bankām, tāpēc šis jautājums ir aktuāls gan privātpersonām, gan uzņēmumiem. Finanšu analīze nozarē atspoguļo komercbanku attīstību, spēj atklāt problēmas, kas ir ārkārtīgi svarīgi valsts ekonomikā.

Mūsdienās, neskatoties uz to, ka norēķinu konts bankā ir gandrīz ikvienam, tomēr iedzīvotāji nav informēti par banku finansiālo darbību un drošību, tāpēc uzticība bankām nav augstā līmenī. Uzticības trūkums savukārt ierobežo banku nozares tālāko attīstību.

Finanšu krīzes laikā, jeb 2008.-2010. gados bankas cieta būtiskus zaudējumus nepietiekamās risku vadības un analīzes dēļ. Ir būtiski nepieļaut atkārtoto krīzi banku nozarē, tādēļ jānovērtē banku finansiālā darbība, lai laicīgi atklātu nepilnības vai problēmas banku nozarē.

Bakalaura darba mērķis ir izpētīt banku nozares darbību un attīstību gadu laikā, noteikt banku finanšu rādītāju saistību ar darbības stratēģiju un izdarīt secinājumus par Latvijas banku nozares finanšu stāvokli, kā arī sniegt priekšlikumus darbības uzlabošanai.

Bakalaura darba uzdevumi:

- Veikt literatūras analīzi par banku nozīmi ekonomikā, finanšu analīzes būtību un svarīgumu;
- Analizēt prudenciālās uzraudzības nozīmi;
- Analizēt tendences galvenos banku pakalpojumos un rādītājos;
- Analizēt banku grupas pēc stratēģijas;
- Uz analīzes pamata izstrādāt priekšlikumus banku finansiālās darbības uzlabošanai.

Bakalaura darba apjoms ir 88 lappuses. Darbā iekļautas 8 tabulas un 29 attēli. Darbā izmantoti 51 informācijas avoti

Atslēgvārdi: Finanšu analīze, prudenciālā uzraudzība, noguldījumi, kredīti, likviditāte, rentabilitāte.

ANOTATION

The author believes that bachelor “The analysis of financial performance of Latvian commercial bank” is actual, because banks are important financial institutions in financial system and economics. Nowadays banking services are used by almost every individual and every company. The bank’s financial performance has influence on customer’s trusting to commercial banks, and that’s why this problem is actual for individuals and companies too. The financial analysis shows development in banking sector, and can provide with problems, which are very important for Latvian economics.

Nowadays, in spite of fact that everyone individual has a current account in a bank, however customers are not informed of banking financial performance and security. That is why confidence to the banks is not at high level. A shortage of trust restrict banking sector development in future.

When a financial crisis was actual, it was from 2008. till 2010., banks suffered of losses, because of shortage in risk management and analysis. It is very important to exclude crisis in a banking sector again, and that is why necessary to appreciate bank’s financial performance, for exploring potential problem or flaws in a banking sector in time.

The purpose of bachelor is to analyze the bank’s financial performance and development during the time, to define some changes in banking working strategies and conclude about banking sector stability in Latvia, and give a proposals for banking financial performance improvement.

Purposes of bachelor:

- To take a literary analysis of the banking role in economics and of financial analysis’s definition and importance;
- Analyze necessity of prudential control;
- Analyze the trends of the main banks’s services and financial indicators;
- Analyze banking groups by strategies;
- To give a proposals for bank’s financial performance improvement, what are based on analysis

Bachelor’s workload is 88 pages. The paper contains 8 tables and 29 figures. The study uses 51 sources.

SATURS

IEVADS	5
1.KOMERCBANKU FINANŠU DARBĪBAS ANALĪZES TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS	8
1.1.Banku funkcijas un vieta finanšu sistēmā.....	8
1.2.Banku finanšu darbības analīzes būtība un nozīme.....	11
1.3. Prudenciālās uzraudzības nozīme banku finanšu darbībā.....	18
2. LATVIJAS BANKU NOZARES FINANŠU RĀDĪTĀJU NOVĒRTĒJUMS	24
2.1. Banku nozares galveno pakalpojumu analīze.....	24
2.2. Latvijas banku nozares peļnītspējas un prudenciālo rādītāju analīze	33
3.DARBĪBAS STRATĒGIJU ĪPATNĪBU ATSPUGUĻOŠANA BANKU FINANŠU RĀDĪTĀJOS	39
3.1.Latvijas komercbanku sadalījums pēc darbības stratēģijas un to tirgus daļa nozarē.....	39
3.2. Banku grupu peļnītspējas analīze un salīdzinājums	46
3.3. Banku grupu likviditātes un kapitāla pietiekamības analīze un salīdzinājums	52
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	60
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	63
Pielikumi	68
1.pielikums	69
2.pielikums	72
3.pielikums	76
4.pielikums	77
5.pielikums	78
6.pielikums	79
7.pielikums	80
8.pielikums	81
9.Pielikums.....	82

IEVADS

Mūsdienās banku sistēmai un komercbankām ir svarīga loma valsts ekonomikā. Banku darbība ietekmē gan uzņēmumus, gan privātpersonas, kā arī banku darbība ir atkarīga no ekonomiskās situācijas valstī. Banku darbība var atspoguļot iedzīvotāju labklājības līmeni un uzņēmumu attīstības tempus: gan valstī kopumā, gan atsevišķās nozarēs. Pēc noguldījumu pieauguma tempa var secināt par iedzīvotāju ienākumu dinamiku un uzkrājumu veidošanas ieradumiem. Pēc uzņēmumu kreditēšanas tempiem var izdarīt secinājumus par uzņēmējdarbības attīstību, kas ir nozīmīga ekonomikas attīstībā. Analizējot specializēto banku klientu pieaugumu tempus, var secināt cik pieprasīti ir specializēti un ekskluzīvi banku pakalpojumi, kuri domāti pārsvarā turīgām privātpersonām, tādā veidā novērtējot iedzīvotāju labklājības līmeni. Klientu skaita vai labklājības līmeņa izmaiņas ir cieši saistītas ar banku finanšu rādītāju svārstībām. Pieaugot klientu skaitam, palielinās arī banku aktīvi, peļņa, var izmainīties likviditātes līmenis. Savukārt likviditāte un kapitāla pietiekamība, kura ir stingri kontrolēta, sniedz bankai un tas klientiem drošības sajūtu, kas palielina bankas uzticamību. Ja bankai ir izcili finanšu rādītāji, tas nozīmē ka bankā ir izvēlēta pareiza darbības stratēģija, efektīvi pārvaldīti riski un izcili apkalpoti klienti. Latvijas komercbanku finanšu darbības analīzes nepieciešamību noteikuši daži faktori. Kā pirmais faktors minams Latvijas komercbanku dažādība. Tā ka Latvijā darbojas bankas ar dažādām stratēģijām, nepieciešams apzināties, ka darbības kritēriji ir atkarīgi no stratēģijas. Bankas konkurē savā starpā, lai piesaistīt resursus noguldījumu veidā tā, lai tas būtu gan pievilcīgi klientiem, gan izdevīgi pašām bankām. Analīze atspoguļos kādas bankas veiksmīgāk darbojas Latvijā, rentablākas, pievilcīgākas investoriem. Kā otru faktoru var minēt to, ka analīzes rezultāti atspoguļos komercbanku nozares attīstību Latvijā: kas banku nozarē gadu laikā ir mainījies, vai banku finansiālā darbība uzlabojās. Kā trešais faktors minams pieaugošā sabiedrības interese par banku pakalpojumiem. Arvien vairāk cilvēku ir ieinteresēti uzkrājumu veidošanā, uzkrāšanā pensijai, dzīvības apdrošināšanā ar uzkrājumiem, kā arī naudas līdzekļu pārvaldīšanu (izvietošana finanšu instrumentos ar dažu riska un ienesīguma pakāpi). Līdz ar to analīze ļaus saprast, kādas banku grupas ir piemērotākas viņu vajadzībām. Ceturtais faktors zema iedzīvotāju informētība par finanšu sistēmu un banku darbību, kā arī uzticamība bankām. Bieži vien iedzīvotāji neapzinās banku nozīmi ekonomikā, vai kritiski vērtē banku sistēmas stabilitāti, kādēļ bankām neuzticas, kas ierobežo banku nozares attīstību.

Bakalaura darba mērķis ir izpētīt banku nozares darbību un attīstību gadu laikā, noteikt banku finanšu rādītāju saistību ar darbības stratēģiju un izdarīt secinājumus par Latvijas banku nozares finanšu stāvokli, kā arī sniegt priekšlikumus darbības uzlabošanai.

Darba uzdevumi:

- Teorētiski raksturot rādītājus, kuri atspoguļo banku finanšu darbību, vērtēt to nozīmi analīzē;
- Novērtēt banku vietu un lomu finanšu sistēmā, valsts ekonomikā;
- Novērtēt finanšu analīzes nepieciešamību informācijas lietotājiem;
- Izpētīt Latvijas Republikas normatīvos aktus attiecībā uz banku finanšu rādītājiem.
- Izpētīt un novērtēt Latvijas komercbanku nozares attīstību gadu laikā;
- Analizēt statistisko informāciju par vidējiem rādītājiem banku nozarē un banku vietas pēc svarīgāko pakalpojumu sniegšanas;
- Analizēt komercbanku finanšu pārskatus, dinamikā un struktūrā;
- Aprēķināt un novērtēt banku finanšu darbības rādītāju atbilstību FKTK prasībām;
- Salīdzināt atsevišķu banku finanšu rādītājus ar vidējiem nozarē un starp izvēlētām banku grupām;
- Izdarīt secinājumus, izveidot priekšlikumus banku finanšu darbības uzlabošanai.

Darba struktūra ir pakārtota bakalaura darba uzdevumu risināšanai. Darbs veidots no trīs nodaļām un apakšnodaļām.

1. Nodaļā aprakstīta banku loma ekonomikā, banku finanšu rādītāji, analīzes teorija un nepieciešamība, kā arī prudenciālās uzraudzības nozīme. Teorētiskais pamatojums dos vispārēju priekšstatu par banku nozīmi finanšu sistēmā, svarīgākiem banku darbības rādītājiem un to interpretāciju, kuri tiks aprēķināti darba nākamās nodaļās. Teorētiskais pamatojums nepieciešams lai izprast banku finanšu analīzes nepieciešamību.

2. Nodaļā analizēta komercbanku nozare dinamikā, banku rādītāji un svarīgāko gada pārskatu posteņu struktūra. Analīze atspoguļos Latvijas komercbanku nozares attīstību, izmaiņas banku finansiālā darbībā. Analīze dos priekšstatu par izmaiņām banku svarīgākos pakalpojumos - noguldījumu un kredītu apjomos un to struktūrā; obligāto rādītāju izpildes tendencēm; pelnītspējas izmaiņām.

3. Nodaļā analizētas bankas sadalījumā pēc darbības stratēģijas. Šī analīze palīdzēs novērtēt kādas banku grupas Latvijā darbojas veiksmīgāk. Kuras bankas labāk pilda likuma prasības, ieņem lielāku tirgus daļu svarīgākos pakalpojumos.

Darbā izmantotas ekonomiskās analīzes metodes: dinamikas, struktūras analīze, statistiskās metodes (vidējie svērtie rādītāji, standartnovirzes rādītāji).

Darba 2. nodaļā tiek analizēta banku nozarē kopumā: gan Latvijā reģistrētas kredītiestādes, gan ārvalstu filiāles. 3. nodaļa tiek analizētas tikai Latvijā reģistrētas kredītiestādes. Ārvalstu filiāles netiks analizētas tādēļ ka informācija par tām ir ierobežota, banku darbība Latvijā var atšķirties no bankas galvenās stratēģijas, kas var ietekmēt analīzes rezultātus un secinājumus.

Banku finanšu darbības analīze ir ļoti ļoti plašs jēdziens, analīzes rādītāju ir ļoti daudz, bet darba ierobežojuma dēļ autore izskatīs tikai gavenos un svarīgākos rādītājus, kuri raksturo banku finanšu darbību.

Pētījuma periods 2. nodaļā ir no 2006. līdz 2016. gadam. 3.nodaļā pētījuma periods galvenokārt ir 2016. gads, dinamikas analīzē 2011.-2016. gadi.

Visi aprēķini pamatoti uz datiem, kuri pieejami banku gada pārskatos un FKTK mājaslapā.

Pētījums pamatojas uz LR normatīvo aktu prasībām, statistikas datiem, Latvijas komercbanku gada pārskatiem, ekonomisko literatūru un internetā pieejamiem materiāliem.

1.KOMERCBANKU FINANŠU DARBĪBAS ANALĪZES TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS

1.1.Banku funkcijas un vieta finanšu sistēmā

Finanšu sistēma ir valsts un uzņēmumu naudas līdzekļu fondu veidošanas, pārdales un izmantošanas formu un metožu sistēma nacionālās ekonomikas ietvaros.¹

Finanšu sistēmas mērķis ir nodrošināt apstākļus, lai mājsaimniecības, uzņēmumi un valdība varētu īstenot pieņemtos lēmumus. Komercbankas aizņem nozīmīgu vietu finanšu sistēmā, un katrā no tās sastāvdaļām.

Finanšu sistēma ietver:

- Finanšu tirgu. Finanšu tirgū notiek apmaiņas starp ar finanšu aktīviem un tiek apmierināta vajadzība pēc naudas līdzekļiem. Finanšu aktīvs ir īpašums, kurš dot likumīgas tiesības nākotnē saņemt labumu, piemēram, ienākumu un kuram ir tirgus vērtība. Finanšu tirgus dalībnieki ir pircēji un pārdevēji, bet prece šajā tirgū ir naudas līdzekļi. Finanšu tirgū apgrozās nevis skaidra nauda, bet noguldījumi, aizdevumi un vērtspapīri. Tirgū ir vairāki dalībnieki, tomēr komercbankas ir tās dalībnieces, kuras gan piesaista noguldījumus, gan izdod kredītus, gan dot iespējas ieguldīt vērtspapīros un citos finanšu instrumentos.

- Finanšu instrumentus- vērtspapīrus (akcijas, obligācijas u.c.). Kā jau tika minēts, bankas klientiem dod iespēju gūt ienākumus no ieguldījumiem finanšu instrumentos. Piedāvāto pakalpojumu klāsts komercbankās ir ļoti plašs, tāpēc katrs klients var izvēlēties sev piemērotāko finanšu instrumentu atkarībā no tā ienesīguma un riska.

- Finanšu starpniekus (bankas, apdrošināšanas sabiedrības u.c.). Tās atver norēķinu kontus, izsniedz aizdevumus, hipotēkas, apdrošināšanas līgumus u.c., kalpo finanšu darījumu noslēgšanai. Finanšu starpnieki var būt dažādi, bet tieši komercbankas pilda vairākus finanšu starpnieka izdevumus.

- Uzņēmumi, kas piedāvā finanšu pakalpojumus (kas sniedz konsultācijas finanšu jomā). Viena ko komercbanku funkcijām ir konsultāciju sniegšana, komercbankas piedāvā dažāda veida finanšu konsultācijas, gan privātbaņķieru pakalpojumus.

- Iestādes, kas regulē finanšu sistēmas struktūrvienību darbību.² Latvijā galvenā banku kontroles iestāde ir FKTK – tā uzraug banku darbību un to finanšu rādītāju izpildi saskaņā ar likumdošanas prasībām.

¹ Kutuzova O. Finanšes un kredīts. Rīga: SIA “Biznesa augstskola Turība”, 2012. – 9. Lpp.

² Bikse V. Ekonomika un bankas. Rīga: Latvija Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2009 – 132.lpp.

Komercbanka ir kredītiestāde, kurai ir tiesības piesaistīt naudas līdzekļus noguldījumu, kredītu vērtspapīru veidā un izvietot tos kredītos, investīcijās, kā arī citās aktīvajās operācijās saskaņā ar izsniegto licenci komercbanku darbībai.³

Bankas aizņem nozīmīgu vietu finanšu sistēmā, un pilda dažādas funkcijas:

- Starpnieka funkcija – komercbanka piesaista līdzekļus, kuri ir brīvi un pārdala tos;
- Maksājumu veikšanas funkcija – komercbanka apkalpo kontus: gan fizisko personu, gan uzņēmumu. Kontu apkalpošana ir viens no banku galvenajiem pakalpojumiem. Izmantojot bankas norēķinu pakalpojumus, klients var pārskaitīt naudas līdzekļus un kontu jebkurā pasaules malā. Banka maksājumu veikšanas funkcijai izmanto dažāda veida maksājumu sistēmas;

- Aģenta funkcija – bankas veic klienta uzdevumā dažādas operācijas (vērtspapīru pirkšanu, pārdošanu, konta pārvaldīšanu, inkasācijas pakalpojumus). Šī funkcija atšķiras no starpnieka funkcijas ar to, ka klients kontrolē uzticētos bankai naudas līdzekļus.;

- Garanta funkcija – banka uzstājās kā garants, atbildot par klienta saistībām, saņemot par to komisijas maksu. Galvojumi palielina uzticības un drošības sajūtu starp sadarbības partneriem, kas veicina uzņēmējdarbības attīstību..

Vissvarīgākā banku funkcija ir finanšu starpniecība, tādēļ darba autore vēlas apskatīt šo funkciju detalizētāk.

Finanšu starpniecība nodrošina iespēju sastapties naudas aizdevējiem un naudas aizņēmējiem. Finanšu starpniecība ir visu attīstīto valstu finanšu sistēmas pamatā.

Finanšu starpnieks ir institūcija, kas sasaista aizņēmējus ar aizdevējiem, piemēram, pieņemot noguldījumus no aizdevējiem un pēc tam aizdodot šo naudu aizņēmējiem. Finanšu starpnieks pārdala naudas resursus, akumulējot tos no personām, kurām ir brīvie naudas līdzekļi, un izsniedzot personām, kurām līdzekļu pietrūkst.⁴

Finanšu starpnieki novērš problēmas gan sektoros ar naudas resursu pārpalikumu (aizdevējiem), gan sektoros ar naudas resursu iztrūkumu (aizņēmējiem).

- Tie nodrošina aizdevējam konkrētas iespējas naudas ieguldīšanai. Tā vietā, lai meklētu piemērotu kandidātu naudas aizdošanai, aizdevējs var aizdot savu naudu bankai, pensiju fondam, ieguldījumu pārvaldes sabiedrībai fondam u.c. Aizdevējam ir jānolemj, uz cik ilgu laiku viņš grib aizdot savu naudu un ar kādiem noteikumiem. Viņš var izvēlēties tādu finanšu starpnieku, kas vislabāk nodrošinās viņa prasību izpildi.

---

³ Kudinska M., Baltača B., Kaužēns E., Finanšu tirgus Latvijā un Eiropas savienībā. Rīga: Banku augstskola, 2001. – 40.lpp.

⁴ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006. – 12.lpp.

- Pieņemot, ka finanšu starpnieka finansiālais stāvoklis ir labs, aizdevējam nav jāuzņemas risks, ka viņš varētu zaudēt savu naudu. Slikto parādu risku uzņemas finanšu starpnieks, aizdodot naudu tālāk.

- Finanšu starpnieku nodrošina aizņēmējus ar finanšu resursiem. Pat tad, kad vērojams naudas trūkums, potenciālais aizņēmējs parasti var atrast tādu finanšu starpnieku, kas būtu gatavs aizdot naudu.

- Svarīgi ir tas, ka finanšu starpnieki nodrošina aktīvu termiņu transformāciju viņi savieno šķietami nesavienojamo – aizdevēju vēlmi saglabāt likviditāti un aizņēmēju vēlmi aizņemties naudu uz ilgāku laika periodu. Nelielas naudas summas, kas iegūtas no aizdevējiem, var apvienot lielākās naudas summās, kādas nepieciešamas aizņēmējiem. Savukārt, lielos noguldījumus var sadalīt un aizdot tos aizņēmējiem pa daļām.⁵

Pēc autores domām, no iespējamajiem finanšu starpniekiem (pensiju, ieguldījumu pārvaldes sabiedrības), galvenais starpnieks tomēr ir komercbanka. Bieži vien lielām komercbankām pensiju fondi, ieguldījumu pārvaldes sabiedrības ir meitas kompānijas. Komercbankas pakalpojumi ir plaši pieejami, banku darbinieki ir augsti kvalificēti, lai jebkuram klienta izskaidrot pakalpojuma būtību. Komercbankā ir iespēja izvietot brīvus naudas līdzekļus dažādos veidos – sākot no mazāk riskantiem bet stabiliem un beidzot ar riskantākiem bet ienesīgākiem. Tādēļ autore uzskata, ka jebkurš bankas klients, ar jebkādiem ienākumiem, var izmantot iespēju izvietot savus naudas līdzekļus. Kā arī klientiem, kuriem otrādi nepieciešami naudas līdzekļi, ir iespēja saņemt aizdevumu atbilstoši savām vajadzībām.

Bankas kā finanšu starpnieki pilda svarīgu funkciju, nodrošinot naudas resursu pārdali starp nozarēm un reģioniem ne tikai nacionālā, bet arī starptautiskā līmenī. Šo funkciju sekmīgi var pildīt tikai attīstīta banku sistēma ar pietiekošu aktīvu potenciālu. Ir zināms, kas ekonomiskās sistēmas ar vāji attīstītām finanšu starpniecības institūcijām un šauriem finanšu tirgiem nevar nodrošināt efektīvus resursu piesaistes kanālus, bet tas, savukārt, izraisa investīciju līdzekļu (aktīvu) trūkumu tautsaimniecībā. Turklāt šādā situācijā lieli projekti, kuriem ir principiāla nozīme valsts ekonomiskajā izaugsmē, neatradīs kreditēšanas avotus vēl viena iemesla dēļ: to augstā riska pārvaldība nevar tikt nodrošināta, jo trūkst atbilstošie finanšu instrumenti.⁶

Komercbankas piedalās naudas kapitāla plūsmas regulēšanas procesā kā starpnieki, apkalpojot sektorus gan ar naudas resursu pārpalikumu, gan ar naudas resursu trūkumu.

---

⁵ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006. – 13.lpp.

⁶ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006 – 13.lpp.

Piesaistot naudas līdzekļus no dažādiem avotiem, komercbankas rada kapitāla piedāvājumu, ko pieprasa sektori (fiziskās un juridiskās personas), kuri jūt naudas resursu trūkumu, un tādējādi regulē naudas kapitāla plūsmu.

Bankas uzstājas kā starpnieki starp potenciālajiem un reālajiem investoriem; tās uzņemas investīciju riskus un nodrošina ekonomisko izaugsmi, racionāli izvietojot aktīvus. Pieņemot noguldījumus, bankas veicina investoru loka paplašināšanu, piesaistot tos, kuri nav noskaņoti tieši investēt uzņēmumu akcijās.⁷

Komercbankas ieņem svarīgu lomu ne tikai finanšu sistēmā, bet arī Latvijas ekonomikā. Bankas ir ļoti lieli nodokļu maksātāji. Pēc FKTK datiem, 2016.gadā Latvijas komercbankas samaksāja UIN 43 127 tūkst. EUR⁸. Pēc VID datiem, AB.LV un Swedbank 2016. gadā bija lielāko IIN maksātāju sarakstā, samaksājot IIN attiecīgi 7,18 un 5,69 milj. EUR. Swedbank tika iekļauts arī lielāko VSAOI maksātāju sarakstā, samaksājot 10,23 milj. EUR.⁹ Nozīmīgie nodokļu maksājumi ir ļoti svarīgi valstij, tādēļ ka no nodokļu apjomiem ir atkarīgs dažādu nozaru finansējums: medicīnas aprūpe, izglītība, aizsardzība, kultūra u.c. Tā kā bankas maksā nodokļos ievērojamas naudas summas, tās veicina ekonomikas attīstību, un palielina iedzīvotāju labklājību, jo samaksātie naudas līdzekļi tiek virzīti sabiedrības attīstībai.

Latvijā darbojas vairākās bankas ar dažādām stratēģijām, bet pārsvarā iedzīvotājus apkalpo universālās bankas – to galvenais darbības virziens ir noguldījumu piesaistīšana un kredītu izsniegšana. Universālo banku peļņa galvenokārt veidojas no starpības starp noguldījumu un kredītu procentiem. Līdz ar to var secināt, ka no tā, cik veiksmīgi banka pilda savu galveno funkciju, ir atkarīga tās darbība.

1.2. Banku finanšu darbības analīzes būtība un nozīme

Bankām ir nozīmīga loma finanšu sistēmā un ekonomikā. Komercbankas piedāvā ļoti plašu finanšu pakalpojumu klāstu, kas var ietekmēt gan iedzīvotāju labklājību, gan dažādu uzņēmumu darbību. Kā arī pašu komercbanku mērķi ir gūt peļņu un efektīvi darboties, līdz ar to banku darbība ir ļoti svarīga. Visa banku darbība ir saistīta ar risku, tādēļ ir nepieciešams regulāri veikt finanšu analīzi.

Jebkura uzņēmuma darbība un vadības lēmumu pieņemšana nav iespējama bez tās izpētes, analīzes un izvērtēšanas. Bankas finanšu darbības analīzei ir svarīga loma bankas vadīšanā. Analīzes uzdevums, no vienas puses, ir noteikt bankas darbības efektivitāti pārskata

---

⁷ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006 – 14.lpp.

⁸ Latvijas Komercbanku asociācija – Banku darbība 2016.gadā [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/6150-2016-gads-2.html>

⁹ Uzņēmumu nodokļu maksātāji [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: <http://blog.lursoft.lv/2017/04/03/infografika-uznemumu-nodoklu-maksajumi-2016-gada/>

perioda un noteikto mērķu sasniegšanu, bet, no otras puses, noteikt bankas darbības attīstības iespējamus virzienus esošajā un perspektīvajā periodā, ņemot vērā nepieciešamos materiālus, finansiālos un darbaspēka resursus.¹⁰

Finanšu analīze ieņem nozīmīgu vietu finanšu vadībā. Lai racionāli pārvaldītu ieguldīto kapitālu, finanšu resursu apriti, ir jāpārziņa un jāprot lietot tās atziņas, metodes un paņēmienus, kas dod finanšu pārvaldības teorija. Pirms finanšu analīze uzsākšanas ir skaidri jānosaka tās veikšanas mērķi.

Parasti analīzes mērķi nosaka kāda konkrēta problēma kuras izpētei ir nepieciešams veikt analīzi. Šādas problēmas var saistīties ar:

- Peļņas un ienesīguma kritumu;
- Likviditātes un finansiālās drošības pazemināšanos;
- Naudas līdzekļu trūkumu u.c. problēmām

Banku darbībā finanšu analīze tiek veikta ne tikai ar vadības mērķi noteikt kādu problēmu, bet bankas ir institūcijas, kurām pēc likuma obligāti jāveic finanšu analīze.

Pēc savas būtības un satura finanšu analīze ir finansiāla rakstura informācijas uzkrāšana un izmantošana nolūkā:

- Novērtēt bankas esošo un perspektīvo stāvokli;
- Novērtēt bankas līdzekļu stāvokli;
- Novērtēt bankas kapitāla pietiekamību un attīstības iespējas, raugoties no finansiāla nodrošinājuma pozīcijām;
- Noskaidrot papildu finansēšanas avotu pieejamības iespējas un mērķtiecību;
- Novērtēt bankas darbības efektivitāti un pašu kapitāla palielināšanas iespējas;
- Novērtēt aizņemtā kapitāla izmantošanas racionalitāti.

Atkarībā no finanšu analīzes mērķa daži analītisko pētījumu aspekti var būt atšķirīgi, kaut arī tie balstās uz vienotu pieeju.

Veicot finanšu analīzi, jāievēro vairāki svarīgi principi.

- Nav iespējams novērtēt rezultātus bez to salīdzināšanas.
- Neprecīzi dati dod nepatiesu rezultātu.
- Nedrīkst sajaukt nesarīstītiem rādītājiem.
- Jāņem vērā rādītāju kopsakarības.
- Jāizdara secinājumi un jāpieņem attiecīgi lēmumi.

---

¹⁰ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 243.lpp.

Finanšu analīzes metodes. Veicot finanšu analīzi, var izmantot vairākas analīzes metodes:

- Attīstības tendenču analīze;
- Pārskatu lasīšana;
- Horizontālā analīze;
- Vertikālā analīze;
- Finanšu koeficientu analīze;
- Faktoru analīze.

Attīstības tendenču analīzes uzdevums ir noteikt uzņēmuma ekonomiskās izaugsmes rādītāju izmaiņas pēdējo gadu laikā. Ilgtermiņa analīze ļauj noskaidrot izmaiņu dinamiku uz labo vai sliktu pusi, noskaidrot galvenās problēmas un prognozēt bankas attīstības stratēģiju.

Pārskatu lasīšana ir pārskati esošo absolūto rādītāju pētīšana. Pārskatu lasīšanā svarīga katra pārskatu posteņa satura izpratne, tā novērtēšana saistībā ar lomu, bankas darbību un citiem posteņiem, posteņu izmaiņu raksturu un šo izmaiņu ietekmi uz bankas ekonomiku.

Horizontālā analīze ļauj noskaidrot dažādu pārskatu posteņu absolūtās un relatīvās novirzes salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu.

Vertikālā analīze tiek veikta ar mērķi noskaidrot atsevišķu pārskatu posteņu īpatsvaru kopēja rādītājā, kas tiek pieņemts par 100 procentiem, piemēram, aktīvu posteņu īpatsvaru.

Finanšu koeficienti parāda absolūto finanšu rādītāju proporcijas starp dažādiem pārskatu posteņiem. Finanšu koeficientu pozitīva nozīme ir to vienkāršs aprēķins. Metodes būtība izpaužas attiecīgā rādītāja aprēķināšanā un tā salīdzināšanā ar kādu bāzi, piemēram, šādām:

- Vispārpieņemtie parametri;
- Nozares vidējie rādītāji;
- Pagājušo gadu analogiskie rādītāji;
- Konkurējošu uzņēmumu rādītāji;
- Kādi citi analizējamā aprēķina rādītāji.

Tiek uzskatīts, ka tad, ja finanšu koeficientu faktiskais līmenis ir sliktāks par bāzes rādītāju, tas norāda un vissāpīgākajām vietām bankas darbībā, kuras būtu papildu jāanalizē. Papildu analīze var arī neapstiprināt iepriekšējo negatīvo novērtējumu. Dažos gadījumos kāds koeficienta lielums neatbilst vispārpieņemtajai normai kādu specifisku, konkrētu apstākļu vai uzņēmuma darbības politikas dēļ.

Banka vadībai finanšu koeficienti ir svarīgi tādēļ, ka pēc minētajiem koeficientiem par bankas darbību spriež akcionāri un kreditori. Tāpēc, pieņemot lēmumu, vadītājiem jānovērtē šī lēmuma ietekme uz vissvarīgākajiem finanšu koeficientiem.

Finanšu vadīšanas teorijā un praksē tiek izdalītas četras rādītāju grupas: absolūtie, relatīvie, struktūras un pieauguma (pazeminājuma) rādītāji.

Absolūtie rādītāji parāda bankas attīstības līmeni, vadoties pēc apgrozījuma, peļņas dividendžu lieluma un kapitāla lieluma.

Relatīvie rādītāji veido absolūto rādītāju attiecības un raksturo rādītāja īpatsvaru citā rādītājā, piemēram, peļņas summa uz vienu EUR ieguldīta kapitālā.

Struktūras rādītāji raksturo absolūto rādītāju struktūru, piemēram, apgrozāmo līdzekļu struktūra, kapitāla vai aizmaksu struktūra. Šie rādītāji tiek izmantoti pārskatu vertikālajā analīzē.

Pieauguma (pazeminājuma) rādītāji parāda svarīgāko finanšu vai saimniecisko rādītāju izmaiņu dinamiku un tiek lietoti pārskatu horizontālajā analīzē, piemēram apgrozījuma vai peļņas izmaiņas.¹¹

Galvenie bankas finanšu darbības analīzes informācijas avoti ir bankas finanšu pārskati.

Pārskats ir bankas finanšu darbības faktisko ekonomisko rādītāji apraksts par iepriekšējo laika periodu. Svarīgākie pārskati ir bilance, peļņas un zaudējumu aprēķins. Uz to analīzes pamata veidota bankas statistika un dinamikas skatījumā novērtēts bankas finansiālais stāvoklis.¹²

Personas, kuras ir ieinteresētas banku finanšu darbības analīzes rezultātos var iedalīt divās grupās: iekšējie un ārējie lietotāji. Iekšējie ir galvenokārt bankas īpašnieki, padome, valde, iekšējais audits, kā arī bankas darbinieki, kuri ieinteresēti lai banka strādātu efektīvi, ar peļņu, nodrošinot dividendes akcionāriem, darba vietas darbiniekiem. Ārējo lietotāju ir daudz vairāk – tie ir gan klienti, gan kontroles un statistikas institūcijas, kurus vairāk interesē bankas drošība, stabilitāte, kapitāla pietiekamība un likviditāte.

Personas un institūcijas, kurām ir svarīga banku finanšu darbības analīze:

Iekšējie lietotāji:

- Bankas akcionāri;
- Padomes un valdes locekļi;
- Bankas darbinieki.

Ārējie lietotāji ar tiešo interesi:

- Esošie un potenciālie klienti;
- Investori;
- Uzraudzības institūcijas;

---

¹¹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 254.lpp.

¹² Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 252.lpp.

- Valsts, Latvijas Banka;
- Valsts ieņēmumu dienests;
- Sadarbības partneri.

Ārējie lietotāji, kuriem ir netieša interese:

- Statistikas pārvaldes;
- Informācijas aģentūras;
- Reitinga aģentūras;
- Auditoru kompānijas.

Bankas akcionāri. Ir vairāki iemesli, kādēļ akcionāriem ir svarīga bankas darbības finanšu analīze.

Pirmkārt, viens no komercbankas darbības mērķiem ir gūt peļņu. Līdz ar to bankas īpašnieki ir galvenās personas, kuras ieinteresētas, lai banka strādātu ar peļņu. Akcionāri peļņu var sadalīt dividendēs, vai arī virzīt bankas turpmākajai attīstībai, lai palielinātu peļņas apjomu. Finanšu analīze palīdz noteikt, kāda ir bankas rentabilitāte, cik efektīvi tiek izmantoti resursi un kādēļ bankai radās zaudējumi. Otrkārt, bankas īpašnieki pieņem svarīgākus lēmumus, kuri saistīti ar bankas darbības stratēģiju. Piemēram, par filiāļu atvēršanu/slēgšanu, par pašas bankas galveno darbības virzienu – vai banka ir universāla, vai fokusējas uz rezidentu/nerezidentu apkalpošanu, vai ir privātbanka, vai apkalpo galvenokārt uzņēmumus. Finanšu analīze palīdz bankas īpašniekiem pieņemt lēmumus – slēgt peļņu nenesošas filiāles un paplašināt veiksmīgi darbojošās, vai mainīt bankas darbības virzienu neveiksmīgas darbības gadījumā.

Bankas padome ir galvenā kontroles institūcija. Padome kontrolē valdes darbību, novērtējot kā tiek pildīti kapitāla īpašnieku uzdevumi, kā arī likuma prasības. Finanšu analīze ir viens no kontroles instrumentiem, līdz ar to tā ir īpaši svarīga kontroles procesā.

Bankas valde ir galvenā izpildinstitūcija, kura arī izstrādā dažas no bankas darbības stratēģijām. Tāpēc valdes locekļiem tāpat ka akcionāriem ir svarīgi regulāri sekot līdzi bankas darbībai, lai tiktu izpildītu likuma prasības. Analizējot esošo situāciju bankā, un tās ietekmējošus faktorus, var pielāgoties visāda veida izmaiņām un novērst iespējamās negatīvās sekas. Piemēram, izmaiņas likumdošanā, vai reputācijas riska iestāšanās. Otrkārt, finanšu analīze ir nepieciešama, lai pārvaldītu dažus no banku riskiem, piemēram, likviditātes risku, kredītrisku, ārvalstu valūtas risku. Pastāvīgi veicot finanšu analīzi un sekojot līdzi izmaiņām var laicīgi noteikt kāda riska iestāšanās varbūtību un jau savlaicīgi to novērst, lai, pirmkārt, neciest zaudējumus, un otrkārt, lai nepārkāptu likuma prasības, kā rezultātā FKTK varētu sākt celt maksātspējas prasību.

Bankas esošie un potenciālie darbinieki ir tiešā veidā ieinteresēti bankas finanšu analīzē. Pirmkārt, no bankas darbības ir atkarīgi algas apjomi. Jo veiksmīgāk darbojas banka, jo vairāk resursu tā var atļauties atvēlēt darbinieku atalgojumam. Gadījumā, ja bankā vai valstī, vai finanšu sistēmā iestājas krīze, darbiniekiem ir svarīgi zināt, cik veiksmīgi banka var krīzi pārvarēt, vai tas ietekmēs darbinieku algu, vai pat esošo darba vietu. Otrkārt, mūsdienās darba devēji nodrošina ne tikai konkurētspējīgu atalgojumu, bet arī citus labumus esošiem un potenciāliem darbiniekiem: personāla akcijas, veselības apdrošināšana, apmaksātās apmācības. Visus šos labumus banka spēs nodrošināt tikai ja tā darbojas ar peļņu, veiksmīgi pilda likumā noteiktās prasības, uztur kapitālu un likviditāti augstā līmenī. Pēc autore domās, potenciāls kvalificēts darba ņēmējs izvērtēs darba piedāvājumā ne tikai algas apmēru, bet arī bankas finanšu rādītājus, lai novērtēt tās stabilitāti. Un izvēles gadījumā dos priekšroku bankai ar labākiem finanšu rādītājiem.

Bankas esošie un potenciālie klienti. Latvijā ir daudz banku, līdz ar to banku nozarē ir liela konkurence. Bankas konkurē sava starpā, lai piesaistīt vairāk noguldījumus un izdot kredītus, piesaistīt līdzekļus ieguldījumu fondos un citos finanšu instrumentos. Lielas konkurences dēļ klientiem ir plaša izvēle starp bankām, un bieži vien izvēles noteicošais faktors ir bankas finanšu rādītāji. Piemēram, bankas ar negatīvu rentabilitāti, zemākajiem kapitāla pietiekamības rādītājiem nedod esošajiem un potenciāliem klientiem drošības un uzticamības sajūtu, kas mūsdienās ir ļoti svarīga, līdz ar to bankai var rasties problēmas ar klientu piesaisti vai resursu zaudēšanu. Otrais svarīgs faktors ir tas, ka bankas piedāvā vairākus līdzekļu pārvaldīšanas pakalpojumus: 2. un 3. pensiju līmeņi, ieguldījumu fondi, dzīvības apdrošināšana ar līdzekļu uzkrāšanu. Šo darbības finanšu rezultāti var tiešā veidā ietekmēt klientu izvēli attiecībā uz līdzekļu pārvaldīšanas pakalpojumiem. Tāpēc iedzīvotājiem ir svarīgi būt informētiem par banku finanšu darbību, lai izdarītu pareizu izvēli. Klientiem ir ļoti svarīgi justies droši par savu naudu, un zināt, ka bankai var uzticēties.

Finanšu analīze ir nozīmīga situācijās, kad bankas īpašnieki pieņēmuši lēmumu palielināt kapitālu, emitējot jaunās akcijas un piesaistot investorus. Bankas rentabilitāte tiešā veidā var ietekmēt potenciālo investoru izvēli līdzekļu ieguldīšanā. Autore uzskata, ka investors, izvēloties uzņēmumu, kurā ieguldīt akcijas, noteikti izvērtēs uzņēmuma gada pārskatus, īpaši pievēršot uzmanību pašu kapitāla atdeves rādītājam, jeb kapitāla rentabilitātei. Vēloties ieguldīt līdzekļus ilgtermiņā, investors noteikti izvērtēs arī banku darbību dinamikā: kā mainījās banku kredītu, noguldījumu, aktīvu, pasīvu apjomi, rentabilitātes dinamika.

Mūsdienās bankas ir ļoti stingri kontrolētas ar mērķi aizsargāt bankas klientus, un stiprināt banku sistēmu kopumā. Latvijā banku uzraudzības institūcija ir Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK). FKTK regulāri izmanto finanšu analīzi kā banku uzraudzības

kontroles instrumentu. Ar finanšu analīzes palīdzību pastāv iespēja ne tikai noteikt banku finanšu stāvokli šodien, bet arī prognozēt iespējamās izmaiņas nākotnē, un jau iepriekš pastiprināt uzraudzību.

Finanšu analīze ir nepieciešama, lai statistikas pārvalde un Latvijas Komerčbanku asociācija varētu apkopot dažādu banku finanšu darbības rezultātus, un uz to pamata izdarīt secinājumus par banku sistēmas attīstību kopumā.

Valsts ieņēmumu dienests kontrolē nodokļu maksājumus valstī, līdz ar to tam ir svarīga banku finanšu darbības analīze. Valsts ieņēmumu dienestam jāpārbauda nodokļu aprēķināšanas pareizību, jo nodokļu apjoms būtiski ietekmē valsts līdzekļus, un īpaši lielu nodokļu maksātāju nodokļu apjomi.

Katrai bankai ir atvērti korespondentkonti citās bankā (nostro konti), un katrā bankā tiek apkalpoti citu banku konti (loro vai vostro konti). Tādēļ ka bankas ir savstarpēji saistītas un veido banku sistēmu, vienas bankas finansiālās problēmas var izraisīt problēmas citā bankā. Īpaši tas attiecas uz sistēmiski nozīmīgām bankām (*Too Big To Fail*), kuras var būtiski ietekmēt mazāk svarīgo banku darbību. Tāpēc bankām ir svarīgs sadarbības partneru finanšu stāvoklis un finanšu rādītāji. Finanšu analīze spēj nodrošināt sadarbības partnerus ar nepieciešamo informāciju.

Informācijas aģentūras – dažāda veida informācijas aģentūras tiešā veidā nav ieinteresēti konkrētas bankas finanšu darbības rezultātos, bet rakstot kādu pētījumu vai projektu, tās izmanto banku finanšu analīzi, lai noteikt tendences finanšu rādītajos banku nozarē kopumā vai atsevišķās bankās.

Reitinga aģentūrām nav tiešas intereses banku finanšu rādītajos, bet tās izmanto finanšu analīzi savu mērķu īstenošanai un pienākumu veikšanai. Reitinga aģentūras piešķirot un sastādot reitingus, balstās tiešu uz finanšu analīzi, tāpēc kaut arī reitinga aģentūras nav tieši ieinteresētas banku finanšu darbībā, bet ir aktīvas finanšu analīzes un gada pārskatu lietotājas.

Audītoru kompānijas darbojas galvenokārt izmantojot gada pārskatus un veicot finanšu analīzi – tā ir audītoru pamatnodarbošanās. Audītori nav ieinteresēti, lai banka strādātu efektīvi un veiksmīgi, bet ir ļoti aktīvi finanšu analīzes un gada pārskatu izmantotāji.

Galvenās finanšu analīzes lietotāju grupas un interesējošie rādītāji ir apkopoti tabulā:

Banku finanšu analīzes galvenie lietotāji un rādītāji¹³

Īpašnieki	Klienti	Potenciālie investori
Rentabilitātes līmenis	Likviditāte	Pašu kapitāla rentabilitāte
Peļņa no vienas akcijas	Kapitāla pietiekamība	Kapitalizācija
Akcijas tirgus cenas pieaugums	Aktīvu rentabilitāte	Dividenžu apjoms no vienas akcijas
Kapitalizācija		Peļņa no vienas akcijas
Kopējā akcionāru peļņa		

Bankām nepieciešams līdzsvarot rentabilitāti un likviditāti. Tā kā bankas darbība ir vērsta uz peļņas gūšanu, tad izsniegtajam aizdevumu jānodrošina noteikta rentabilitāte.

To iespējams panākt, pareizi nosakot aizdevuma procentu likmes. Aizdevumu pieprasījumu veido galvenokārt uzņēmumi un privātpersonas. Nosakot aizdevuma procentu likmes, jāņem vērā, lai nesamazinātos aizdevumu pieprasījums. Tomēr, lai gūtu peļņu, tām jābūt augstākām par noguldījumu procentu maksājumiem un citiem ar šā kredīta apkalpošanu saistītiem izdevumiem.

Augstākās procentu likmes var noteikt ilgtermiņa aizdevumiem. Tāpēc, lai maksimāli palielinātu peļņu, bankas mēģina rast iespēju izsniegt pēc iespējas vairāk vidēja termiņa un ilgtermiņa aizdevumus, tādējādi turot savus aktīvus nelikvīda veidā.¹⁴

1.3. Prudenciālās uzraudzības nozīme banku finanšu darbībā

Banku darbību Latvijā kontrolē galvenokārt Finanšu un kapitāla tirgus komisija, un izstrādātie tiesību akti.

Lai panāktu Latvijas kredītiestāžu sektora drošību, stabilitāti un attīstību, FKTK veic kredītiestāžu uzraudzību; FKTK pienākums ir nekavējoties veikt pasākumus, lai kredītiestādes darbībā un kredītiestāžu sektorā novērstu trūkumus, kuri apdraud vai varētu apdraudēt kādas kredītiestādes vai visa kredītiestāžu sektora stabilu darbību, traucē pienācīgi veikt darījumus, sniegt finansu pakalpojumus, vai varētu radīt ievērojamus zaudējumus visas valsts tautsaimniecībai.¹⁵

¹³ Autores izveidotā tabula

¹⁴ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006

¹⁵ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komerčbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006 – 24.lpp.

Latvijas bankām jāatskaitās FKTK par dažāda veida darbībām: piemēram, piesaistīto noguldījumu struktūru pēc klienta rezidences vietas, valūtas, klientu veida (fiziskās vai juridiskās personas), jauno klientu skaita. Kopā ar atskaiti par piesaistītajiem noguldījumiem bankas atskaitās arī par uzticības operācijām (Pārskata paraugu sk. 1. pielikumā).

LR likums nosaka dažus banku finanšu rādītājus, kuru izpilde bankām ir obligāta, neizpildes gadījumā tik pieņemts lēmums anulēt bankas licenci. Galvenie obligātie rādītāji:

- Likviditātes rādītājs – 30%. Bankai jāuztur likvidie aktīvi pietiekamā apmērā, bet ne mazāk kā 30% no kredītiestādes tekošu saistību kopsummas. Tekošās saistības uz pieprasījumu un saistības, kuru atlikušais termiņš nepārsniedz 30 dienas.¹⁶

- Kapitāla pietiekamības rādītājs - 8%.¹⁷ Kapitāla pietiekamība rādītāju aprēķina kā attiecību starp kapitāla bāzi un kapitāla prasībām, reizinātiem ar 100%.¹⁸ (Kapitāla pietiekamības novērtējuma rezultātu apkopojuma paraugu sk.2.pielikumā).

- Ārvalstu valūtu pozīcijas . Kredītiestādes ārvalstu valūtu atklātā pozīcija nedrīkst pārsniegt 10% no pašu kapitāla atsevišķā ārvalstu valūtā un 20% no pašu kapitāla kopumā visās ārvalstu valūtās.¹⁹

Katrs no minētiem rādītājiem tiek regulēts ar mērķi novērst kāda riska iestāšanos bankā. Piemēram, likviditātes rādītājs kontrolēts ar mērķi nepieļaut likviditātes riska iestāšanos gadījumu. Likviditātes risks ir varbūtība, ka banka nespēs maksāt par savām saistībām.

Likviditāte komercbankām ir nepieciešama:

- Lai varētu apmierināt to klientu vajadzības, kuri grib izņemt savus līdzekļus no bankas,

- Tā kā klienti savstarpējiem norēķiniem izmanto savus bankas kontus, bankām ir nepieciešami likvidi līdzekļi ikdienas starpbanku norēķiniem (klīrings).

Komercbanka ir likvīda, ja spēj jebkurā brīdī iegūt nepieciešamo naudas summu par labu cenu un norēķināties ar kreditoriem. Likviditāte ir nodrošināta, ja uzņēmumā vai bankā ir pietiekami daudz likvīdo aktīvu. Likvidie līdzekļi ir aktīvi, kurus var ātri pārvērst naudā, nezaudējot vērtību.²⁰

---

¹⁶ Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi. Izdevējs : Finanšu un kapitāla tirgus komisija. Publicēts: "Latvijas Vēstnesis" 1 (4193), 05.01.2010 [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=203169> – 3.3. pants

¹⁷ Eiropas Savienības oficiālais vēstnesis. Eiropas parlamenta un padomes regula (ES) Nr. 575/2013 "Par prudenācijām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām" [tiešsaiste] [skatīts 13.05.2017] Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32013R0575> – 71.pants

¹⁸ Irina Solovjova – studiju kursa "Finanšu un banku darbības rādītāji" lekciju materiāli

¹⁹ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006 – 23.lpp.

²⁰ Kudinska M., Baltača B., Kaužēns E., Finanšu tirgus Latvijā un Eiropas savienībā. Rīga: Banku augstskola, 2001. – 97.lpp.

Banku likvidie aktīvi ir neapgrūtienātie naudas līdzekļi un ieguldījumi finanšu instrumentos, ja tiem ir pastāvīgs, neierobežots tirgus (tos var pārdot īsā laikā bez ievērojamiem zaudējumiem vai izmantot par nodrošinājumu kredītu saņemšanai):²¹

- Kase un prasības pret Latvijas Banku;
- Prasības pret maksātspējīgām kredītiestādēm;
- Likvidi vērtspapīri²²

Likviditātes koeficientu aprēķina pēc formulas:

1.1.formula

Likviditātes koeficienta aprēķināšanas formula

$$\text{Likviditātes koeficients} = \frac{\text{Likvidie līdzekļi}}{\text{Tekošās saistības}} * 100\%$$

Likviditātes koeficientam jābūt ne mazākam par 30%.

Likviditātes risks bankai ir neizbēgams, jo bankas kā finanšu starpnieka pamatfunkcija ir termiņu transformācija starp piesaistāmajiem un izvietojamajiem resursiem. Turklāt saprotams, ka savā galīgajā izpausmē likviditātes zaudējums izraisa maksātspējas zaudējuma draudus. Nepieciešamās likviditātes skaitliskais lielums ir grūti nosakāms, jo ir pārāk daudz faktoru, kas to ietekmē: termiņnoguldījumu īpatsvars klientu noguldījumos, tirgus situācija un bankas tēls, klientu un bankas darbības specifika.

No vienas puses, klientus iepriecina augsta bankas likviditāte, kas liecina par bankas spēju nekavējoties izpildīt savas saistības, no otras puses – jo likvidāki ir aktīvi, jo tie ir mazāk ienesīgi, tāpēc bankas cenšas uzturēt optimālu, tirgus situācijai atbilstošu likviditāti. Būtībā prasme vadīt likviditāti nosaka likviditātes risku. Tirgus likviditātes risks nozīmē nespēju ātri un efektīvi slēgt pozīcijas un realizēt portfeļus, tā ir arī limitēta pieeja resursiem.²³

Pēc autores domām, likviditātes uzturēšana bankām ir ļoti svarīga. Pirmkārt, Latvijas komercbankās ir augsts pieprasījumu noguldījumu īpatsvars kopējos noguldījumos, un pēc būtības, šos noguldījumus klienti var jebkura laikā izņemt. Īpaši kādās ārkārtas situācijās, piemēram, kopējās finansiālās nestabilitātes gadījumā valstī, vai krīzes gadījumā, kā arī situācijās, kad ir apdraudēta bankas reputācija. Otrkārt, nepietiekama likviditāte var novest banku pie reputācijas problēmām un sliktākā gadījumā pie maksātspējas procesa celšanas

²¹ Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas nomatīvie noteikumi [tiešsaiste] [skatīts 17.05.2017] Pieejams : <https://likumi.lv/doc.php?id=203169>

²² Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas nomatīvie noteikumi [tiešsaiste] [skatīts 17.05.2017] Pieejams : <https://likumi.lv/doc.php?id=203169>

²³ O. Kutuzova. Finanšes un kredīts. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2012. – 104.lpp.

no FKTK puses, un pie licences anulēšanas. Līdz ar to likviditātes uzturēšana pietiekamā līmenī ir vitāli svarīga bankai.

Ārvalstu valūtu pozīciju prasības ir izstrādātas ar mērķi ierobežot banku valūtas risku.

Valūtas risks ir zaudējumu rašanās varbūtība nelabvēlīgu valūtas kursa svārstību rezultātā.

Darbojoties ar ārvalstu valūtām (saņemot un izsniedzot kredītus, pērkot vai pārdodot valūtu), valūtas tirgus dalībnieki viedo prasības un saistības ārzemju valūtās. Prasības tiek veidots, veicot aktīvās operācijas ar ārvalstu valūtu (izsniedzot kredītus ārvalstu valūtā, pērkot valūtu). Saistības tiek veidotas, veicot pasīvas operācijas ar ārzemju valūtu (saņemot kredītus ārvalstu valūtā, pārdodot ārvalstu valūtu utt.)

Starpību starp prasībām un saistībām ārvalstu valūtā bilancē un ārpusbilancē sauc par ārvalstu valūtas pozīciju.²⁴

Ārvalstu valūtas pozīcija palīdz novērtēt valūtas risku. Ja valūtas pozīcija ir vienāda ar nulli, tas nozīmē, ka valūtas risks neeksistē. Jo lielāka ir ārvalstu valūtas pozīcija, jo lielāks ir risks. Var būt garā un īsā pozīcija.

Garā pozīcija konkrētā ārvalstu valūtā – ja bankas prasību summa kādā ārvalstu valūtā ir lielāka nekā saistību summa šajā pašā ārvalstu valūtā, tad starpība starp prasībām un saistībām ir pozitīva (+).

Īsā pozīcija konkrētā ārvalstu valūtā – ja bankas prasību summa kādā ārvalstu valūtā ir mazāka nekā saistību summa šajā pašā ārvalstu valūta, tad starpība starp prasībām un saistībām ir negatīva (-) un šādu pozīciju sauc par īso pozīciju.²⁵

Kredītiestādes kopējā pozīcija ārvalstu valūtā ir atsevišķu ārvalstu valūtu garo pozīciju summas vai atsevišķu ārvalstu valūtu īso pozīciju summas lielākā absolūtā vērtība.

Lai noteiktu maksimālo riska robežu, risks ir jāsamēro ar kapitālu. Uzņēmumam, kas aktīvi darbojas ar ārvalstu valūtām, ir ieteicams pašam noteikt maksimālo valūtas riska pozīciju pret uzņēmuma kapitālu.²⁶

Pašu kapitāla pietiekamības rādītājs ir nozīmīgs bankas darbībā. Lai saprastu kapitāla pietiekamības kontroles iemeslus, jāizprot pašu kapitāla nozīme komercbankā.

Banku stabilitāte cieši saistīta ar bankas pašu kapitālu, tā lielumu un kvalitāti. Pašu kapitāls ir jebkuras komercbankas nepieciešama un neatņemama finanšu resursu daļa, un tā veidošana pamatkapitāla veidā ir obligāts posms vēl pirms bankas darbības uzsākšanas.

²⁴ Kudinska M., Baltača B., Kaužēns E., Finanšu tirgus Latvijā un Eiropas savienībā. Rīga: Banku augstskola, 2001. — 95. lpp.

²⁵ Zvirbule D., Žagare J. Banku grāmatvedības pamati. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2003. — 130.lpp.

²⁶ Kudinska M., Baltača B., Kaužēns E., Finanšu tirgus Latvijā un Eiropas savienībā. Rīga: Banku augstskola, 2001.— 95.lpp.

Banku pašu kapitāla lielums ir būtisks ne tikai klientu – noguldītāju drošībai, bet arī pašas bankas drošībai, lai tās darbību nevarētu ietekmēt dažādas īslaicīgas finansiāla rakstura problēmas.²⁷

Kredītiestādes pašu kapitāls raksturo maksimālo pieļaujamo zaudējumu summu, līdz kuras sasniegšanai kredītiestāde spēj pilnīgi izpildīt saistības pret noguldītājiem.²⁸

Komercbanku pašu kapitāls ir nepieciešams normālai funkcionēšanai, bankām ar pietiekami lielu pašu kapitālu ir vieglāk piesaistīt noguldītājus un viņi tam vairāk uzticas. Tomēr vajag atzīmēt, ka pašu kapitālam ir neliels īpatsvars kopējos bilances pasīvos.²⁹

Pašu kapitāls pilda svarīgas funkcijas:

- Aizsargājoša;
- Operatīva;
- Regulējoša.

Aizsargājošā funkcija - ir viena no svarīgākām funkcijām. Šī funkcija nodrošina noguldītāju un kreditoru intereses gadījumā, ja banka nonāk finansiālās grūtībās, iestājas maksātnespējā vai bankrotē. Tā kā Latvijā komercbankas darbojas kā akciju sabiedrības, līdz ar to bankas īpašnieki jeb akciju turētāji ir atbildīgi par bankas darbību, to finansiālo stāvokli, kā arī banku akcionāriem ir jāuzņemas saistības pret saviem klientiem. Var pateikt, ka pašu kapitāls tiek uzskatīts par lielumu, kuras robežās banka garantē savas saistības izpildi. Literatūrā to sauc par „amortizatoru”, „drošības spilvenu”, „naudas līdzekļiem uz melno dienu”.

Pašu kapitāla *operatīvā funkcija* nodrošina līdzekļus bankas aktīvo operāciju veikšanai. Bet ņemot vērā pašu kapitāla nelielo īpatsvaru kopējo bankas resursu apjomā, operatīvajai funkcijai ir mazāka loma. Bankas dibināšanas procesā pašu kapitāls kalpo bankām par avotu materiālās bāzes veidošanai un attīstībai, uz tā rēķina bankas iegādājas ēkas, telpas, nepieciešamas iekārtas, orgtehniku, programnodrošinājumu.

Regulējošā funkcija nodrošina regulāru banku uzraudzību un kontroli, ar mērķi novērst nestabilitāti un pārmērīgus riskus, regulējot bankas darbību aktīvu un pasīvu sabalansēšanā.

Bankas kapitāla pietiekamība ir regulēta ar mērķi ierobežot bankas kredītriska iestāšanās varbūtību.

---

²⁷ Svetlana Saksonova – studiju kurss “Banku grāmatvedība”

²⁸ Svetlana Saksonova – studiju kurss “Banku grāmatvedība”

²⁹ Svetlana Saksonova – studiju kurss “Banku grāmatvedība”

Kredītrisks uz zaudējumu rašanās varbūtība gadījumā ja uzņēmuma parādnieks nevar vai atsakās pildīt saistības attiecībā pret uzņēmumu saskaņā ar noslēgtā līguma noteikumiem.

30

Pēc izpētītās literatūras autore var secināt kā banku prudenciālā uzraudzība un finanšu analīzes obligāta veikšana ir svarīga ne tikai pašām bankām, lai ierobežot to risku iestāšanās varbūtību, bet īpaši bankas klientiem – noguldītājiem. Tā kā bankas darbība ir saistīta ar risku, un bankas operē galvenokārt ar klientu naudu (noguldījumiem), pastāv varbūtība, ka banka zaudēs naudas līdzekļus, tāpēc prudenciālā uzraudzība un analīze ir obligāti nepieciešama. Jebkurš bankas klients, kurš nogulda vai iegulda līdzekļus bankā, vēlas būt pārliecināts par savu naudas līdzekļu drošību, un bankas izcilo reputāciju. Bez banku prudenciālās uzraudzības un obligātās finanšu analīzes bankas klientiem pastāvētu liels risks zaudēt naudu.

---

³⁰ Kudinska M., Baltača B., Kaužēns E., Finanšu tirgus Latvijā un Eiropas savienībā. Rīga: Banku augstskola, 2001. – 91.lpp.

2. LATVIJAS BANKU NOZARES FINANŠU RĀDĪTĀJU NOVĒRTĒJUMS

2.1. Banku nozares galveno pakalpojumu analīze

Gan Latvijā, gan visā pasaulē bankas darbojas kā universālās komercbankas, piedāvājot tradicionālo pakalpojumu klāstu – kredītu un noguldījumu operācijas, kontu atvēršanu, maksājumu norēķinus. Komercbanku resursu lielākā daļa ir piesaistītie jeb aizņemtie naudas līdzekļi. Naudas piesaistīšana bankās notiek:

- Piesaistot noguldījumus no privātpersonām un uzņēmumiem (klientiem);
- Aizņemoties naudu no citām bankām;
- Emitējot parādsaistību vērtspapīrus.

Tā banka veido savu resursu bāzi. Banka piesaistītos resursu novirza uzņēmumu, organizāciju un privātpersonu vajadzību apmierināšanai pēc papildus naudas līdzekļiem. Banku resursu piesaistīšana un to izvietošana aktīvajās operācijās ir banku biznesa pamats. Latvijas komercbanku galvenais resursu avots ir klientu noguldījumi.³¹

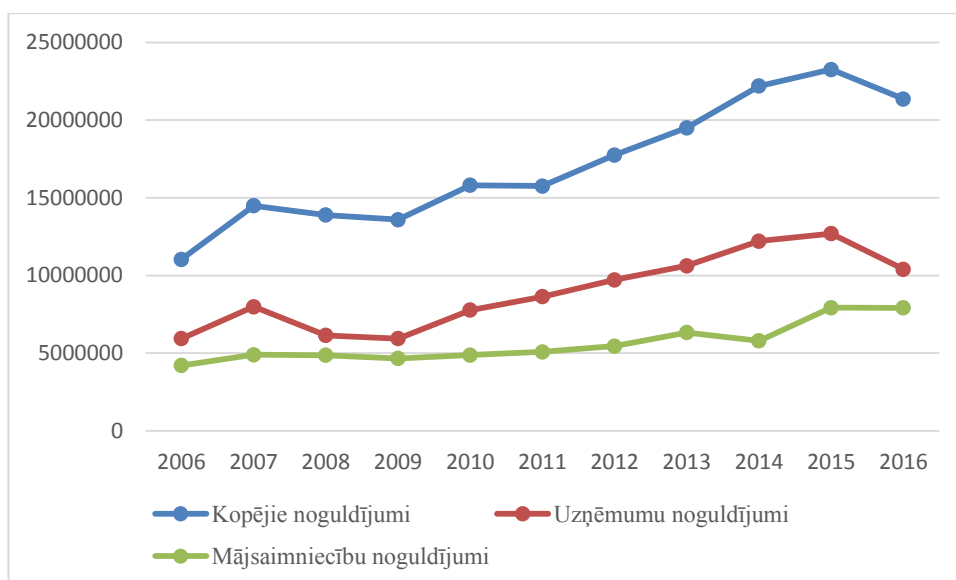
Procenti, kurus banka maksā par piesaistītajiem resursiem, ir mazāki par tiem procentiem, kurus banka saņem, izvietojot savus līdzekļus aktīvajās operācijās. Piesaistot resursus no fiziskām un juridiskām personām, banka iegūst vislētākos resursus, jo norēķinu kontu apkalpošanas izmaksas ir minimālas. Ja klienti nogulda naudu uz laiku, izmaksas bankai pieaug, toties uzlabojas pasīvu termiņstruktūra. Ievērojams piesaistīto resursu daudzums rada bankai līdzekļus, kurus tā ar izdevīgiem noteikumiem var izvietot aktīvajās operācijās. Tas veido pamatu bankas sekmīgajai darbībai un attīstībai. Lai panāktu stabilu resursu bāzes izveidošanu, bankas izstrādā piesaistīšanas politiku, kuras mērķis ir piesaistīt resursus un efektīvi vadīt šo procesu. Resursu piesaistīšanas politika ietver sevī banku resursu piesaistīšanas stratēģiju un taktiku.³²

Noguldījumi ir ļoti svarīgi banku darbības attīstībai, jo tieši klientu noguldījumus bankas izmanto lai veiktu aktīvās operācijas un pelnīt. Lai izdarītu secinājumus par Latvijas komercbanku noguldījumiem, darba autore apkopoja informāciju par kopējo noguldījumu apjomiem, fizisko personu un uzņēmumu noguldījumiem 10 gadu laikā:

---

³¹ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006 - 84. lpp.

³² Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006– 84.lpp.

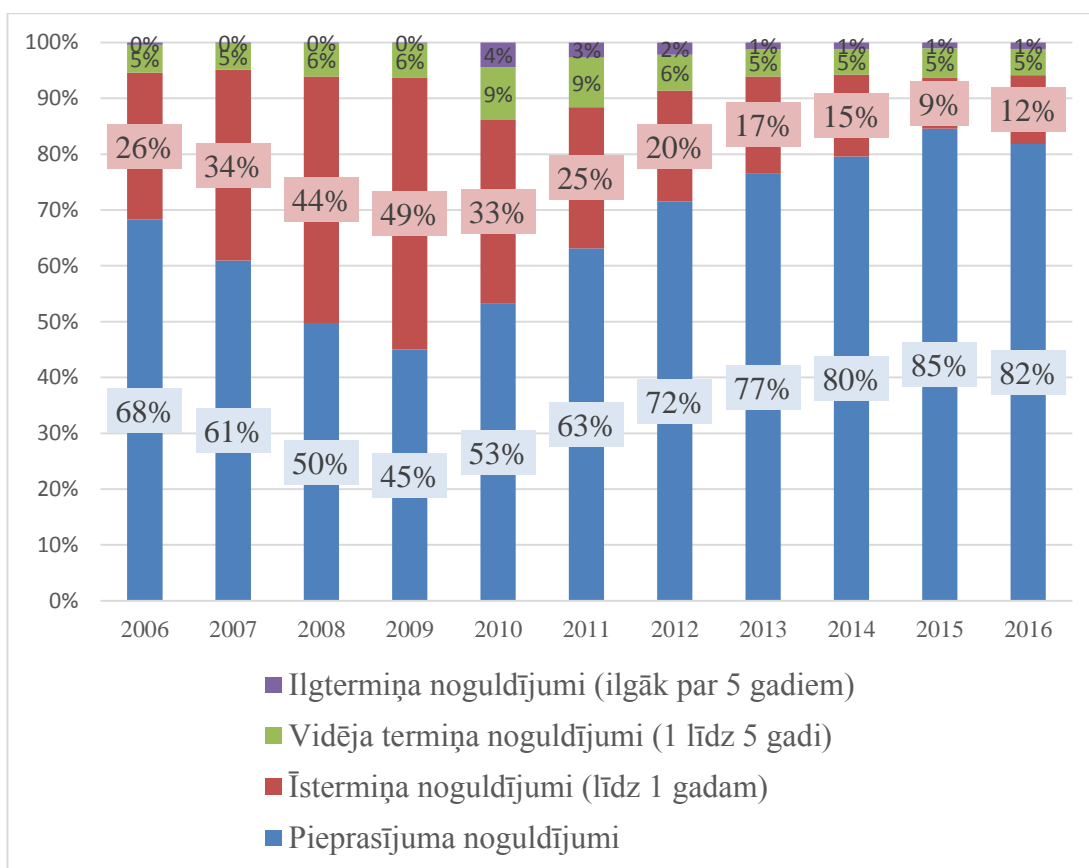
2.1. att. Latvijas komercbanku noguldījumu dinamika no 2006. līdz 2016. gadam (tūkst. Eur)³³

Noguldījumu apjomos ir redzama pieauguma tendence. Tā kā noguldījumi pārsvarā ir norēķinu konti, tāpēc var secināt, ka palielinoties noguldījumu apjomiem, palielinās banku klientu kontu atlikumi, jeb naudas līdzekļi. Ja palielinās arī ilgtermiņa noguldījumi, tas nozīmē, ka banku klienti vairāk domā par līdzekļu saglabāšanu un uzkrājumiem. Uzņēmumu noguldījumiem redzama straujāka pieauguma tendence, īpaši sākot no 2010. gada pēc finanšu krīzes. Straujš pieaugums kopējos noguldījumos vērojams 2015. gadā, kas ir maksimālais noguldījumu apjoms pēc 2006. gada. Noguldījumu samazinājums redzams 2008.-2009. gados, jeb krīzes laikā. Tā kā finanšu krīze būtiski ietekmēja Latvijas iedzīvotājus un uzņēmumus (kā arī bankas), tādēļ noguldījumi samazinājās, jo klienti sāka izņemt savus naudas līdzekļus no bankas.

Ārkārtīgi svarīga nozīme ir resursu bāzei jeb stabilitātei. Klienti izmanto norēķinu kontus maksājumu veikšanai, tāpēc klientu kontu atlikumi parasti ir ļoti mobili, un atlikumu stabilitāte un apmērs ir atkarīgi no uzņēmuma darbības veida. Tomēr noteikta maksājumu daļa ir prognozējama, jo ir zināmi darba algas izmaksas termiņi, maksājumi budžetā, ir iespējams prognozēt naudas plūsmas sezonālās svārstības u.tml. Tas nozīmē, ka, prognozējot resursu apjomus, ir nepieciešama kontu līdzekļu atlikumu dinamikas pastāvīga analīze.³⁴ Autore uzskata, ka no bankas noguldījumu termiņstruktūras ir atkarīga bankas resursu stabilitāte, tādēļ autore apkopoja informāciju par Latvijas komercbanku noguldījumu termiņstruktūru 10 gadu laikā:

³³ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK publicēto informāciju. Datu tabulu sk. 3. pielikumā

³⁴ Svetlana Saksonova. Banku darbība. Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006 - 85.lpp.

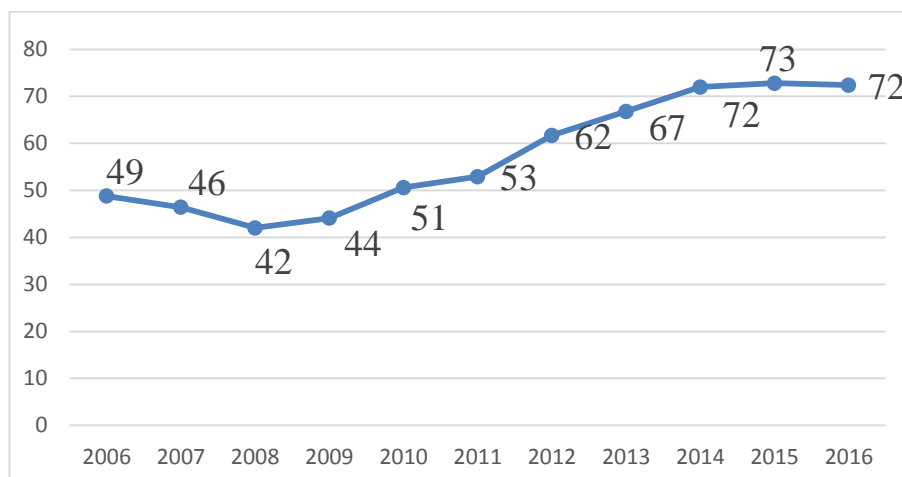
2.2. att. Latvijas komercbanku noguldījumu termiņstruktūra no 2006. līdz 2016. gadam (%)³⁵

Vislielāko daļu no kopējiem noguldījumiem pārsvarā ieņem noguldījumu uz pieprasījumu, bieži tie ir tieši norēķinu konti. Sākot no 2010. gada, to īpatsvars kopējos noguldījumos nemitīgi pieaug, no 53% 2010. gadā sasniedzot 85% 2015. gadā. Pēc autores domām, tik liels īpatsvars noguldījumu uz pieprasījumu ir nestabila resursu bāze bankai, jo krīzes vai ārkārtas situācijā bankas klienti sāks izņemt naudas līdzekļus no bankas, un gadījumā ja banka nevarēs nodrošināt nepieciešamo naudas līdzekļu apjomu, tā būs spiesta vai pārdot aktīvus, vai aizņemt naudas līdzekļus starpbanku tirgū par augstāko procentu likmi. Katrai bankai ir noteikta daļa no pieprasījuma noguldījumiem, kuri paliek stabili, bet pārējie noguldījumu apjomi svārstās. Katrai bankai jāanalizē cik liela daļa no pieprasījuma noguldījumiem paliek nemainīga, bet arī jāparedz, ka ārkārtas gadījumā arī stabila daļa var izplūst no bankas. Savukārt krīzes gados noguldījumi uz pieprasījumu sastādīja tikai 45% no visiem noguldījumiem, kas bija saistīts ar banku klientu finansiālām problēmām, kuru rezultātā, tie izņēma noguldījumus. Tā kā par termiņnoguldījumu iepriekšējo izņemšanu ir augsta komisijas maksa, tāpēc termiņnoguldījumi neizplūda tik strauji. No vienas puses,

³⁵ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 3. pielikumā

noguldījumu termiņstruktūra izskatās stabilāka, bet īstenībā tas tika izraisīts krīzes dēļ. Tāpēc analīzes gaitā konstatējot nepilnības, jāanalizē problēmas cēlonis.

Bankas piesaista resursus dažādos veidos. Noguldījumos, starpbanku kredītos, emitējot parāda vērtspapīrus. Bankas resursu struktūra ir ļoti svarīga, jo banka, darbojoties ar naudas līdzekļiem, uzņemas risku tos naudas līdzekļus zaudēt. Tādēļ autore apkopoja statistiku par komercbanku noguldījumu daļu banku kopējos pasīvos.

2.3. att. Latvijas komercbanku noguldījumu īpatsvars kopējos pasīvos no 2006. līdz 2016. gadam (%)³⁶

Noguldījumu īpatsvaram banku kopējos pasīvos ir tendence pieaugt. Krīzes gados noguldījumu īpatsvars pasīvos samazinājās no 49% līdz 42%, bet 2015. Gadā sasniedza jau 73%. Tas nozīmē to ka krīzes laikā bankas mazāk darbojās ar klientu naudas līdzekļiem, bet strādāja pārsvarā ar līdzekļiem, aizņemtiem no citām monetārām finanšu institūcijām. Aizņemto līdzekļu īpatsvars bija 41,9%³⁷, kas ir gandrīz tik pat, cik bija piesaistīto noguldījumu. Zems noguldījumu īpatsvars pasīvos bija saistīts arī ar to ka krīzes laikā daļa noguldījumu tika izņemta ārā no bankas, tāpēc bankas bija spiestas aizņemt resursus par augstākām procentu likmēm no monetārām institūcijām. . 2016. Gadā banku pasīvos noguldījumi ieņēma 72% īpatsvaru, kas liecina par to ka komercbankas piesaista vairāk klientu resursu. Tāda darbība ir saistīta ar risku, jo bankas piesaistītos naudas līdzekļus izvieto pārsvarā aizdevumos (īpašu universālās bankas). Aizdevumi ir nelikvīds aktīvs, turklāt ir riskants. Tādēļ Latvijā darbojas noguldījumu garantiju sistēma.

³⁶ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 3. pielikumā

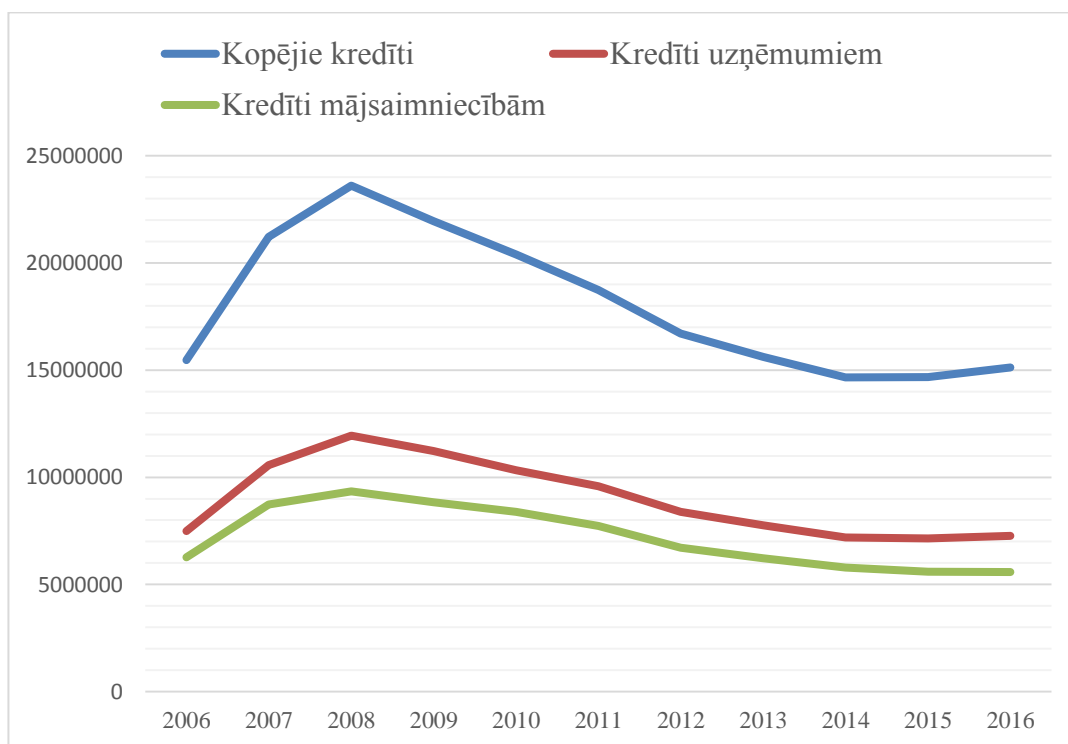
³⁷ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbība 2008. gadā. [tiešsaiste] [skatīts 15.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/561-20081230-banku-darbiba-latvija.html>

Lielākā bankas aktīvā operācija ir kredītu izsniegšana un attiecīgi kredīti ir bankas bilances lielākais aktīvais postenis.³⁸ Kredīts ir brīvo naudas līdzekļu kustība, ko bankas vai uzņēmumi piešķir kredītaņēmējam uz noteiktu laiku pat noteiktu atlīdzību.³⁹ Banka kā finanšu starpnieks izsniedzot kredītu dod iespēju vienai pusei atdot brīvus naudas līdzekļus otrai pusei, kurai ir pieprasījums pēc šiem papildu līdzekļiem.⁴⁰ Aizdevumu piešķiršana ir svarīga un ļoti atbildīga bankas operācija, jo tiek izvietoti noguldītāju uzticētie naudas līdzekļi. Bankai rūpīgi jāizvērtē aizņēmēja finansiālais stāvoklis un jānodrošinās pret iespējamām finansiālām problēmām ar likvīdu ķīlu. Ideālās ķīlas pazīmes:

- Ķīla ir viegli novērtējama;
- Ķīla ir vieglo noformējama;
- Ķīla ir viegli realizējama.

Kredītaņēmēju var arī raksturot tā darbība pagatnē tas ir, kredītvēsture un mutiskas pārrunas ar bankas darbinieku.⁴¹

Autore apkopoja statistiku par izsniegtiem kredītiem Latvijā 10 gadu laikā un parādīja to attēlā:

2.4.att. Latvijas komercbanku kredītu dinamika no 2006. līdz 2016. gadam (tūkst. Eur)⁴²

³⁸ Dita Zvirbule, Jevgenija Žagare. Banku grāmatvedības pamati. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2003. – 97.lpp.

³⁹ Olga Kutuzova. Finanšes un kredīts. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2012. – 63.lpp.

⁴⁰ Olga Kutuzova. Finanšes un kredīts. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2012. – 63.lpp.

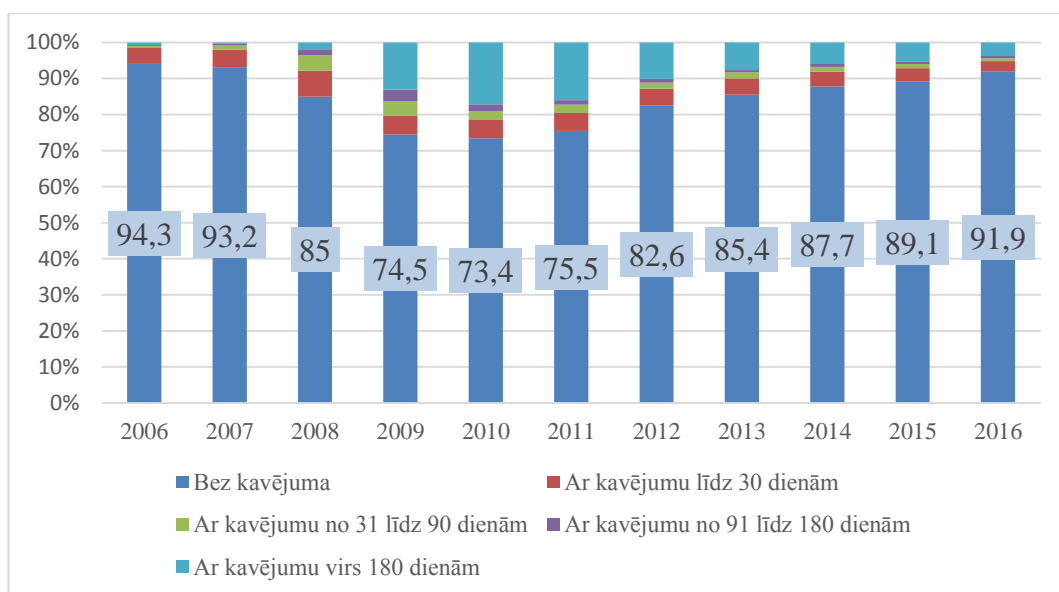
⁴¹ Dita Zvirbule, Jevgenija Žagare. Banku grāmatvedības pamati. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2003. – 98.lpp.

2007. un 2008. Gados ir vērojams straujš izsniegto kredītu pieaugums. Pirmskrīzes laikā komercbankas izdeva kredītus ļoti lielos apjomos, neizvērtējot klientus un to spēju atmaksāt aizdevumus. Kredīti tika izsniegti uz īpaši izdevīgiem nosacījumiem, lai palielinātu apjomu vēl vairāk. Izsniegto aizdevumu apjomu palielināšana bija saistīta ar mērķi gūt vairāk procentu ienākumu. Pirmskrīzes gados iedzīvotāju labklājība bija augstā līmenī, tāpēc banku klienti spēja atmaksāt aizdevumus. Bet kad Latvijā iestājās finanšu krīze, kura ļoti būtiski ietekmēja kopējo ekonomisko situāciju valstī, iedzīvotāju labklājību un uzņēmumus, banku klienti nebija spējīgi atmaksāt aizdevumus, līdz ar to iestājās kredītrisks un bankas cieta zaudējumus. Pēc 2008. Gada vērojams aizdevumu apjomu samazinājums, kas nemitīgi samazinājās līdz pat 2014. Gadam. Pēc 2014. Gada kredītu apjomi būtiski nemainījās, bet joprojām nav sasniegts kredītu apjoms, kurš bija pirmskrīzes, jeb 2006. Gadā. Autore uzskata, ka pārmērīgi aktīva kreditēšana noveda bankas pie lieliem zaudējumiem, bet tomēr situācija krīzes laikā parādīja, ka kredīti jāaizdod rūpīgi izvērtējot klientus un to spēju atmaksāt aizdevumu. Pēc autores domām, bankas mainīja kreditēšanas politiku. Neskatoties uz to, ka Latvijā ir vairākas universālās bankas, kuru galvenais peļņu nesošais aktīvs ir kredīti, bankas sāka labāk pārvaldīt kredītrisku, analizējot katru pieteikumu. Mūsdienās bankas izmanto vairākas kredītu pieteikumu izvērtēšanas metodes: izstrādā gan savas metodes, gan izmanto jau esotās. Kā arī kredīta pieteikums izvērtēšanas metode atšķirsies fiziskai personai un uzņēmumam. Visizplatītākais veids fizisko personu kredītu pieteikumu izvērtēšanā ir skoringa modelis. Banka nosaka klientu kritērijus un atbilstosu riska pakāpi, kura ir izteikta punkts (*scorings*). Aizpildot pieteikumu, bankas darbinieks ievada sistēmā kritērijus un sistēma aprēķina kopējo riska vērtību. Bankas var izstrādāt arī savas izvērtēšanas metodes. Svarīgi ir lai tās būtu efektīvas un nerādītu pārmērīgas izmaksas.

Ņemot vērā to, ka kredīti ir nelikvīds un riskants aktīvs, bankām jāanalizē un jāuztur augsta kredītportfeļa kvalitāte. Katra banka izstrādā procedūras, kritērijus un metodes, pēc kurām izvērtēt klientus un kredītu pieteikumus (piemēram, skoringa modeļi). Kredītu portfeļa kvalitāti nosaka vairāki faktori, piemēram, valūtas, klientu rezidence, nodrošinājuma kvalitāte, klientu nozares diversifikācija. Darba autore uzskata, ka efektīvākais veids, kā novērtēt kredītportfeļa kvalitāti, ir novērtēt kredītu kavējumus, jo tas parāda cik veiksmīgi banka izvērtē klientu. Latvijas komercbanku kredītportfeļa kvalitāte ir parādīta attēlā:

---

⁴² Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 4.pielikumā

2.5.att. Latvijas komercbanku kredītportfeļa kvalitāte no 2006. līdz 2008. gadam (%)⁴³

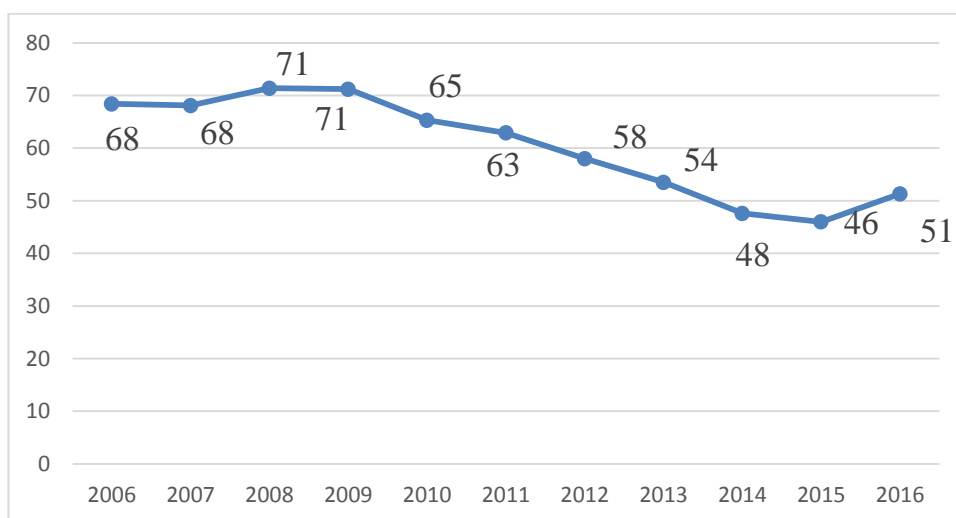
Apskatīto 10 gadu laikā Latvijas komercbanku kredītu kvalitātes būtiski mainījās. 2006. Gadā bija visaugstākais īpatsvars kredītiem bez kavējumiem (94,3%), kas pēc 4 gadiem samazinājās jau līdz 73,4%. Krīzes gados ir vērojams viszemākais apjoms kredītu bez atmaksas kavējumiem un visaugstākais ar kavējumiem virs 180 dienām. Pēc 2010. Gada, kad kredītportfeļa kvalitāte bija viszemākā, ar 2011. Gadu kredītu kvalitāte katru gadu uzlabojās. Sāka pieaugt kredītu skaits bez maksas kavējumiem un samazināties kavēto kredītu skaits (kavējums vairāk par 180 dienām). Autore uzskata, ka nekavēto kredītu pieaugums bija saistīts ne tikai ar kopējo ekonomikas situācijas uzlabošanu, bet arī ar to ka pašas bankas sāka uzlabot savu kredītportfeļu kvalitāti pēc krīzes laikā gūtas pieredzes. Jāatzīmē, ka 2016. Gadā joprojām netika sasniegta tāda kredītportfeļa kvalitāte, kāda bija vērojama 2006. Gadā. Šāda situācija liecina par to ka krīzes gados banku klientiem bija problēmas ar aizdevumu atmaksu, kas bija saistītas ar kopējo nelabvēlīgo ekonomisko situāciju valstī. Klientu maksātnespēja ietekmēja banku peļņu un likviditāti. Mūsdienās bankas nemitīgi uzlabo kredītu kvalitāti un samazina kredītrisku. Saskaņā ar banku uzraudzības reitinga noteikšanas metodiku, bankai ir zems kredītrisks, ja kredītu ar maksājumu kavējumu īpatsvars kredītportfelī pārsniedz 5%, bet nepārsniedz 10%, kas atbilst esošajai situācijai banku nozarē (2016. gadā).⁴⁴

Kredīti aizņem būtisku daļu no bankas aktīviem, no kredītu īpatsvara aktīvos ir atkarīga aktīvu kvalitāte. Bankas aktīvu kvalitāte tiek noteikta pēc to likviditātes, riskantu aktīvu

⁴³ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 4. pielikumā

⁴⁴ FKTK mājaslapa. Banku uzraudzības reitinga noteikšanas metodika 44.lpp.[tiešsaiste] [sk.18.05.2017]
Pieejams: http://www.fktk.lv/texts_files/141001_Banku_uzraudzibas_reitinga_noteikšanas_metodika.pdf

apjoma un ienākumus nesošo aktīvu apjoma.⁴⁵ Autore kredītu īpatsvaru banku aktīvos atspoguļota attēlā:

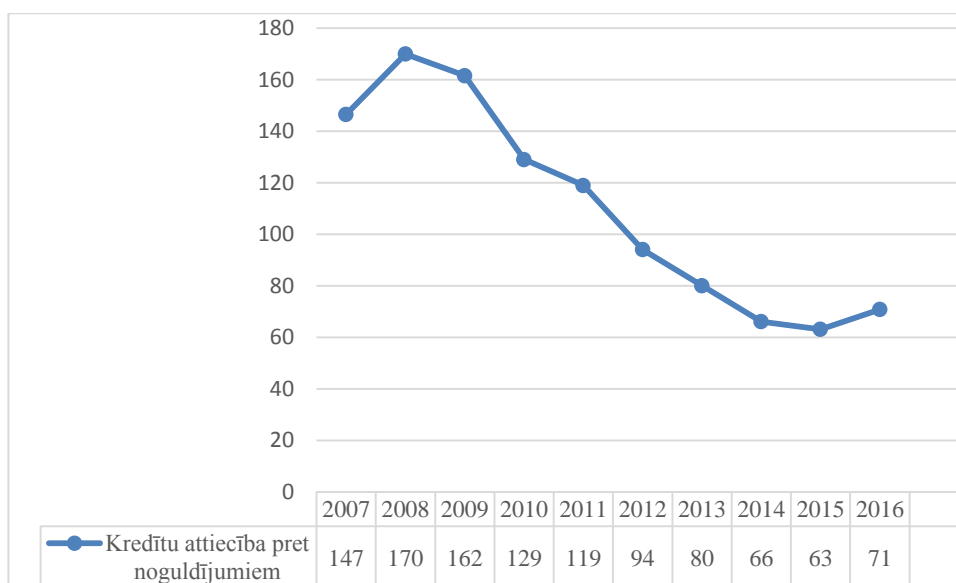
2.6.att. Latvijas komercbanku kredītu īpatsvars aktīvos no 2006. līdz 2016. gadam (%)⁴⁶

Vislielākais kredītu īpatsvars aktīvos bija 2008.-2009. gados, jeb finanšu krīzes sākumā – 71%. Pirmskrīzes gados – 2006. un 2007. aizdevumu īpatsvars aktīvos arī bija augsts – 68%. Šis attēls arī atspoguļo pārmērīgas kreditēšanas tendences pirmskrīzes gados. Pēc 2009. gada īpatsvars sāka samazināties, sasniedzot 2015. gadā 46% līmeni. 2016. gadā aizdevumu īpatsvars aktīvos sasniedza 51%, jeb pusi no banku aktīviem. Autore uzskata, ka krīzes gados kredītu īpatsvars bija pārāk augsts, jo tas noveda bankas pie zaudējumiem, tādēļ īpatsvaru 51% autore uzskata par optimālu. Bankām jabalansē izsniegto kredītu apjomu tā, lai pelnītu procentu ienākumus, bet tajā pašā laikā kontrolēt aktīvu struktūru – lai kredīti neaizņemtu pārāk lielu daļu no aktīviem. Autore uzskata, ka jo lielāks ir kredītu apjoms un īpatsvars kredītos, jo labāk bankai jakontrolē un jāanalizē kredītrisks un likviditātes risks.

Banka pilda starpnieka funkciju un tā kā tā rīkojas ar aizņemtu naudu, ir svarīgi kā banka izvieto noguldītāju naudas līdzekļus. Klientu naudas līdzekļu izvietošana riskantos vai nelikvīdos aktīvos var novest banku pie likviditātes samazināšanas, kas savukārt var novest pie reputācijas riska. Lai novērtēt banku resursu izvietošanu, aprēķina rādītāju kredītu attiecība pret noguldījumiem. Šis rādītājs atspoguļo cik liela noguldījumu daļa ir izvietota kredītos, kas ir peļņu nesošs, bet tomēr nelikvīds un riskants aktīvs. Autore apkopoja banku kredītu attiecību pret noguldījumiem 10 gadu laikā attēlā:

⁴⁵О.И. Лаврушин, И.Д. Мамонова, Н.И. Валенцева, З.Г.Ширинская, Л.А. Гурина,Г.С. Панова, Р.Г. Ольхова, Н.Э. Соколинская, И.В. Ларионова, М.П. Березина, Е.И.Мешкова, Н.А.Московская. Банковское дело. Москва: Финансы и статистика, 2000. – 101. Lpp.

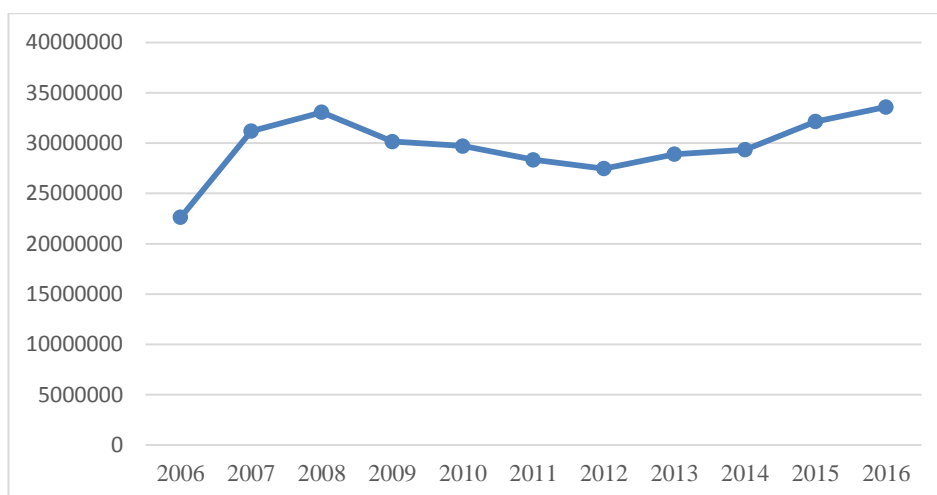
⁴⁶ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 4. pielikumā

2.7. att. Latvijas komercbanku Kredītu attiecība pret noguldījumiem no 2007. līdz 2016. gadam (%)⁴⁷

Grafikā redzama tendence kredītu attiecībai pret noguldījumiem samazināties. Maksimālā attiecība bija 2008. gadā, kas bankas izsniedza kredītos par 70% vairāk, nekā piesaistīja noguldījumos. Tas nozīmē ka bankas riskēja ar 100% savu klientu noguldījumu apjomu. Uzņemoties tādu risku, pastāv iespēja pazemināties bankas likviditātei. Pēc 2008. gada, jeb krīzes sākuma aizdevumu attiecība pret noguldījumiem sāka strauji samazināties banku ļoti lielu zaudējumu dēļ, bet tikai 2008. gada, jeb pēc 5 gadiem pēc krīzes sākuma attiecība kļuva zemāk par 100%, kas nozīmē to ka bankas sāka izdot kredītos mazāk, nekā piesaistīt noguldījumos, kas ir mazāk riskanti, salīdzinājumā ar pretējo situāciju. Autore uzskata, ka bankām ir ļoti būtiski uzturēt kredītu un noguldījumu attiecību optimālā līmenī, nepārsniedzot 100%, jo neparedzamās situācijās ir iespēja zaudēt likviditāti, reputāciju un ciest zaudējumus. Jāatzīme, ka banku peļņa arī veidojas no starpības starp piesaistīto noguldījumu procentu likmēm, un aizdoto kredītu procentu likmēm, bet bankām jābalansē peļņu un risku. Pirmskrīzes gados bankām bija liela peļņa aizdoto kredītu dēļ, bet bija arī augsta riska pakāpe. Tāda nesabalansētība noveda pie negatīvām sekām banku darbībā un nozare kopumā. Viszemākā attiecība vērojama 2015. gadā, kad tā bija 63%. 2.7. grafiks kārtējo reizi parāda komercbanku pārmērīgu kredītu izsniegšanu, kura pēc tam noveda pie krīzes arī banku nozarē. Līdzīgs trends vērojams arī nākamajā attēlā, kurā attēloti komercbanku aktīvi:

⁴⁷ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk.5 pielikumā

2.8.att. Latvijas komercbanku aktīvi no 2006. līdz 2016. gadam⁴⁸

Augsts aktīvu apjoms redzams 2007.-2008. gados, kad bankas izdeva ļoti daudz kredītu. No vienas puses, aktīvu pieaugums ir pozitīva tendence, bet no otras puses, lielāko daļu no aktīviem ieņēma nepārdomāti izsniegtie kredīti, kuri bija nelikvīdi. Tāpēc pēc 2008. gada samazinoties kreditēšanas apjomiem, sāka samazināties arī aktīvu apjomi. 2012. gadā banku aktīvi sāka atkal palielināties, un 2016. gadā sasniedza tik pat augstu līmeni, kāds bija 2008. gadā. Autore uzskata, ka 2016. gadā banku aktīvu kvalitāte ir labāka, pirmkārt, tāpēc ka kredītportfeļa kvalitāte kļuvusi labāka (samazinājās kavēto aizdevumu atmaksas apjomi un palielinājās nekavēto aizdevumu apjomi), ka arī aizdevumu īpatsvars aktīvos samazinājās. Efektīvi pārvaldot kredītportfeli, bankas ir spējīgas pelnīt un uzturēt pozitīvu rentabilitāti, fokusējoties uz kredītportfeļa kvalitāti, nevis apjomu.

2.2. Latvijas banku nozares pelnītspējas un prudenciālo rādītāju analīze

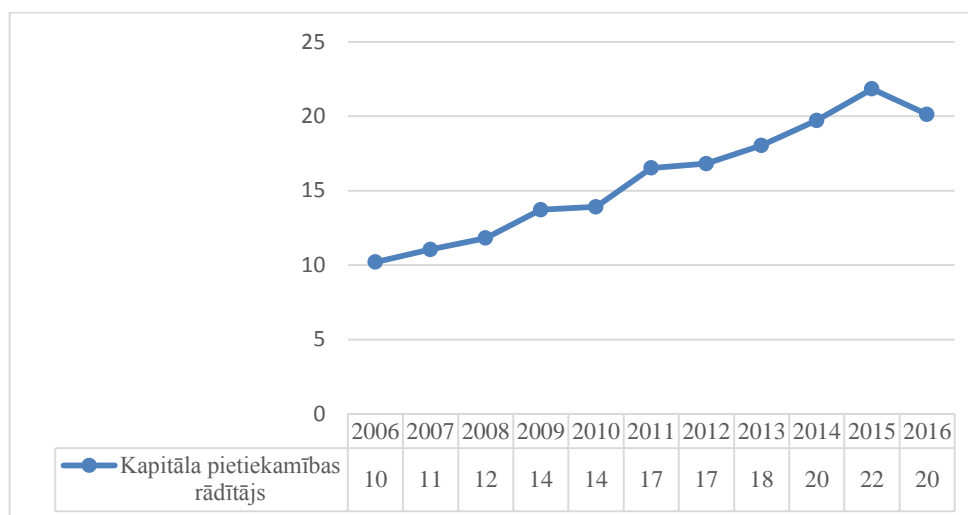
Banku darbības rādītājus kopumā var sadalīt 2 grupās: prudenciālie rādītāji un rādītāji, kuriem likuma nav noteikta obligātā norma. Prudenciālie rādītāji ir stingri kontrolēti. Bet divu grupu rādītājus var sadalīt arī vairākās grupās⁴⁹:

- Kapitāla pietiekamības rādītāji (kapitāla pietiekamības likumā noteiktais rādītājs, 1.līmeņa kapitāla rādītājs, 1.līmeņa pamata kapitāla rādītājs u.c.);
- Kredītrisks un aktīvu kvalitāte (Kredīti ar maksājumu kavējumu/ kredītportfelis; Uzkrājumi kredītu pamatsummai/kredītportfelis kopā u.c.)
- Likviditātes rādītāji (likviditātes koeficients, kredītportfelis/aktīvi kopā, noguldījumi uz pieprasījumu/noguldījumi u.c.);
- Pelnītspējas rādītāji (kapitāla atdeve, aktīvu atdeve, izdevumu attiecība pret ienākumiem, tīrā procentu ienākumu marža).

⁴⁸ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 5. pielikumā

⁴⁹ FKTK banku darbības rādītāju sadalījums

Latvijas komercbanku kapitāla pietiekamības rādītāji atspoguļoti attēlā:

2.9. att. Latvijas komercbanku kapitāla pietiekamības rādītājs no 2006. līdz 2016. gadam (%)⁵⁰

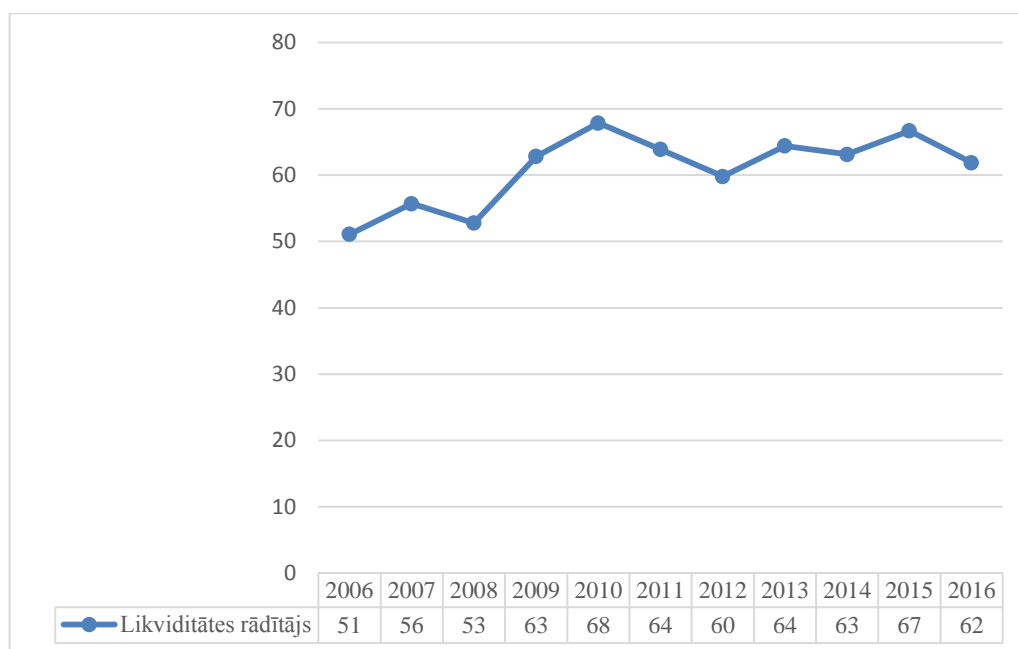
Kapitāla pietiekamības rādītājam redzama tendence pieaugt. Kopš 2006. gada līdz 2016. vidējais nozares kapitāla pietiekamības rādītājs pieauga 2 reizēs, jeb no 10% līdz 20%. Rādītāja pieaugums nozīmē to ka bankas palika stabilākās un drošākas – jo riska iestāšanās gadījumā pašu kapitālam jāsedz zaudējumi. Augstākā rādītāja vērtība bija 2015. gadā – 22%. Neskatoties uz smagu situāciju banku nozarē krīzes laikos, kapitāla pietiekamība bankās nepazeminājās, bet tomēr pieauga. Autore vērtē rādītāja pieaugumu kā pozitīvu, jo lielāks ir rādītājs, jo labāk banka ir pasargāta no iespējamajiem zaudējumiem. Kapitāla pietiekamība ir būtiski svarīga arī stratēģijas riska pārvaldīšanā un ilgtermiņu mērķu īstenošana. Bankām izstrādājot darbības stratēģiju, jāplāno arī ilgtermiņa kapitāla pietiekamība.⁵¹ Kapitāla pietiekamības rādītājs tiek vērtēts kā kritērijs banku risku pārvaldīšanā saskaņā ar FKTK banku uzraudzības reitinga noteikšanas metodiku. Tā tiek vērtēta kredītriska un stratēģijas riska pārvaldīšanā. Ir noteikti rādītāja kritēriji un izmaiņu tendences, pamatojoties uz kuriem FKTK vērtē banku reitingus un riskus.

Banku drošība un resursu stabilitāte ir raksturota arī ar likviditāti, kura ir būtiski svarīga bankas klientiem. Kaut arī klienti neapzinās to, bet vērtējot banku ka drošu, viņi vēlas lai banka būtu likvīda, un nerastos gadījumu, ka banka kādu iemeslu dēļ nevar izpildīt savas saistības pret klientu. Tāpēc autore uzskata, ka likviditātes dinamika atspoguļo banku nozares stabilitātes līmeni.

Latvijas komercbanku nozares likviditātes rādītāji atspoguļoti attēlā:

⁵⁰ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 5.pielikumā

⁵¹ FKTK mājaslapa. Banku uzraudzības reitinga noteikšanas metodika. [tiešsaiste] [skatīts 17.05.2017] Pieejams: http://www.fktk.lv/texts_files/141001_Banku_uzraudzibas_reitinga_noteikšanas_metodika.pdf

2.10.att. Latvijas komercbanku likviditātes rādītājs no 2006. līdz 2016. gadam (%)⁵²

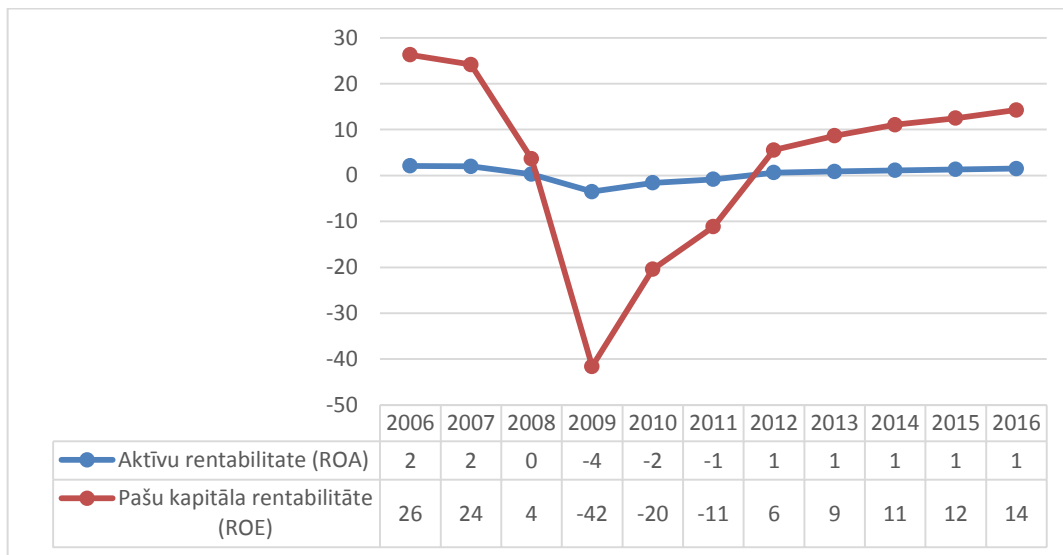
Likviditātes rādītājs ir ne mazāk svarīgs kā kapitāla pietiekamības. Rādītājs 10 gadu laikā svārstījās, un tam nav redzama kāda noteikta tendence. 10 Gadu laikā no 2006.līdz 2016. gadam likviditātes rādītājs palielinājās no 51% līdz 62%, tomēr rādītāja augstākā vērtība bija 2010. gadā – 68%. Kopumā vērtējot nozares likviditātes rādītāju, var secināt, ka Latvijas komercbankas uztur likviditāti pietiekami augstā līmenī, jo pat 2006. gadā un turpmāk arī krīzes gados – likviditātes līmenis bija krietni augstāks par likuma noteikti minimumu, jeb 30%. Kopš 2012. gada likviditātes rādītājs svārstās robežās no 60% līdz 67%. Līdz ar to var secināt ka likviditātes līmenis nozarē dinamikā ir stabils. Ņemot vērā to ka dažu banku darbības specifika ir riskantāka, FKTK var noteikt stingrākus kritērijus attiecībā uz likviditātes rādītāja izpildi. Paaugstinātā uzraudzība ir vērsta arī uz sistēmiski nozīmīgām bankām.

Latvijas komercbankām svarīgi ne tikai darboties, ievērojot likuma prasības un uzturot noteiktos rādītājus nepieciešamā līmenī, bet arī strādāt efektīvi, nodrošinot peļņu. Tādēļ darba autore uzskata, ka bankas pelnītspējas analīze ir nepieciešama lai noteikt bankas iespējamās problēmas, vai nepilnības bankas vadīšanā. Bankas darbība ar negatīvo rentabilitāti var liecināt par nepilnībām stratēģijas izvēlē, pārmērīgām izmaksām, vai par pakalpojumu zemu pieprasījumu. Autore apkopoja datus par banku peļņu un rentabilitāti attēlos:

⁵² Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 5.pielikumā

2.11. att. Latvijas komercbanku peļņa no 2006. līdz 2016. gadam (tūkst. Eur)⁵³

2.12. att. Latvijas komercbanku rentabilitātes rādītāji no 2006. līdz 2016. gadam (%)⁵⁴

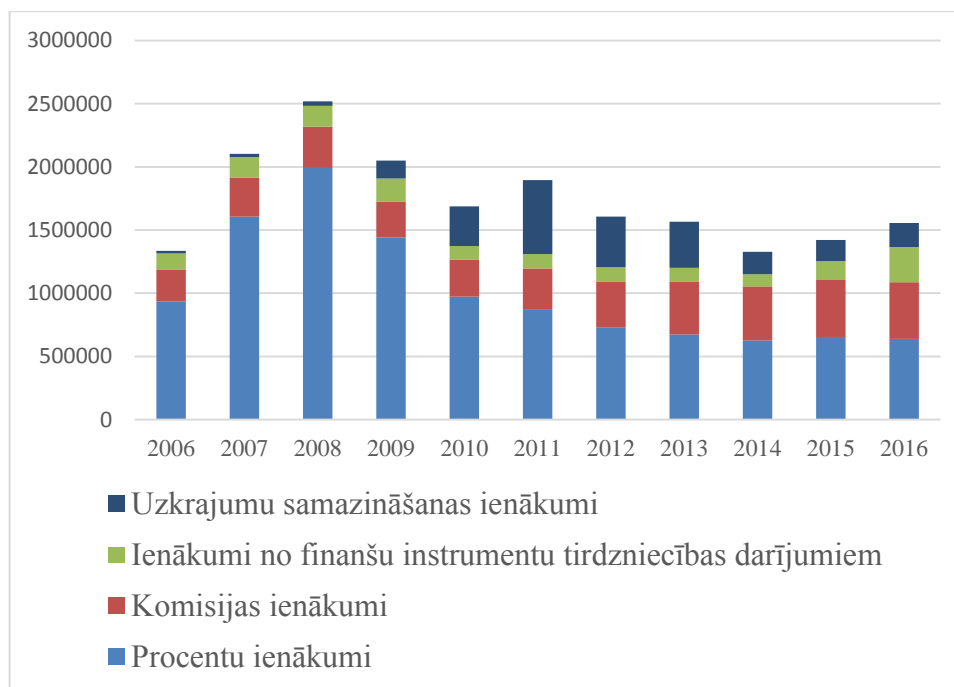
Peļņas un pašu kapitāla rentabilitātes grafikos ir redzama līdzīga tendence: straujš samazinājums 2008. gadā, zemākais punkts 2009. gadā, un lēnāks pieaugums līdz 2012. gadam. 2009. gada finanšu krīze ļoti ietekmēja banku darbību, izraisot arī banku krīzi. Pārmērīga kreditēšana pirms krīzes gados, klientu darījumu nepārziņāšana, nepietiekama izpēte, pārāk izdevīgi aizdevumu nosacījumi krīzes gados noveda bankas pie lieliem zaudējumiem. Līdz ar krīzes iestāšanos klientu maksāspēja samazinājās, tādēļ klienti sāka izņemt naudas līdzekļus no bankas, kavēt kredītu maksājumus. Tā kā bankas izdeva kredītos vairāk nekā piesaistīja noguldījumos, samazinājās banku kapitāls un aktīvi, palielinājās

⁵³ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 5.pielikumā

⁵⁴ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 5.pielikumā

uzkrājumi nedrošiem parādiem. 2009. gadā pašu kapitāla rentabilitāte sasniedza viszemāko punktu, jeb -42%. Zaudējumi un negatīva rentabilitāte banku nozarē saglabājās līdz pat 2012. gadam. Kaut arī bankas ar 2012. gadu sāka strādāt ar peļņu, vairāku gadu laikā bankas atpelnīja naudu, kuru zaudēja krīzes laikā. Dažas bankas cieta vairāk, dažas mazāk, bet kopumā zaudējumi bankām bija kritiski. Pēc 2012. gada peļņas un pašu kapitāla rentabilitātes līmeņi sāka pieaugt, bet lēnā dinamikā. Augstāka rentabilitāte pirmskrīzes gadā bija izraisīta ar augustu klientu labklājību, kad klienti vēl bija spējīgi atmaksāt aizdevumus, tāpēc bankas pelnīja procentu ienākumus. Aktīvu rentabilitātes dinamika nebija tik svārstīga, tomēr tā arī pazeminājās krīzes gados kļūstot negatīva. Kopš 2012. gada vidējā komercbanku aktīvu rentabilitāte nemainījās, paliekot vidēji 1% līmenī. Autore uzskata, ka ļoti lielu zaudējumu dēļ komercbankas pilnībā mainīja kreditēšanas politiku, kas noveda pie drošākas un stabilākas bankas nozares kopumā.

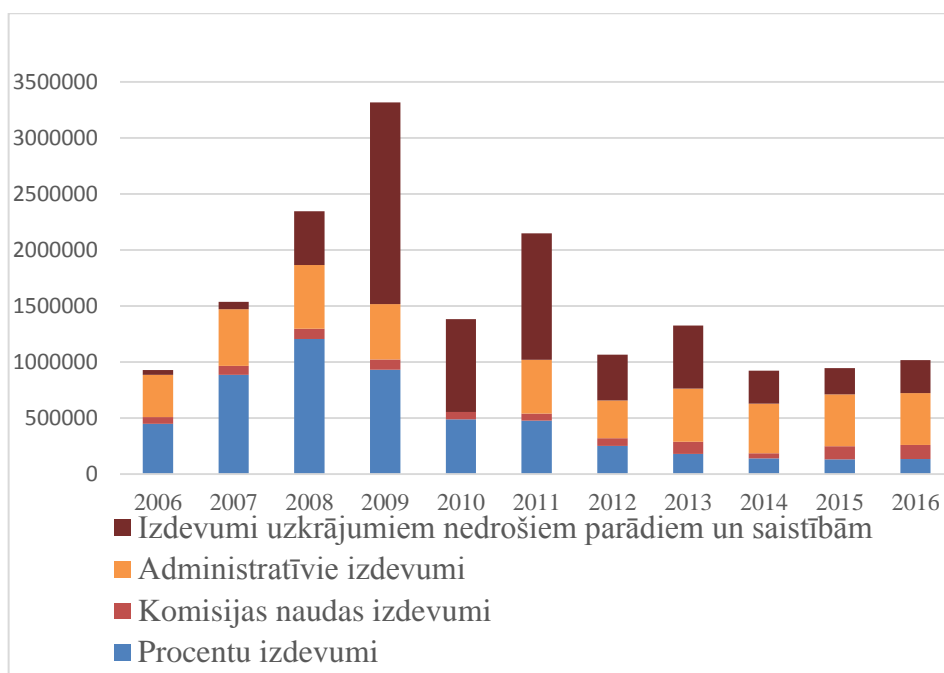
Banku darbībā ir svarīga arī ienākumu un izdevumu struktūra. Komercbankas ieņēmumus veido galvenokārt procentu ieņēmumi no kredītiem un ieņēmumi no investīcijām, dividendēm, valūtas operācijām, vērtspapīriem. Komercbankas izdevumus veido procentu maksājumi par noguldījumiem, citi procentu maksājumi un dažādi operatīvie izdevumi, kas nodrošina bankas darbību (darba algas, noma utt.).⁵⁵ Ienākumu un izdevumu struktūra bankās var atšķirties atkarībā no bankas darbības specifikas un izvēlētās stratēģijas tirgū.

2.13.att. Latvijas komercbanku ieņēmumu struktūra no 2006. līdz 2016. gadam (tūkst. Eur)⁵⁶

⁵⁵ Olga Kutuzova. Finanšes un kredīts. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2012. - 97.lpp.

⁵⁶ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk.6. pielikumā

2.14. att. Latvijas komercbanku galveno izdevumu struktūra no 2006. līdz 2016. gadam (tūkst. Eur)⁵⁷

Attēlā ir redzama tendence mainīties ienākumu un izdevumu struktūrai. 2008. gadā bankām bija visvairāk procentu ienākumu, kas ir izskaidrojams ar pārmērīgu kreditēšanu. Bet jau 2009. gadā ļoti strauji palielinājās izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem un saistībām. Jāpievērš uzmanība procentu ienākumu dinamikai – kopš 2010. gada (pēc strauja samazinājuma krīzes laikā) procentu ienākumi būtiski nepieauga. Bet piemēram komisijas ienākumi otrādi katru gadu pieauga. Tas liecina par to ka bankas sāka mainīt darbības stratēģijas, piesardzīgi izsniedzot aizdevumus, bet tomēr pelnot citu pakalpojumu dēļ, piemēram, dažāda veida apdrošināšanas pakalpojumu, pensiju 2. un 3. līmeņi, investīciju pārvaldīšana, ieguldījumu fondi. Skatoties uz izdevumiem uzkrājumiem nedrošiem parādiem un saistībām, var redzēt ka izdevumu apjoms līdz pat 2012. gadam palika augstā līmenī, pārsniedzot procentu izdevumus un administratīvos izdevumus, kas ir katras bankas neatņemami un svarīgi izdevumi, kuri parasti ir lielos apjomos. Sākot ar 2011.gadu procentu izdevumi samazinājās, un 2016. gadā procentu izdevumi sastāda mazāku īpatsvaru, nekā administratīvie izdevumi. Tā kā noguldījumu apjoms bankās palielinājās, autore var secināt, ka kopš 2008. gada noguldījumu procentu likmes būtiski samazinājās.

⁵⁷ Izveidoja autore, pamatojoties uz FKTK mājaslapā publicēto informāciju par banku darbību. Datu tabulu sk. 6. pielikumā

3.DARBĪBAS STRATĒGIJU ĪPATNĪBU ATSPUGUĻOŠANA BANKU FINANŠU RĀDĪTĀJOS

3.1.Latvijas komercbanku sadalījums pēc darbības stratēģijas un to tirgus daļa nozarē

Latvijā darbojas 22 bankas, no kurām 16 – Latvijā reģistrētas kredītiestādes, un 6 – banku ārvalstu filiāles.⁵⁸ Komerčbankas var darboties gan noteiktajā specializācijā, piemēram, hipotēku vai investīciju bankas, gan piedāvāt universālos pakalpojumus. Latvijā nav banku, kuras specializējas uz kāda konkrēta pakalpojuma. Tomēr Latvijā bankas atšķiras pēc darbības stratēģijām, piemēram, pēc pakalpojumiem (fokusējas vairāk uz kredītu piešķiršanu, vai uz investīciju pārvaldīšanu), pēc klientu rezidences (apkalpo galvenokārt rezidentus, vai nerezidentus), pēc klientu veida (mērķa klienti ir uzņēmumi, vai privātpersonas). Autore uzskata, ka Latvijā jebkura privātpersona vai uzņēmums var atrast sev piemērotāko banku atbilstoši vajadzībām.

Autore analizēs 16 Latvijas komercbankas, sadalot tās pa grupām: privātās bankas, universālās bankas, korporatīvās bankas, kā arī pēc rezidentu dalījuma. Galvenais sadalījuma kritērijs ir balstīts uz informāciju no banku mājaslapām un gada pārskatiem: kā bankas sevi pozicionē un ar kādiem klientiem vairāk strādā. Autore sadalīs komercbankas sekojošās grupās:

- Privātās bankas – klienti galvenokārt ir turīgas privātpersonas; piedāvātie pakalpojumi galvenokārt ir klientu privātā portfeļa veidošana, investīciju pārvaldīšana;
- Universālās bankas – galvenie pakalpojumi – noguldījumi un kredīti, piedāvā pakalpojumus visām privātpersonām neatkarībā no ienākumu līmeņa, kā arī maziem un vidējiem uzņēmumiem.
- Korporatīvās bankas – mērķa klienti lielie uzņēmumi, dažāda veida pakalpojumi.

Sadalījums pēc rezidences tika izveidots pēc kredītu ņēmēju rezidences sadalījuma kritērija. Piemēram, ja bankas kredītu ņēmēji rezidenti pēc absolūtā lieluma un relatīva īpatsvara pārsniedz nerezidentu, tad autore uzskatīs banku kā rezidentu banku.

Komerčbanku grupu sadalījums ir atspoguļots attēlā:

---

⁵⁸Latvijas Komerčbanku asociācija. Banku darbība 2016. gada 4. ceturksnī [tiešsaiste] [Skatīts 13.05.2017]
Pieejams: http://www.lka.org.lv/lv/statistika/banku_darbiba/2016_4.html

Private Banking		Corporate Banking		Universālās	
Rezidentu	Nerezidentu	Rezidentu	Nerezidentu	Rezidentu	Nerezidentu
AB.LV	Baltic International Bank	Latvijas Pasta Banka	Rietumu Banka	Privat Bank	Norvik
	Bank M2M Europe		Reģionālā investīciju Banka	Swedbank	
	Rigensis			Seb	
	Baltikums			Meridian Trade	
				Dnb	
				Citadele	

3.1.att. Latvijas Komerčbanku sadalījums pēc darbības stratēģijas un klientu rezidences 2016. gadā⁵⁹

Viens no svarīgākajiem bilances rādītājiem ir aktīvu lielums. Bankas aktīvi ir tās peļņas avots, tāpēc pēc aktīvu skaita var spriest par bankas lielumu.

2016. gadā banku aktīvi sastādīja 25 455 619 tūkst. EUR. Banku aktīvi kopā ar ārvalstu filiāļu aktīviem sastādīja 29 496 093.6 tūkst. EUR. Atsevišķu banku aktīvu īpatsvars kopējos aktīvos nozarē ir norādīts tabulā:

3.1.tabula

Latvijas komerčbanku aktīvu īpatsvars kopējos aktīvos nozarē 2016.gadā (%)⁶⁰

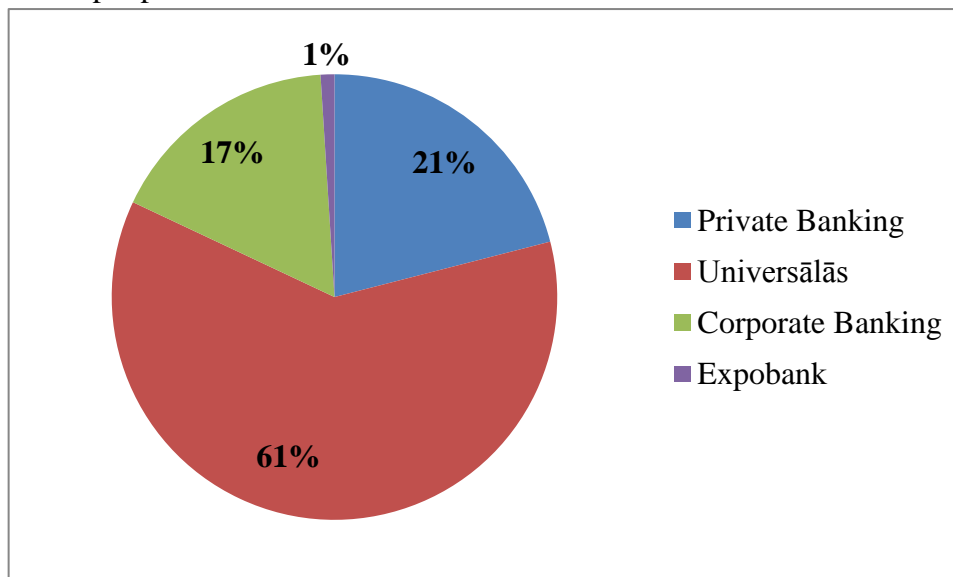
Privātās bankas	AB.LV	15%
	Baltic International Bank	1%
	Bank M2M Europe AS	1%
	Rigensis Bank	1%
	Baltikums (Blue orange)	3%
		21%
Universālās bankas	Swedbank	21%
	SEB	14%
	Meridian Trade	1%
	DNB	9%
	Norvik banka	4%
	Citadele Banka	11%
	Privat bank	1%
		61%
Privātās bankas	Rietumu Banka	14%
	Latvijas pasta banka	1%

⁵⁹ Autores izveidots balstoties uz banku darbības stratēģiju un klientu rezidenci

⁶⁰ Autores izveidota tabula balstoties uz statistisko informāciju
http://www.lka.org.lv/lv/statistika/banku_darbiba/2016_4.html

	Reģionālā investīciju banka	2%
		17%
	Expobank	1%

Tabulas dati ir apkopoti attēlā:

3.2.att. Latvijas komercbanku aktīvu īpatsvars kopējos aktīvos nozarē sadalījumā pa grupām 2016. gadā (%)⁶¹

Pēc tabulas un diagrammas datiem ir redzams, ka universālām bankām pieder 61% no visu aktīvu banku nozarē. Privāto un korporatīvo banku grupu aktīvu īpatsvars būtiski neatšķiras un aizņem attiecīgi 21% un 17% no kopējiem banku aktīviem nozarē.

Swedbank aizņem 1. vietu banku nozarē pēc aktīvu apjoma, kuri ieņem 21% no kopējiem aktīviem nozarē. Latvijas lielākās bankas pēc aktīvu lieluma ir Swedbank, AB.LV (15%), Rietumu Banka (14%) un SEB Banka (14%). Lielākais universālo banku aktīvu īpatsvars ir izskaidrojams ar to ka universālās bankas piedāvā plašāku pakalpojumu klāstu, to pakalpojumi ir vairāk pieejami iedzīvotājiem zemāku komisijas maksu dēļ, kā arī tāpēc ka universālās bankas apkalpo pārsvarā rezidentus un fiziskās personas, mazos un vidējos uzņēmumus, līdz ar to tiem ir vairāk klientu tieši apjomu ziņā. Privāto banku grupā novērojama situācija, ka AB.LV aktīvi aizņem 15% no visiem aktīviem, bet pārējo banku aktīvi tikai 1%. Tas varētu būt saistīts ar to, ka pēc autores sadalījuma AB.LV banka ir vienīga privātā banka Latvijā, kura fokusējas uz rezidentu apkalpošanu. Līdzīga situācija vērojama korporatīvo banku grupā, kur Rietumu Bankas aktīvu īpatsvars ir 14%, atšķirībā no pārējām bankām, kuru īpatsvari ir tikai 1%-2%. Autore uzskata, ka šāda starpība ir tādēļ, ka Rietumu Banka ir Latvijas sistēmiski nozīmīga banka, un viena no lielākajām, tāpēc tās aktīvi

⁶¹ Autores izveidots, balstoties uz statistisko informāciju.

ir lielāki nekā Latvijas Pasta Bankā un Reģionālā Investīciju Bankā. Pēc apkopotiem rezultātiem autore var secināt, ka katrā banku grupā ir noteiktais tirgus līderis pēc aktīviem. Mazākās bankas pēc aktīvu apjoma ir Baltic International Bank (1%), Bank M2M Europe (1%), Rigensis Bank (1%), Baltikums (3%), Meridian Trade (1%), Privat Bank (1%), Latvijas Pasta Banka (2%) un Expobank (1%), Norvik Banka (4%), Expobank (1%). Jāatzīmē, ka privāto banku grupā pārsvarā ir bankas ar mazu aktīvu apjomu (visas, izņemot AB.LV). Latvijā 10 no 16 bankām jeb 63 % ir bankas ar mazu aktīvu apjomu (mazās nekā 5% no kopēja aktīvu skaita). Attiecīgi 7 bankas jeb 37% ir ar vidēju vai lielu aktīvu skaitu.

Bankai svarīgi ne tikai tās peļņas avoti, bet arī resursi, kuri ir izvietoti aktīvos, tāpēc banku kapitāla un rezervju apjoms ir būtisks bankas darbībā.

Kapitāla un rezervju īpatsvari ir norādīti tabulā:

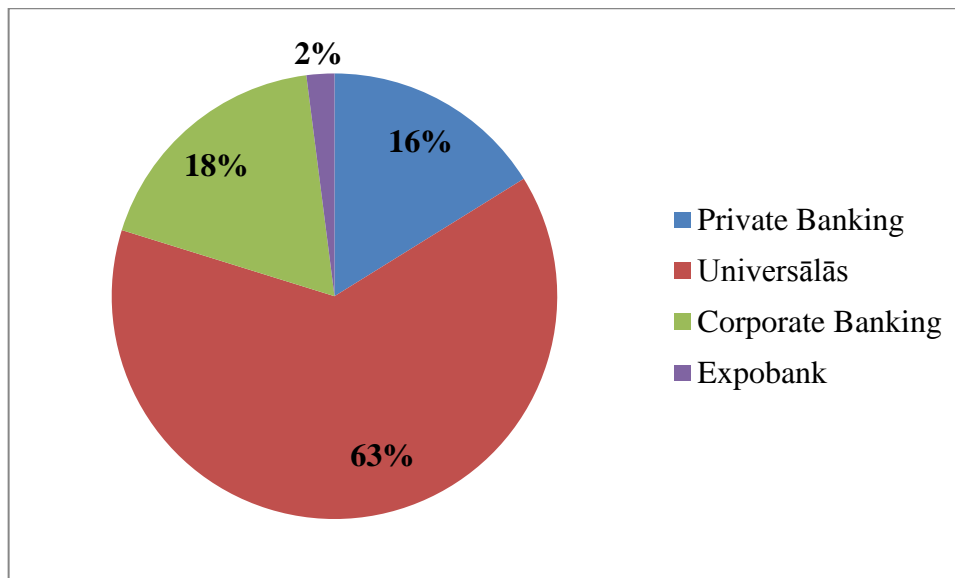
3.2.tabula

**Latvijas komercbanku kapitāla un rezervju īpatsvari kopējā kapitāla apjomā
nozārē 2016.gadā (%)⁶²**

Privātās bankas	AB.LV	11%
	Baltic International Bank	1%
	Bank M2M Europe AS	1%
	Rigensis Bank	2%
	Baltikums (Blue orange)	2%
		16%
Universālās bankas	Swedbank	24%
	SEB	14%
	Meridian Trade	1%
	DNB	10%
	Norvik banka	4%
	Citadele Banka	8%
	Privat bank	2%
		63%
Korporatīvās bankas	Rietumu Banka	16%
	Latvijas pasta banka	1%
	Reģionālā investīciju banka	1%
		18%
	Expobank	2%

Tabulas dati pa grupām ir atspoguļoti attēlā:

⁶² Autores izveidotā tabula, balstoties uz statistisko informāciju
http://www.lka.org.lv/lv/statistika/banku_darbiba/2016_4.html

3.3.att. Banku kapitāla un rezervju īpatsvars kopējā banku nozares kapitālā pa grupām 2016. gadā (%)⁶³

Lielākais īpatsvars kopējā kapitālā un rezervēs ir universālām bankām (63%) - tas nozīmē, ka universālām bankām ir vairāk resursu. Korporatīvās bankās ir 18% resursu no kopēja nozares apjoma un privātām bankām attiecīgi 16%. Tā kā universālām bankām pieder lielākā daļa aktīvu, tas nozīmē ka tiem arī ir tik pat daudz kapitāla jeb resursu. Vislielākā daļa kopējā kapitālā (līdzīgi kā aktīviem) ir Swedbank – 24%. Privāto un korporatīvo banku grupās līdzīgi kā aktīvu daļās ir noteiktie līderi – privāto banku grupā tā ir AB.LV (11%), un starp korporatīvām bankām – Rietumu Banka (16%). Vismazākās bankas pēc kapitāla un rezervēm ir Baltic International Bank (1%), Bank M2M Europe (1%), Rīgenis (2%), Baltikums (2%), Meridian Trade (1%), Norvik Bank (4%), Privat Bank (2%), Latvijas Pasta Banka(1%), Reģionālā investīciju Banka (1%) un Expobank (2%). Latvijā 10 bankas no 16, jeb 63% ieņem mazāk nekā 5% no tirgus daļas pēc kapitāla un rezervju apjoma.

Viens no banku resursiem ir noguldījumi – resursi, kuri piesaistīti no banku klientiem. Pēc autores domām, noguldījumu apjoms var liecināt par klientu uzticību bankai, jo pēc būtības norēķinu vai algas konts arī ir noguldījums, un jebkurš klients vēlas būt pārliecināts par savas naudas drošību, uzticot to stabilai bankai.

Latvijas Komerčbanku noguldījumu īpatsvars kopējos banku nozares noguldījumos parādīts tabulā:

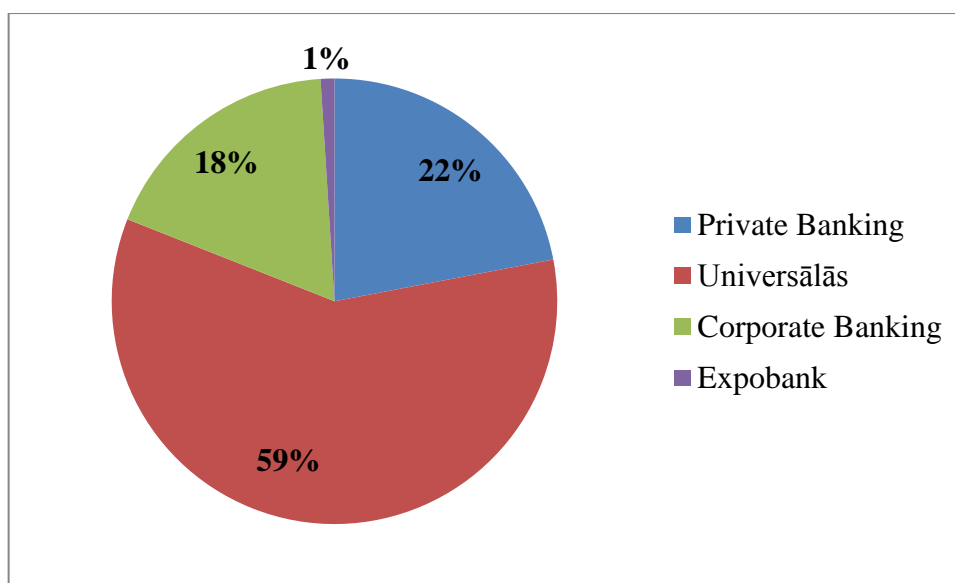
3.3.tabula

**Latvijas Komerčbanku noguldījumu īpatsvari kopējos banku nozares
noguldījumos 2016.g. (%)**

⁶³ Autores izveidots, balstoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk. 8. pielikumā

Private Banking	AB.LV	15%
	Baltic International Bank	1%
	Bank M2M Europe AS	1%
	Rigensis Bank	1%
	Baltikums (Blue orange)	3%
		22%
Universālās	Swedbank	23%
	SEB	12%
	Meridian Trade	1%
	DNB	6%
	Norvik banka	4%
	Citadele Banka	11%
	Privat bank	1%
		59%
Corporate Banking	Rietumu Banka	14%
	Latvijas pasta banka	1%
	Reģionālā investīciju banka	2%
		18%
	Expobank	1%

Tabulas dati ir atspoguļoti attēlā:

3.4. Att. Latvijas komercbanku noguldījumu apjomu īpatsvari kopējos banku nozares noguldījumos sadalījumā pa grupām 2016. gadā (%)⁶⁴

Visvairāk noguldījumu ir piesaistīti universālās bankās – 59% no kopējiem noguldījumiem nozarē. Privāto banku grupā ir 22% no kopējiem noguldījumiem un korporatīvo banku grupā – 18%. Latvijā 1. Vietu pēc noguldījumu apjomiem ieņem Swedbank, kuras tirgus daļa noguldījumos ir 23%. Jāatzīmē, ka nākamais lielākais īpatsvars ir

⁶⁴ Autores izveidos, pamatojoties uz statistisko informāciju.

15% (AB.LV bankai), kas ir par 7% mazāk, nekā Swedbank. Nozīmīgu tirgus daļu pēc noguldījumu apjomiem ieņem arī SEB Banka (12%) un Rietumu Banka (14%).

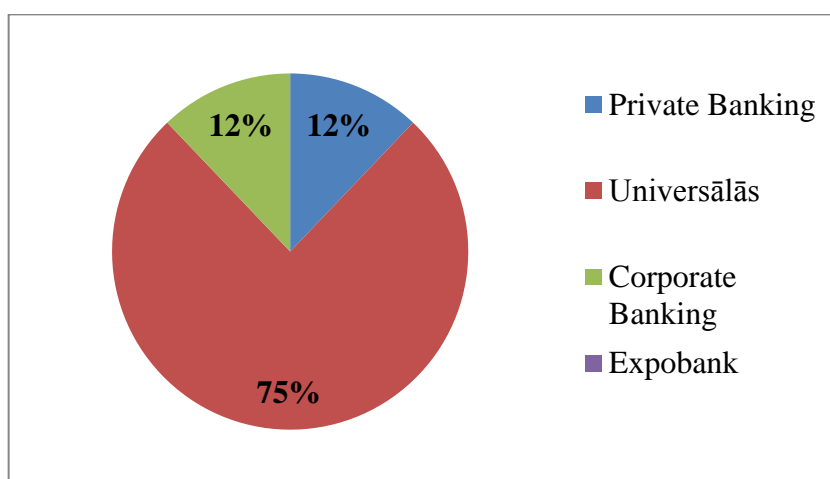
Latvijas komercbanku kredītu apjomi kopējos banku nozares kredītos parādīti tabulā:

3.4.tabula

**Latvijas komercbanku kredītu apjomi īpatsvars banku nozares kopējos kredītos
2016.g. (%)**

Privātās bankas	AB.LV	9%
	Baltic International Bank	1%
	Bank M2M Europe AS	1%
	Rigensis Bank	1%
	Baltikums (Blue orange)	1%
		12%
Universālās bankas	Swedbank	28%
	SEB	21%
	Meridian Trade	1%
	DNB	13%
	Norvik banka	2%
	Citadele Banka	9%
	Privat bank	1%
		75%
Korporatīvās bankas	Rietumu Banka	11%
	Latvijas pasta banka	0%
	Reģionālā investīciju banka	1%
		12%
	Expobank	0%

Tabulas dati ir atspoguļoti attēlā:

3.5.att. Latvijas komercbanku kredītu apjomu īpatsvars kopējos banku nozares kredītos sadalījumā pa grupām 2016. gadā⁶⁵

⁶⁵ Autore izveidots, pamatojoties uz statistisko informāciju.

Lielāku un nozīmīgu daļu no kopējo kredītu apjoma banku nozarē ieņem universālo banku kredīti (75%). Privāto un korporatīvo banku grupu kredīti ieņem pa 12% no kopējiem nozares aizdevumiem. Būtiski lielāka universālo banku tirgus daļa aizdevumos ir izskaidrojama ar to, ka kredīti ir galvenais no universālo banku peļņas avotiem. Universālās bankas pelna galvenokārt no procentu starpības starp maksājamiem procentiem par noguldījumiem un izsniegtajiem procentiem par kredītiem. Privātās un korporatīvās bankas fokusējas uz citiem pakalpojumiem, un kreditēšana nav to galvenais pakalpojums. Vislielākā tirgus daļa pēc izsniegto kredītu apjoma ir Swedbank – 29% no kopējiem kredītiem. Nākamā pēc aizdevumu īpatsvara ir SEB (21%), DNB (13%) un Rietumu Banka (11%). Šīs četras bankas kopumā veido 74% īpatsvaru no nozares izsniegtiem kredītiem. Expobank un Latvijas Pasta banku īpatsvari kopējos kredītos ir mazāki par 1%.

Secinot par tirgus daļu rezidentu un nerezidentu bankām, var redzēt, ka privātbanku nozarē veiksmīgās darbojas AB.LV, kura ir rezidentu banka. Savukārt pārējās bankas privātbanku nozarē ieņem ļoti mazu tirgus daļu un ir nerezidentu apkalpojošas bankas. Korporatīvo banku grupā ir pretējā situācija – tirgus līderis Rietumu Banka ir nerezidentu apkalpojošā banka, bet pārējās bankas, kuras ieņem mazu tirgus daļu, apkalpo rezidentus. No tā var secināt ka privātās bankas veiksmīgāk darbojas, ja strādā ar rezidentiem, savukārt korporatīvās – ar nerezidentiem. Universālo banku grupā pārsvarā ir rezidentu bankas, izņemto vienu – Norvik banka. Pēc tirgus daļas tā nav mazāka par piemēram, par Privat Bank, vai par Meridian Trade bank.

3.2. Banku grupu pelnītspējas analīze un salīdzinājums

Banku peļņa un rentabilitāte netiek uzraudzīta un kontrolēta, bet peļņa un rentabilitāte ir svarīgie rādītāji, kuri nozīmīgi akcionāriem, vadībai, potenciāliem investoriem.

Rentabilitāte atspoguļo cik efektīvi ir pārvaldīti resursi vai aktīvi – rēķina pašu kapitāla rentabilitāti (ROEE) un aktīvu rentabilitāti (ROAA). Šie 2 rādītāji ir savstarpēji saistīti ar kapitāla multiplikatoru saskaņā ar DuPont modeli.

Aktīvu atdeves jeb rentabilitātes formula:

3.1. formula

$$ROAA = \frac{\text{Peļņa/Zaudējumi}}{\text{Vidējie aktīvi}} * 100\%$$

Aktīvu rentabilitāte atspoguļo, cik tīrāk peļņas pienākas uz katru 1 aktīvu EUR.

Pašu kapitāla atdeves jeb rentabilitātes formulas:

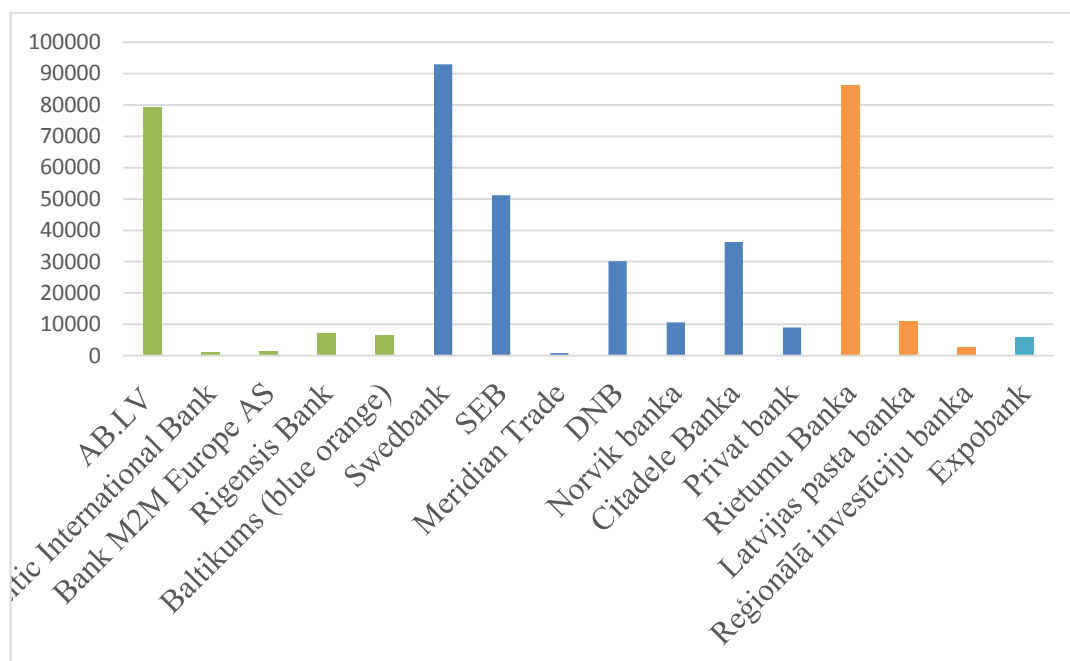
3.2. formula

$$ROAE = \frac{\text{Peļņa/Zaudējumi}}{\text{Vidējais kapitāls un rezerves}} * 100\%$$

$$ROAE = ROAA * \text{Kapitāla multiplikators}$$

Pašu kapitāla rentabilitāte atspoguļo, cik tīrās peļņas pienākas uz katru pašu kapitālā ieguldīto EUR, tāpēc arī šim rādītājam pievērš īpašu uzmanību potenciālie investori.

2016. gadā visas bankas strādāja ar peļņu un nevienai nerādījās zaudējumi. Ja banka strādāja ar peļņu, tad pašu kapitāla un aktīvu rentabilitāte attiecīgi būs pozitīvi. Komerčbanku peļņa ir parādīta attēlā:

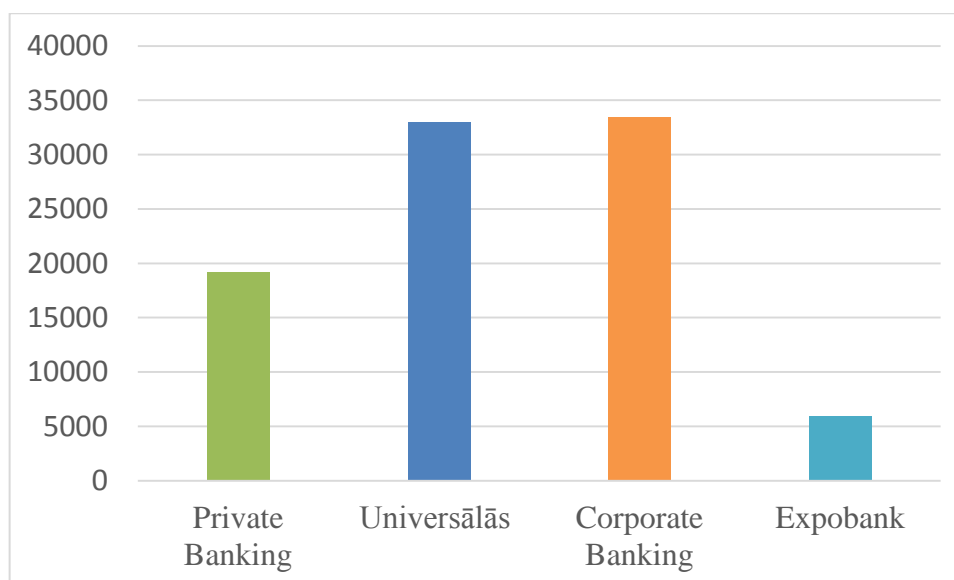
3.6.att. Latvijas komerčbanku peļņa 2016. gadā (tūkst. Eur)⁶⁶

Pēc diagrammas ir redzams, ka bankas, kurām bija vislielākā peļņa 2016. gada ir AB.LV banka, Swedbank un Rietumu Banka. Visas šīs bankas ir dažādu grupu pārstāves, tāpēc var secināt ka AB.LV ir veiksmīgākā banka privātbanku nozarē, Swedbank veiksmīgākā banka universālo banku nozarē un Rietumu Banka ir labākā Korporatīvo banku nozarē. Jāatzīmē, ka šīs bankas 2016. gada tika atzītas ka sistēmiski nozīmīgas. (*Too Big to Fail*)⁶⁷ Vismazāk 2016. gadā pelnīja Baltic International Bank, Bank M2M Europe, Meridian Trade un Reģionālā investīciju banka. Šīm bankām ir arī mazākais aktīvu un kapitāla apjoms.

Latvijas Komerčbanku vidējā peļņa pa grupām atspoguļota attēlā:

⁶⁶ Autores izveidots, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk. 7. pielikumā

⁶⁷ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes lēmums Nr. 169: *Par citu sistēmiski nozīmīgu iestāžu identificēšanu un citas sistēmiski nozīmīgas iestādes kapitāla rezerves normas noteikšanu*. 2.pants [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2016] Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2016/209.33>

3.7.att. Latvijas komercbanku vidējā peļņa pa grupām 2016. gadā (tūkst. Eur)⁶⁸

Pēc diagrammas datiem redzams, ka vislielākā vidējā peļņa bankām ir korporatīvo banku nozarē, bet tā ir gandrīz vienāda ar vidējo peļņu universālo banku nozarē. Tomēr atskatoties uz 2.5. diagrammu, var redzēt, kā piemēram, korporatīvo banku grupā ir noteiktais līderis – Rietumu Banka, un pārējās bankas pelna ievērojami mazāk. Tāpēc darba autore aprēķināja standartnovirzi. Standartnovirze raksturo vērtību izkliedi ap vidējo aritmētisko vērtību.⁶⁹ Tas nozīmē, jo mazāka ir standartnovirze, jo mazāk ir datu izkliede ap vidējo vērtību. Banku peļņas analīzes gadījumā autore nevarēja izdarīt secinājumu tikai pēc vidējās peļņas katrā grupā, jo skaidri redzams, ka datu izkliede korporatīvo banku grupā ir lielāka. Aprēķinātie standartnovirzes dati ir sekojošie:

- Privātbanku standartnovirze – 30187 tūkst. EUR;
- Universālo banku standartnovirze – 29 386 tūkst. EUR;
- Korporatīvo banku standartnovirze – 37 603 tūkst. EUR.

Pēc aprēķinātiem datiem ir redzams, ka korporatīvo banku izkliede ap vidējo vērtību ir lielāka, bet universālo banku grupā – mazāka, tāpēc var secināt, ka lielākā vidējā peļņas vērtība korporatīvo banku grupā ir izraisīta galvenokārt Rietumu Bankas augstākās peļņas dēļ. Ņemot vērā šos apstākļus, darba autore secina, ka kopumā universālās bankas pelna labāk, nekā privātās vai korporatīvās bankas.

Latvijas Komercbanku rentabilitāte ir atspoguļota tabulā:

3.5.tabula

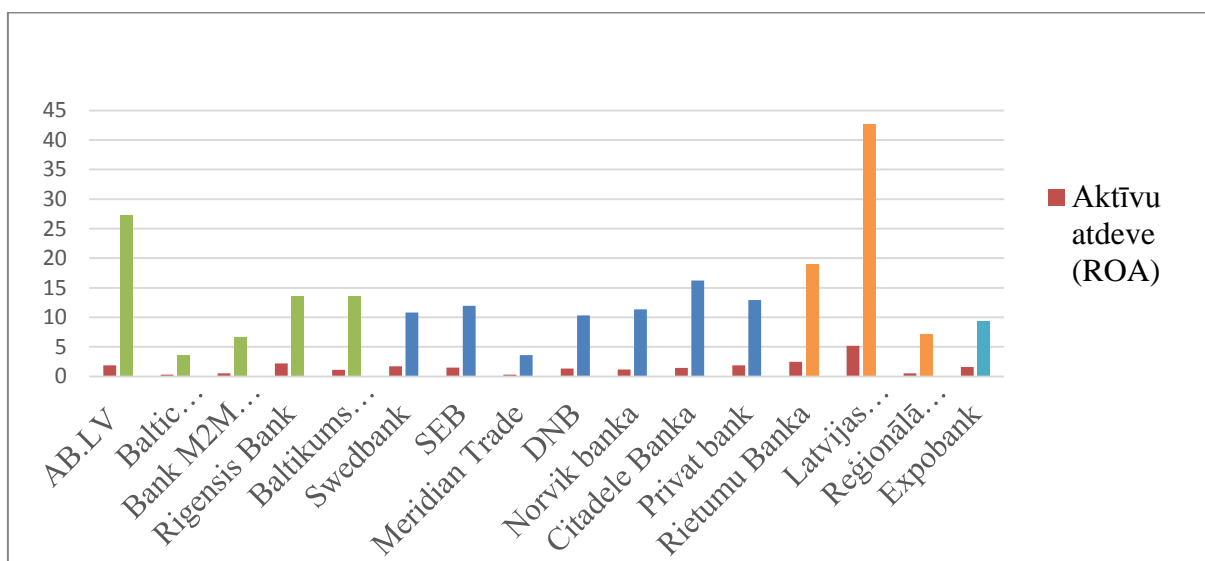
Latvijas Komercbanku pašu kapitāla un aktīvu rentabilitāte 2016.gadā (%)

⁶⁸ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk. 7.pielikumā

⁶⁹ Latvijas universitātes Dabaszinātņu un matemātikas izglītības centrs. Datu kopas izklīdes mēri [tiešsaiste] [skatīts 13.05.2017] Pieejams: http://www.dzm.lu.lv/mat/IT/M_11/default.aspx?tabid=17&id=260.html

		ROE	ROA
Private Banking	AB.LV	27	2
	Baltic International Bank	4	0
	Bank M2M Europe AS	7	1
	Rigensis Bank	14	2
	Baltikums (Blue orange)	14	1
	Swedbank	11	2
Universālās	SEB	12	1
	Meridian Trade	4	0
	DNB	10	1
	Norvik banka	11	1
	Citadele Banka	16	1
	Privat bank	13	2
	Rietumu Banka	19	2
Corporate Banking	Latvijas pasta banka	43	5
	Reģionālā investīciju banka	7	1
	Expobank	9	2

Tabulas dati ir apkopoti attēlā:

3.8. att. Latvijas komercbanku pašu kapitāla un aktīvu atdeve 2016. gadā (%)⁷⁰

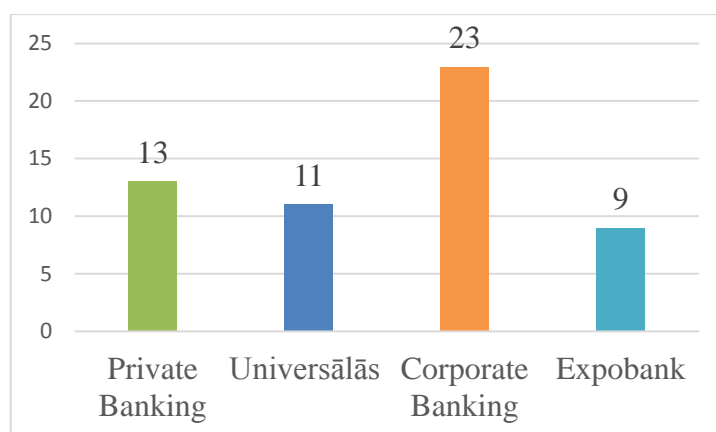
Pēc datiem vislielākā rentabilitāte ir Latvijas Pasta Bankai – 43%. Bankai ir neliela peļņa, bet arī ļoti neliels kapitāla apjoms (aizņem tikai 1% no kopēja nozares kapitāla apjoma), tāpēc peļņa attiecībā pret kapitālu veido augstu rentabilitāti. Pretēja situācija ir piemēram, Swedbank, kura pelna vairāk, bet arī kapitāla apjoms Swedbank ir ievērojami augstāks, tāpēc peļņa attiecībā pret kapitālu veido mazāku rentabilitāti. Ievērojami augsta

⁷⁰ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk. 7 pielikumā

kapitāla atdeve ir arī AB.LV bankai – 27%. Viszemākie rentabilitātes līmeņi ir Baltic International Bank un Meridian Trade bankās – abām 4%. Jāatzīmē, ka Baltic International Bank ir nerezidentu banka, bet Meridian Trade kaut arī pēc autores sadalījuma ir rezidentu banka, bet noguldījumu pēc rezidences ir vairāk nerezidentu. Pārējo banku rentabilitātes līmenis ir aptuveni vienādā līmenī. Vidējais rentabilitātes līmenis banku nozarē ir 14%⁷¹. Banku rentabilitātes standartnovirze ir 9.36%⁷². Tas nozīmē, ka rentabilitāte standartnovirzes robežās no vidējā lieluma jeb no 4.5% līdz 23.2% (vidējais līmenis 13.8) ir 14 bankām no 16, jeb 88%.

Aktīvu atdeves lielums ir proporcionāli līdzīgs pašu kapitāla atdeves līmenim. Visaugstākā aktīvu atdeve ir Latvijas Pasta Bankā, un viszemākā – Baltic International Bank un Bank M2M Europe. Kopumā nozarē visas banka izmanto aktīvus efektīvi, pelnot konkrētu summu par katru 1 aktīva euro.

Komercbanku pašu kapitāla rentabilitāte pa grupām parādīta attēlā:

3.9.att. Latvijas komercbanku vidējā pašu kapitāla atdeve pa grupām 2016. gadā (%)⁷³

Pēc diagrammas datiem redzams, ka vislielākais rentabilitātes līmenis ir korporatīvo banku grupā – 23 %. Bet 2.7. diagrammā redzams, kā Latvijas Pasta bankai ir visaugstākais rentabilitātes līmenis, kas ievērojami pārsniedz nozares vidējo vērtību. Tādēļ autore aprēķināja standartnovirzi ap vidējo vērtību. Aprēķinu rezultāti ir sekojošie⁷⁴:

- Privātbanku grupā standartnovirze – 7.93%;
- Universālo banku grupā standartnovirze – 3.38%;
- Korporatīvo banku grupā standartnovirze – 14.97%.

⁷¹ Pēc autores aprēķinātiem datiem

⁷² Standartnovirzes aprēķinu sk. 9. pielikumā

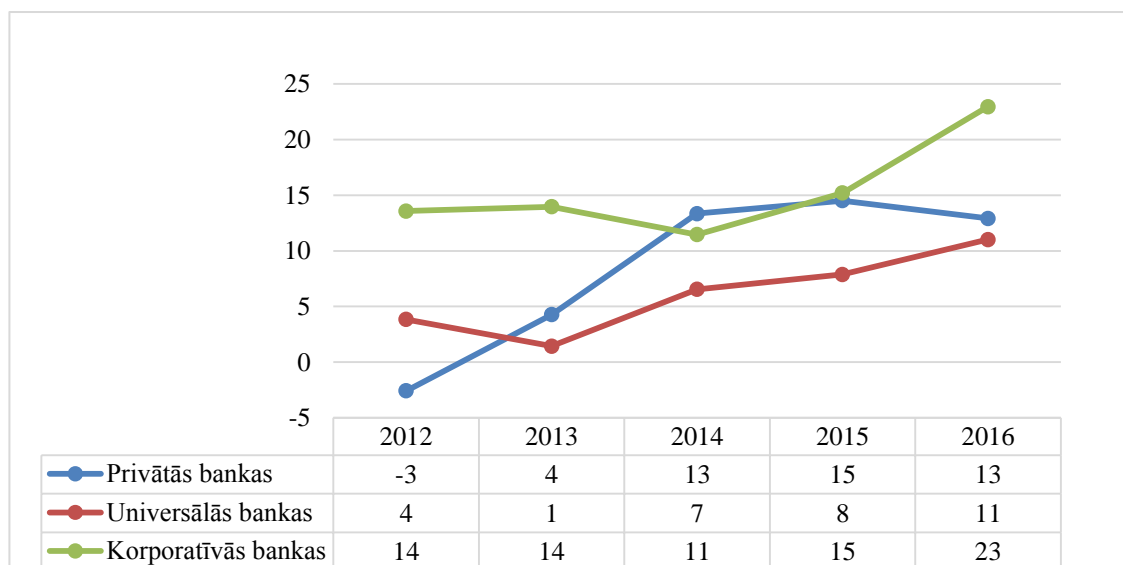
⁷³ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk. 7 pielikumā

⁷⁴ Standartnoviržu aprēķinu gaitu sk.9.pielikumā

Tā kā korporatīvo banku grupā standartnovirze ir ievērojami lielāka nekā pārējās grupās (14,97%), var secināt, ka visaugstākā rentabilitāte korporatīvo banku grupā ir izskaidrojama ar Latvijas Pasta Bankas visaugstāko un ievērojami lielāku rentabilitāti visā nozarē.

Lai novērtēt komercbanku darbības rentabilitāti, jāanalizē arī rentabilitātes dinamikas gadu garumā. Tas atspoguļos tendences, kurās banku grupās rentabilitāte uzlabojās, un kādās nē.

Latvijas komercbanku pašu kapitāla rentabilitātes dinamika sadalījumā pa grupām atspoguļota attēlā:

3.10. att. Latvijas komercbanku vidējā ROE dinamika pa grupām no 2012. līdz 2016. gadam (%)⁷⁵

Privāto banku grupā redzama pieauguma tendence. No 2012. līdz 2015. gadam privāto banku pašu kapitāla rentabilitāte nemitīgi uzlabojās, paaugstinoties no -3% (zaudējumi) līdz 15%. 2016. gadā pašu kapitāla rentabilitāte nedaudz saruka no 15% līdz 13%. Pieaugums varētu būt saistīts ar 2008.-2010. gadu krīzi, kurās bankas cieta lielus zaudējumus, un pēc krīzes gados pamazām bankas sāka atkal strādāt ar peļņu.

Universālo banku grupā no 2012. gada bankas nestrādāja ar zaudējumiem, bet rentabilitātes līmenis bija diezgan zems – 4% 2012. gadā un 1 % 2013. gadā. Toties no 2013. gada pašu kapitāla rentabilitātes rādītājs sāka pieaugt, 2016. gadā sasniedzot vidējo lielumu 11 %. Pieaugumu var izskaidrot ar to, ka krīzes gados universālās bankas izdeva ļoti daudz kredītu neizvērtējot klientus, kā rezultātā krīzes laikā iestājās kredītrisks, kura dēļ bankas cieta zaudējumus. Bet pēc krīzes bankas mainījušas kredītu piešķiršanas politiku, sākot

⁷⁵ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju

rūpīgāk izvērtē klientus, un vairāk fokusēties nevis uz kredītu daudzumu un lielumu, bet uz kredītportfeļa kvalitāti.

Korporatīvo banku grupā no 2012. līdz 2015. gadam pašu kapitāla rentabilitāte bija apmēram vienādā līmenī, svārstoties no 11% līdz 15 %, bet 2016. gadā rentabilitāte palielinājās par 23%, kas ir pozitīva tendence.

Vērtējot pašu kapitāla rentabilitātes dinamiku visās grupās, var secināt, kā pēc krīzes gados (2012. gadā) efektīvāk strādāja korporatīvās bankas, nevis privātās, vai universālās, jo ROE korporatīvām bankām bija 14% līmenī, savukārt privātām bankām -3%, un universālām tikai 4%. Kaut arī privātām bankām 2012. gadā bija viszemākā pašu kapitāla atdeve, pieaugums notika straujāk, nekā universālām bankām, 2014. gadā sasniedzot jau 14% privāto banku grupā, bet universālo banku grupā ROE rādītājs bija 7%. 5 gadu laikā visās banku grupās ROE rādītājs pieauga, kas ir ļoti pozitīva tendence, kas nozīmē to, ka bankas katru gadu strādāja efektīvāk. ROE kāpums varētu būt saistīts arī ar banku risku pārvaldīšanas uzlabošanu, klientu darījumu pārraudzīšanu un klientu kredībspējas izpēti. Tādā veidā bankas uzlaboja sava kredītportfeļa kvalitāti, kas samazināja kredītrisku un palielināja peļņu. ROE pieaugums korporatīvās un privātās bankās saistīts arī ar to, ka pēc krīzes gados klientu (gan privātpersonu, gan uzņēmumu) labklājība palielinājās, kas noveda pie noguldījumu palielināšanas apmēra, un iedzīvotājiem ar laiku parādījās brīvie līdzekļi, kurus ir iespēja ieguldīt finanšu instrumentos.

3.3. Banku grupu likviditātes un kapitāla pietiekamības analīze un salīdzinājums

Pastāvīga sekošana līdzī bankas likviditātes un kapitāla pietiekamības līmenim ir būtiski svarīga bankas darbībā. Likviditātes vai kapitāla pietiekamības līmeņa pazemināšanas līdz minimālai prasībai var novest pie tā, kā FKTK uzreiz cels maksātnespējas prasību. Prudenciālo rādītāju uzturēšana nepieciešamā līmenī pasargā banku no dažādu risku iestāšanos un iespējamiem zaudējumiem. Latvijas komercbanku likviditātes un kapitāla pietiekamības rādītāji 2016. gadā ir atspoguļoti tabulā:

3.6.tabula

Latvijas Komercbanku likviditātes un kapitāla pietiekamības rādītāji 2016. gadā

(%)

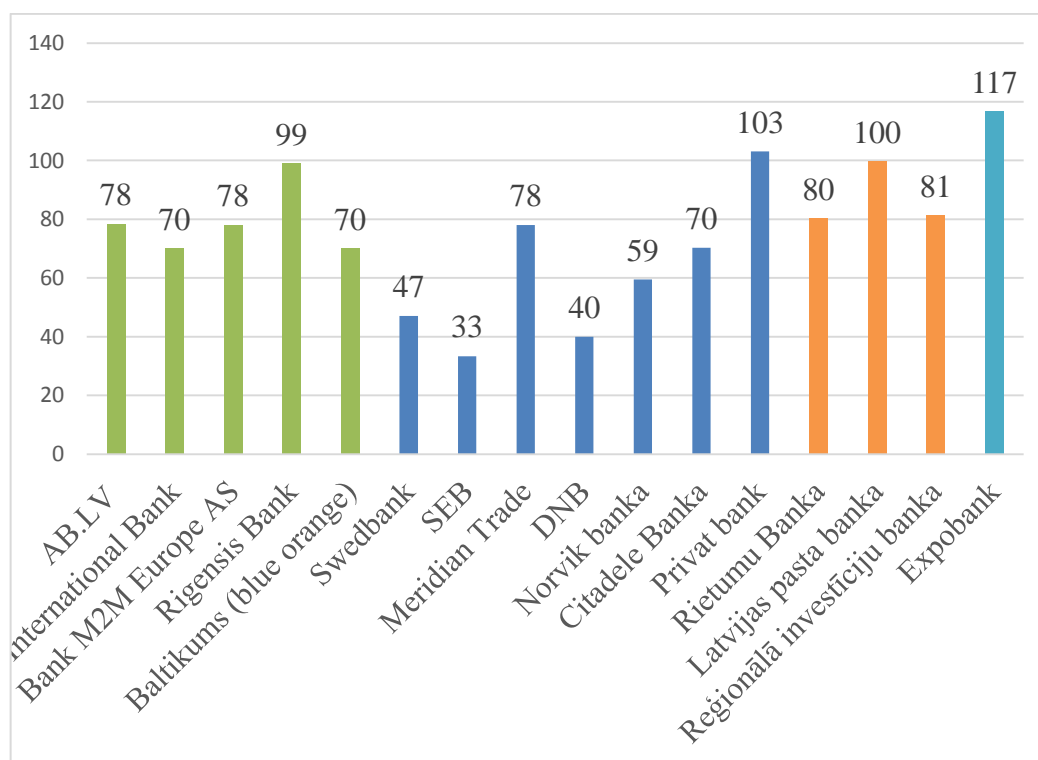
	Kapitāla rādītājs (%)	Likviditātes rādītājs
AB.LV	19	78
Baltic International Bank	16	70
Bank M2M Europe AS	26	78

Rigensis Bank	29	99
Baltikums (Blue Orange)	19	70
Swedbank	23	47
SEB	20	33
Meridian Trade	15	78
DNB	18	40
Norvik banka	21	59
Citadele Banka	19	70
Privat bank	32	103
Rietumu Banka	23	80
Latvijas pasta banka	23	100
Reģionālā investīciju banka	31	81
Expobank	38	117

Pēc tabulas datiem redzams, ka 2016. gadā visas Latvijas komercbankas izpildīja prasības gan attiecībā uz likviditātes līmeni (30%), gan uz kapitāla pietiekamības līmeni (8%). Jāatzīmē, ka dažu komercbanku rādītāji ir pat krietni augstāki par nepieciešamo līmeni.

Latvijas komercbanku likviditātes rādītāji apkopoti attēlā:

Latvijas komercbanku likviditātes rādītāji 2016. gadā (%)

3.11.att. Latvijas komercbanku likviditātes rādītāji 2016. gadā (%)⁷⁶

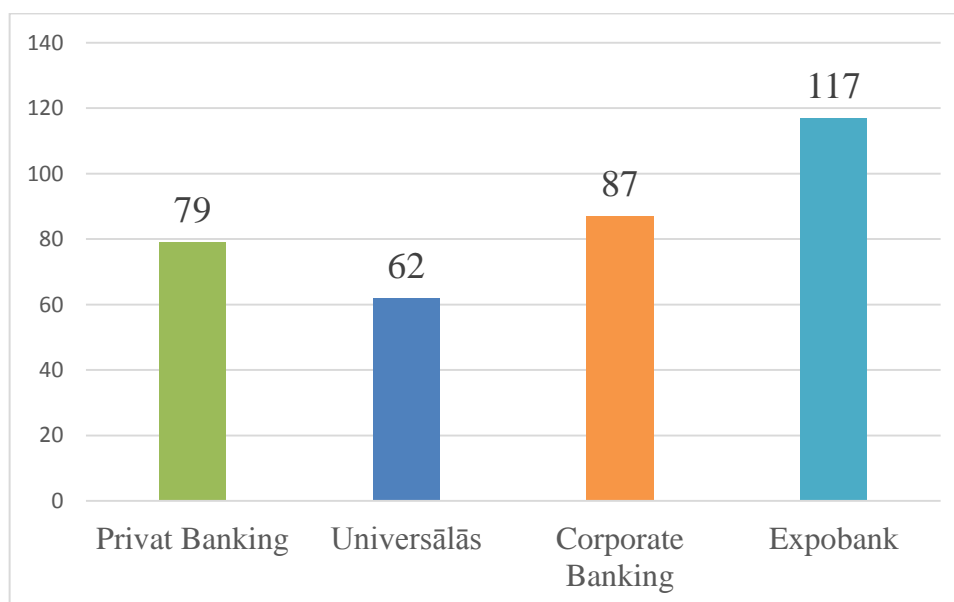
2016. gadā banka ar visaugstāko likviditāti bija Expobank, kuras likviditātes līmenis bija 117%, kas nozīmē, ka likvīdo aktīvu bankā ir vairāk, nekā īstermiņa saistību, un bankas

⁷⁶ Autore izveidots, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk.7. pielikumā

jebkurā laikā ir spējīga segt savas īstermiņa saistības pilna apmērā. Tādas bankas ir arī Privat bank (103%) un Latvijas Pasta Banka (100%). Viszemākais likviditātes līmenis bija SEB bankai – 33%, kas ir tikai par 3% augstāks, nekā likumdošanā prasītais minimums. Vieni no zemākajiem likviditātes rādītājiem bija arī Swedbank (47%) un DNB bankai (40%). Vidējais likviditātes līmenis banku nozarē ir 75%.⁷⁷ Standartnovirze datiem ir diezgan liela – 22.3%.⁷⁸ Tas nozīmē ka likviditātes standartnovirzes attālumā no vidējās vērtības (no 52.9% līdz 97.46%) ir 10 bankas, jeb 63%. Augsta standartnovirze liecina pat lielu datu izkliedi ap vidējo vērtību, pēc kā var secināt, ka likviditātes līmenis Latvijas komercbankās atšķiras.

Banku likviditātes rādītāji pa grupām ir apkopoti attēlā:

Latvijas komercbanku vidējie likviditātes rādītāji pa grupām 2016. gadā (%)

3.12. att. Latvijas komercbanku vidējais likviditātes rādītājs pa grupām 2016. gadā (%)⁷⁹

Standartnovirzes:

- Privāto banku grupā – 10.6%;
- Universālo banku nozarē – 22.5%;
- Korporatīvo banku nozarē – 9.2%.

Ņemot vērā gan vidējos rezultātus, gan standartnovirzi, var secināt, kā vislikvīdākās bankas ir korporatīvās. Pirmkārt, korporatīvo banku grupā ir visaugstākais vidējais likviditātes līmenis (87%), un otrkārt, ir viszemākā izkliede ar vidējo vērtību. Viszemākais likviditātes rādītājs ir universālo banku grupā – 62%, kā arī grupā ir lielākā novirze ap vidējo vērtību. Rezultāts ir izskaidrojams ar to, ka universālās bankās pārsvarā ir fizisko personu noguldījumi, no kuriem lielākā daļa ir noguldījumi uz pieprasījumu. Saskaņā ar FKTK datiem

⁷⁷ Autores aprēķinātie dati

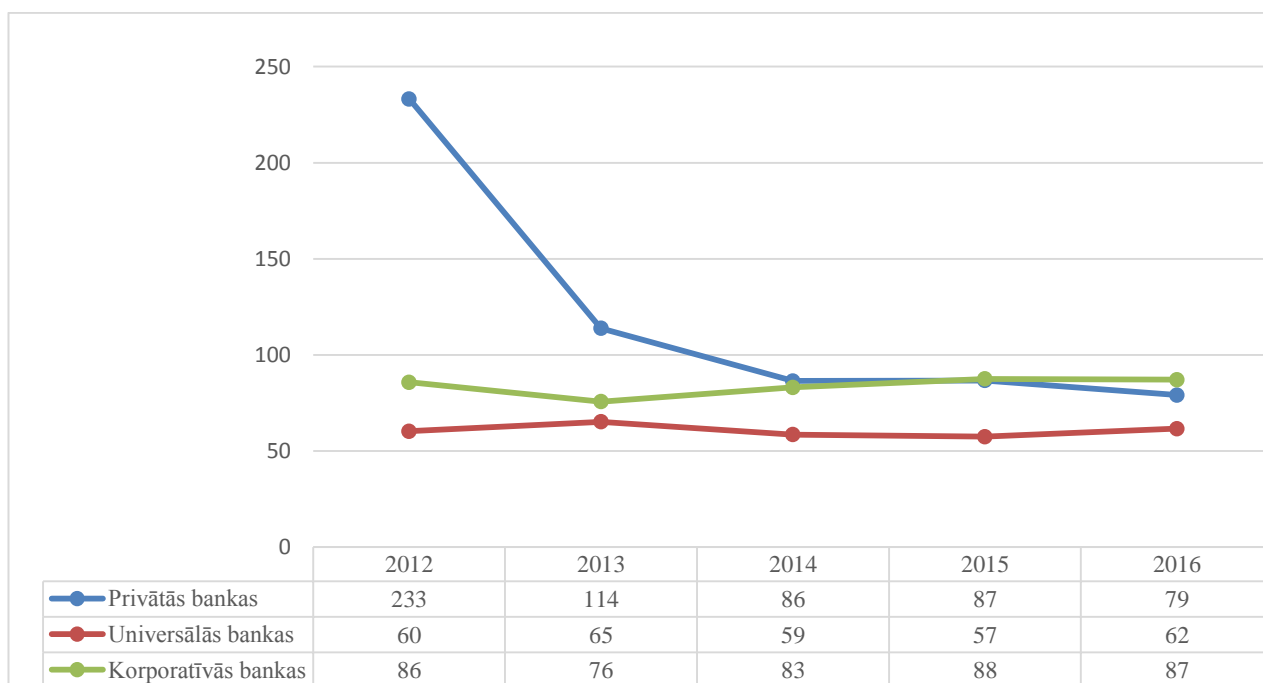
⁷⁸ Standartnovirzes aprēķinu sk. 9. pielikumā

⁷⁹ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk. 7. pielikumā

par noguldījumu termiņstruktūru Latvijas komercbankās, no kopējiem rezidentu noguldījumiem 77% ir uz pieprasījumu, un 16.4% - īstermiņa (termiņš līdz 1 gadam). Nerezidentu noguldījumos 88.2 % ir uz pieprasījumu un 18% īstermiņa noguldījumi.⁸⁰

Pēc autores domām, tieši universālām bankām jāpievērš ļoti liela uzmanības likviditātes līmenim, jo ja banka operē pārsvarā ar īstermiņa resursiem, tas nozīmē, ka bankai ir nestabila resursu bāze. Ārkārtas gadījumos, piemēram, bankas reputācijas draudi vai nestabila ekonomiskā situācija valstī var ietekmēt klientu rīcību, un noguldījumi tiks izņemti. Ņemot vērā SEB piemēru, kuras likviditātes līmenis ir 33%, autore uzskata par iespējamu gadījumu, ka nestabilajā situācijā klienti izņems naudas līdzekļus no bankas, pazeminot likviditāti zem nepieciešama līmeņa.

Latvijas komercbanku vidējo likviditātes rādītāju dinamika sadalījumā pa grupām parādīta attēlā:

3.13.att. Latvijas komercbanku vidējo likviditātes rādītāju dinamika sadalījumā pa grupām no 2012. līdz 2016. gadam (%)⁸¹

Privāto banku grupā ļoti augsts likviditātes līmenis 2012. gadā ir izskaidrojams ar to, ka pēc Latvijas komercbanku asociācijas datiem Bank M2M Europe likviditātes līmenis bija 839%. 2014. gadā likviditātes rādītājs samazinājās un no 2014. līdz 2016. gadam mainījās nebūtiski.

⁸⁰ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rezultāti 2016. gadā [tiešsaiste] [skatīts 13.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/6150-2016-gads-2.html>

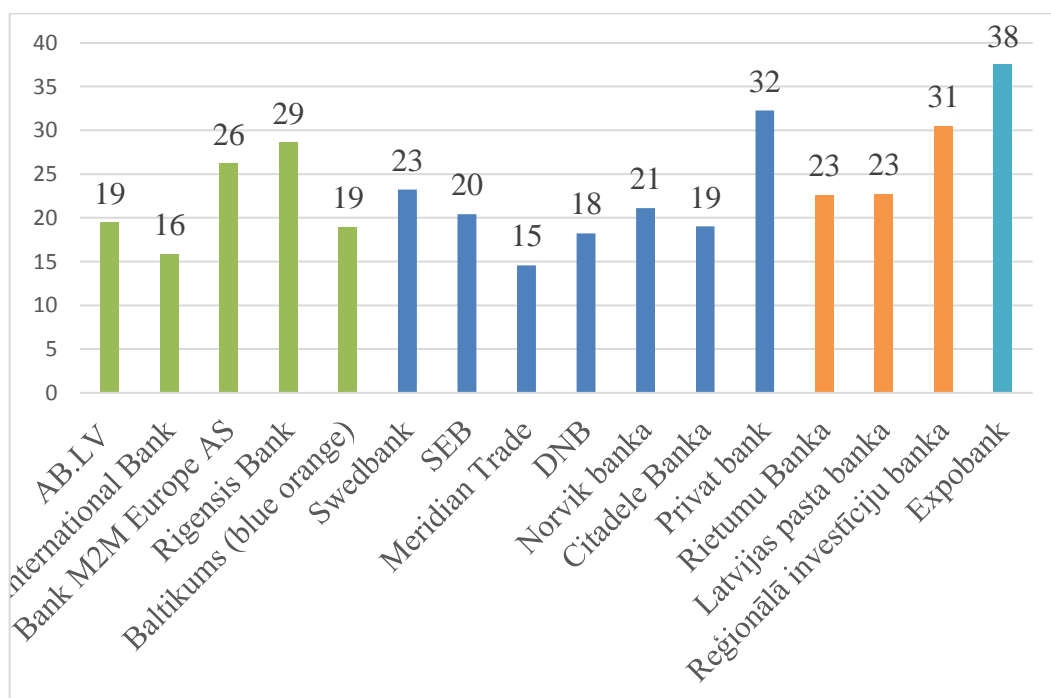
⁸¹ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju

Visos gados universālo banku grupas likviditātes rādītājs bija augstāks par likumā noteikto, jeb 30%. 5 gadu laikā vidējais likviditātes līmenis universālo banku grupā svārstījās no 57% līdz 65%. Straujš pieaugums un samazinājums ir vērojams 2013. gadā - kad vispirms likviditātes līmenis universālās bankas palielinājās no 60% līdz 65%, bet tad samazinājās līdz 59% 2014. gadā. Minimums likviditātes līmenī bija sasniegts 2015.gadā – 57%. Bet jau 2016 . gadā tas palielinājās līdz 62%. Autore uzskata, ka likviditātes līmenis 5 gadu laikā universālo banku vidū būtiski nemainījās, tāpēc likviditātes līmenis universālo banku grupā bija stabils.

Korporatīvo banku grupā vidējais likviditātes rādītājs svārstījās no 76% līdz 88%, sasniedzot minimālo vērtību 2013., gadā, bet maksimālo – 2015. gadā. Straujš samazinājums redzams no 2012. līdz 2013. gadam, bet pēc tam likviditātes rādītājs pieauga. Autore vērtē ka likviditātes rādītāks korporatīvo banku grupā bija stabils 5 gadu laikā.

Apkopojot datus par likviditātes rādītāju dinamikas grafikiem, var secināt, ka banku nozarē nenotika būtiskas izmaiņas likviditātes uzturēšanā (izņemot Bank M2M Europe, kur 2012. gadā bija ļoti augsts likviditātes rādītājs, kas pēc tam samazinājās). Likviditātes līmeņi visās banku grupās mainījās nebūtiski. Universālo un korporatīvo banku grupās 2013. gadā vērojamas pilnīgi atšķirīgas tendences – universālo banku grupā likviditātes līmenis sasniedza maksimālo vērtību, kura pēc tam samazinājās, savukārt, korporatīvo banku grupā likviditātes līmenis 2013. gada sasniedza minimālo līmeni, pēc kura palielinājās. Kopumā arī redzams, ka universālo banku grupā likviditātes rādītāji ir zemāki, nekā privāto banku un īpaši korporatīvo banku grupās, kas ir saistīts ar banku darbības specifiku un resursu stabilitāti.

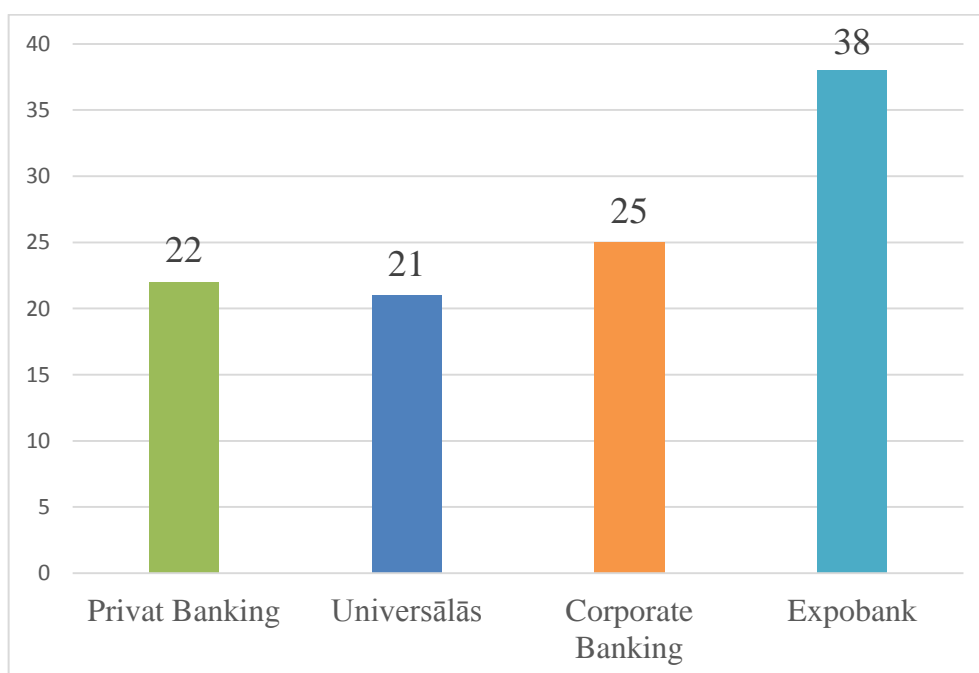
Latvijas komercbanku kapitāla pietiekamības rādītāji atspoguļoti attēlā:

3.14. att. Latvijas komercbanku kapitāla pietiekamības rādītāji 2016. gadā (%)⁸²

2016. gadā visas bankas veiksmīgi izpildīja likumdošanas prasības, uzturot kapitālu nepieciešamā līmenī, jeb augstāk par 8%. Visaugstākais kapitāla pietiekamības rādītājs ir Expobank (38%). Viszemākais – Meridian Trade bankai (15%). Vidējais kapitāla pietiekamības līmenis banku nozarē ir 23%⁸³. Standartnovirze ir 6.2%.⁸⁴ Tas nozīmē, ka kapitāla pietiekamības standartnovirzes attālumā no vidējās vērtības (no 17.1% līdz 29.4%) ir 11 bankas, jeb 69% no kopējā skaita. Zema standartnovirze liecina par zemu datu izkliedi ap vidējo vērtību, un autore var secināt, kā kapitāla pietiekamības līmenis Latvijas komercbankas būtiski neatšķiras.

Komercbanku vidējie kapitāla pietiekamības rādītāji apkopoti attēlā:

3.15.att. Latvijas komercbanku vidējais kapitāla pietiekamības rādītājs pa grupām 2016. gadā (%)⁸⁵

Standartnovirzes⁸⁶:

- Privātbanku banku grupā – 4.9%;
- Universālo banku grupā – 5%;
- Korporatīvo banku grupā – 3.8%.

Ņemot vērā grupu vidējos rādītājus un standartnovirzes, autore var secināt, kā augstākais kapitāla pietiekamības vidējais līmenis ir korporatīvo banku grupā (25%) (pēc

⁸² Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju. Datu tabulu sk.7. pielikumā

⁸³ Pēc autores aprēķinātiem datiem

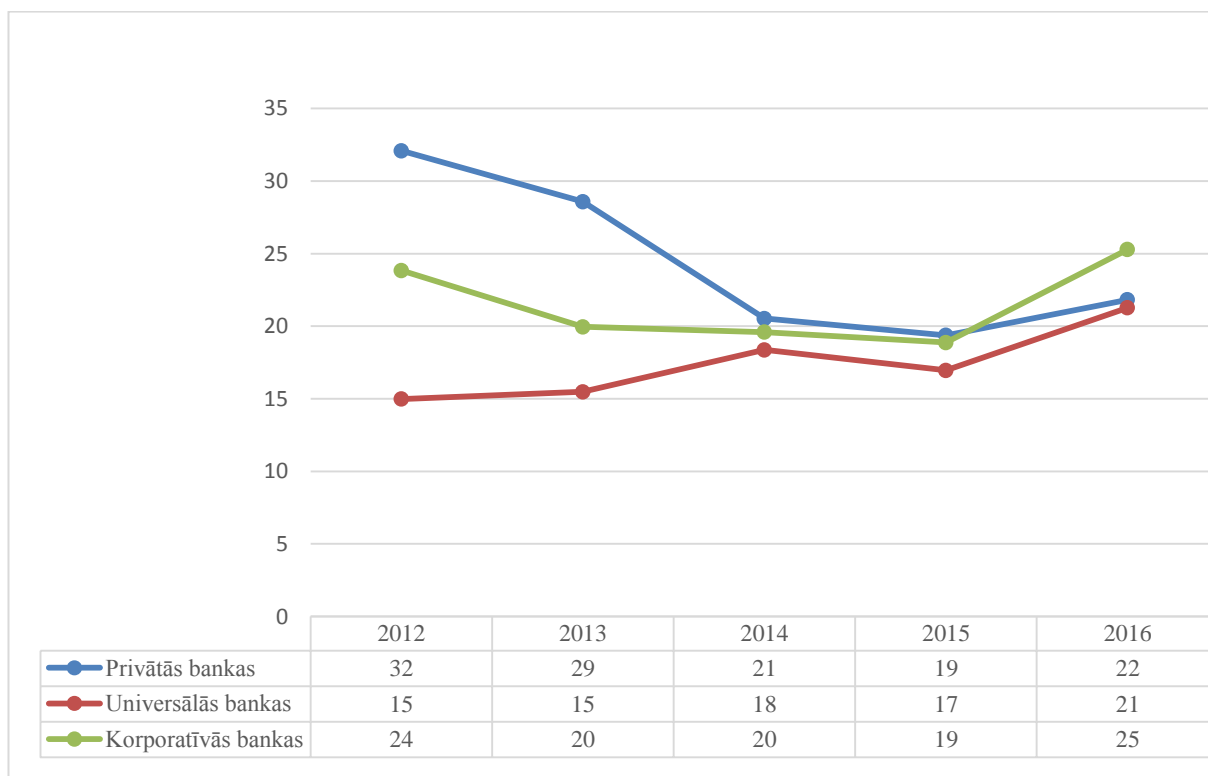
⁸⁴ Standartnovirzes aprēķinu sk. 9. pielikumā

⁸⁵ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju

⁸⁶ Standartnoviržu aprēķinu sk.9. pielikumā

Expobank), kā arī korporatīvo banku grupā ir viszemākais datu izkliedes līmenis ap vidējo vērtību. Viszemākais vidējais kapitāla pietiekamības rādītājs ir universālo banku grupā (21%). Tomēr vērtējot rādītāju kopumā, autore uzskata, ka atšķirība rādītājos grupu griezumā nav būtiska un visās grupās kapitāla pietiekamības rādītājs ir piemēram vienādā līmenī.

Latvijas komercbanku kapitāla pietiekamības vidējo rādītāju dinamika sadalījumā pa grupām parādīta attēlā:

3.16.att. Latvijas komercbanku vidējo kapitāla pietiekamības rādītāju dinamika sadalījumā pa grupām no 2012. līdz 2016. gadam(%)⁸⁷

Privāto banku grupas grafikā redzama samazinājuma tendence – 2012. gadā vidējais kapitāla pietiekamības rādītājs privāto banku grupā bija 32%, kas 4 gadu laikā samazinājās līdz 19% (2015. gadā). 2016. gadā vidējais rādītājs nedaudz palielinājās, sasniedzot 22% līmeni. Kopumā privātās bankas veiksmīgi pilda likuma prasības attiecībā uz kapitāla pietiekamības rādītāju (jābūt 8% no riska svērtiem aktīviem).

Universālo banku grupā redzama pieauguma tendence, no 2012. līdz 2016. gadam vidējais kapitāla pietiekamības rādītājs pieauga no 15% līdz 21%, kas nozīmē ka universālo banku drošība palielinājās un tās kļuva vairāk aizsargātas pret dažāda veida riskiem.

⁸⁷ Izveidoja autore, pamatojoties uz statistisko informāciju

Korporatīvo banku grupā vidējais kapitāla pietiekamības līmenis sasniedza 2016. gadā augstāko līmeni (25%). Līdz šim augstākais līmenis bija 2012. gadā (24%), pēc kura bija samazinājums.

2012. gadā grupu vidējie rādītāji būtiski atšķiras: augstākais rādītājs bija privāto banku grupā (32%) un zemākais universālo banku grupā (15%). Bet 2014. gadā situācija izmainījās, un grupu vidējie rādītāji kļuva gandrīz vienādi (18%; 20% un 21%). 2015. gadā visās banku grupā redzams kapitāla pietiekamības līmeņa paaugstinājums. Šī ir pozitīva tendence, jo tas nozīmē ka banku sektorā palielinājās banku drošība un aizsardzība pret dažādiem riskiem, kuri var būtiski ietekmēt banku darbību, piemēram, kredītrisks. Kopumā nozarē bankas veiksmīgi izpilda likuma prasības, un 5 gadu garumā zemākais kapitāla pietiekamības rādītājs bija 15% (kas ir par 7% augstāks par likumā noteikto minimumu).

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Secinājumi:

1. Bankas pilda svarīgu lomu finanšu sistēmā un ekonomikā. Viena no galvenajām banku funkcijām ir finanšu starpniecība, Bankas ir nozīmīgie nodokļu maksātāji, kas būtiski ietekmē valsts budžetu.

2. Personu, kurus interesē banku finanšu darbības analīze ir ļoti daudz. Informācijas lietotājus var sadalīt dažādās grupās: ārējie un iekšējie lietotāji; lietotāji ar tiešo un netiešo interesi.

3. Prudenciālā uzraudzība tiek īstenota ar mērķi aizsargāt banku klientus, bet tā ir nozīmīga arī pašām bankām, pildot noteiktās likuma prasības, bankas ierobežo riskus, kuri var radīt nopietnus zaudējumus bankām.

4. Kopš 2006. gada noguldījumu apjoms komercbankās būtiski palielinājās, kas ir pozitīva tendence, kura norāda uz iedzīvotāju un uzņēmumu ienākumu palielinājumu un uzkrājumu veidošanu ieradumu uzlabošanu. 82% nokopējiem noguldījumiem bankās ieņem noguldījumi uz pieprasījumu. Un tikai aptuveni 1 % ir ilgtermiņa noguldījumi (ilgāk par 5 gadiem).

5. Mūsdienās komercbankas strādā pārsvarā ar klientu naudas līdzekļiem, jo 72% no banku pasīviem ir noguldījumi. Savukārt 2006. Gadā noguldījumu īpatsvars pasīvos bija tikai 49%.

6. Krīzes gados Latvijas komercbankām bija raksturīga pārmērīga kreditēšana, kura noveda bankas pie zaudējumiem. Par to liecina arī 2.6. attēls, kur redzams ka 2008.-2009. Gados kredīti ieņēma 71% no aktīviem, savukārt, 2016. Gadā šis īpatsvars samazinājās līdz 51%. 2.8. attēls arī parāda to ka krīzes laikos ļoti pieauga aktīvu apjomi, bet tas bija tikai tādēļ ka palielinājās kredītu apjomi, kas nav likvidie aktīvi, bet ir diezgan riskanti. Pirmskrīzes un krīzes laikos bankas izdeva kredītos daudz vairāk nekā piesaistīja noguldījumus, kas noveda pie zaudējumiem. Kredītu attiecība pret noguldījumiem sasniedza pat 170%. 2016. Gadā šis rādītājs samazinājās līdz 71%. Mūsdienās bankas rūpīgi izvērtē kredītu pieteikumus, nosakot katram klientam individuālos nosacījumus atbilstoši riska grupai. Izsniegto kredītu apjoms komercbankās būtiski samazinājās. Tā kā kredītu apjomi samazinājās, bankas sāka aktīvāk piedāvāt cita veida pakalpojumus piemēram apdrošināšana, pensiju uzkrājumi, investīciju pārvaldīšana u.c. Tādēļ var secināt ka pēdējo 10 gadu laikā bankas pilnīgi mainīja kredītu piešķiršanas kārtību. Saskaņā ar FKTK banku uzraudzības reitinga noteikšanas metodiku, 2016. gada Latvijā komercbankām bija raksturīgs zems kredītrisks.

7. Mūsdienās Latvijas banku kredītportfeļa kvalitāte ir augstā līmenī, jo 91,9 % no kredītportfeļa ieņem kredīti bez kavējumiem. Šis rādītājs katru gadu pieaug, kas ir ļoti pozitīva tendence. Krīzes gados sakarā ar pārmērīgu kreditēšanu un zaudējumiem šis rādītājs bija tikai 73,4%.

8. 10 gadu laikā banku nozarē palielinājās gan vidējais kapitāla pietiekamības rādītājs (no 10% līdz 20%), gan likviditātes rādītājs (no 51% līdz 62%) kas liecina par banku drošības pieaugumu.

9. Bankas krīzes gados cieta ļoti būtiskus zaudējumus, sākot strādāt ar peļņu tikai 2012. gadā. Komercbankas joprojām nesasniedza rentabilitātes līmeni, kas bija 2006. gadā (26%). 2016. gadā rentabilitātes līmenis bija 14%.

10. Bankām būtiski samazinājās procentu izdevumi, kuri bija augstā līmenī 10 gadus atpakaļ, bet tā kā noguldījumu apjoms būtiski palielinājās, tas nozīmē to ka ļoti samazinājās procentu likmes par noguldījumiem. Kopš krīzes laikiem samazinājās procentu ienākumi, bet toties pieauga komisijas ienākumi, kas liecina par to, ka bankas vairs nefokusējas uz kreditēšanu, bet piedāvā dažāda veida pakalpojumus.

11. Sadalot Latvijas komercbankas pa grupām, var secināt ka lielākā tirgus daļa svarīgākos komercbanku pakalpojumos pieder universālām bankām (aktīvi, kapitāls un rezerves, noguldījumi un kredīti). 10 no 16 Latvijas komercbankām ieņem mazāk nekā 5 % no kopējās banku nozares aktīvu apjoma, un kapitāla un rezervju apjoma. Latvijā 74% procentus no kopējiem kredītiem izsniedza tikai 4 komercbankas.

12. Katrā komercbanku grupā pēc darbības stratēģijas ir noteiktais tirgus līderis.

13. Latvijā universālās bankas pelna labāk, nekā korporatīvās un privātās. Peļņa nozarē atšķiras – ievērojami vairāk pelna sistēmiski nozīmīgas bankas. ROE rādītājs ir augstāks korporatīvo banku grupā. 5 gadu laikā ROE rādītājs pieauga universālām un korporatīvām bankām, toties privātām 2 gadu laikā pieauga, bet pēc tam vērojams neliels samazinājums. Latvijas komercbanku ROE rādītājs 88% banku ir robežās no 4,5% līdz 23,2%. Mazāk izkliedēts ROE rādītājs ir universālām bankām – tas nozīmē, ka universālo banku grupā ROE rādītājs būtiski neatšķiras.

14. Nozares likviditātes līmenis svārstās no 33% līdz 117%, kas nozīmē lielu datu izkliedi un to ka likviditātes līmeni Latvijas komercbankās būtiski atšķiras. Vislikvīdākās ir korporatīvas bankas, bet mazāk likvīdākas ir universālās bankas. Universālo banku grupā ir liela standartnovirze ap vidējo vērtību – tas nozīmē to ka universālās bankās būtiski atšķiras likviditātes līmeņi.

15. Latvijā 69% bankām kapitāla pietiekamības rādītājs ir robežās starp 17,1% un 29,4%. Nozarē ir zema standartnovirze, kas nozīmē to ka kapitāla pietiekamības rādītājs starp

grupām būtiski neatšķiras, un kapitāla pietiekamības līmenis nozarē ir stabils. Kapitāla pietiekamības rādītājs strauji pieauga no 2016. gadā. 5 gadi atpakaļ, jeb 2012. gadā bija lielāka kapitāla pietiekamības rādītāja izkliede starp banku grupām.

16. Kopumā secinot par banku nozari Latvijā, var atzīmēt, ka banku nozarē attīstās, palielinās finanšu rādītāji, bankas attīsta savus pakalpojumus un koncentrējas uz risku pārvaldīšanu un kontroli. Banku nozare ir stabila, visas bankas pilda likumdošanas prasības attiecībā uz likviditātes un kapitāla pietiekamības prasībām. Visām bankām ir augsta pelnītspēja.

Priekšlikumi:

1. Universālo banku finanšu analīzes nodaļai jānodrošina pastāvīga noguldījumu termiņanalīze – jāizvērtē kāda daļa no pieprasījuma noguldījumiem ir stabila, un jānovērtē, kāda daļa noguldījumu var izplūst no bankas ārkārtas gadījumā. Kontrole jāveic ar mērķi nodrošināt likviditāti, jo piemēram, SEB bankā likviditātes līmenis ir 33%, kas ir tikai par 3% vairāk, nekā likumā noteiktais minimums.

2. FKTK jāturpina īstenot prudenciālo uzraudzību bankās, jo banku darbība ir saistīta ar risku, un tā kā bankas galvenokārt darbojas ar klientu naudas līdzekļiem, bankas nedrīkst pieļaut augstu risku savā darbībā. Kontroles trūkuma dēļ bankā var rasties problēmas ar likviditāti, kapitāla pietiekamību, vai zaudējumi saistītie ar valūtas risku, kas var kaitēt bankas reputācijai. Problēmas vienā bankā var izraisīt problēmas arī citā bankā, tādā veidā klientu uzticība bankām pasliktināsies.

3. Klientu apkalpošanas departamenta vadītājiem jāmotivē nodaļas darbiniekus uzrunāt klientus, informējot par bankas pakalpojumiem, un iespējām. Tādā veidā palielinājot klientu uzticību bankām, kā arī noguldījumu apjomu.

4. Banku valdēm jāizvēlas tāda noguldījumu piesaistīšanas stratēģija, lai piesaistītu klientu resursu tā, lai nerādītu lielas izmaksas, bet tajā pašā laikā veiksmīgi konkurēt ar citām bankām. Jāpievērš uzmanība ilgtermiņa noguldījumiem, jo kredīti bankā pārsvarā izdoti uz ilgtermiņa laiku, savukārt noguldījumi pārsvarā pieņemti uz pieprasījumu.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Likumi un noteikumi:

1. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes lēmums Nr. 169: *Par citu sistēmiski nozīmīgu iestāžu identificēšanu un citas sistēmiski nozīmīgas iestādes kapitāla rezerves normas noteikšanu*. 2.pants [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2016] Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2016/209.33>

2. Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi. Izdevējs : Finanšu un kapitāla tirgus komisija. Publicēts: “Latvijas Vēstnesis” 1 (4193), 05.01.2010 [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=203169>

Eiropas Savienības oficiālais vēstnesis. Eiropas parlamenta un padomes regula (ES) Nr. 575/2013 “Par prudenācijām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām” [tiešsaiste] [skatīts 13.05.2017] Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32013R0575> – 71.pants

Statistisko datu avoti:

3. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2016. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/6150-2016-gads-2.html>

4. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2015. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/554-2015-05-08-2015-gada-1-ceturksnis.html>

5. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2014. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/555-2014-05-10-banku-darbiba-latvija-2014-gada-1-ceturksni.html>

6. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2013. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/556-2013-05-09-banku-darbiba-latvija-2013-gada-1-ceturksni.html>

7. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2012. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams:

<http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/557-2013-02-07-banku-darbiba-latvija-20.html>

8. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2011. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/558-2012-02-10-banku-darbiba-latvija-20.html>

9. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2010. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/559-2011-02-11-banku-darbiba-latvija-20.html>

10. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2009. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/560-2010-02-16-banku-darbiba-latvija-20.html>

11. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2008. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/561-20081230-banku-darbiba-latvija.html>

12. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2007. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/562-20071231-banku-darbiba-latvija.html>

13. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājaslapa. Banku darbības rādītāji par 2006. gadu [tiešsaiste] [skatīts 06.05.2017] Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/kreditiestades/ceturksna-parskati/563-20061231-banku-darbiba-latvija.html>

14. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku bilances rādītāji par 2016. g. 4. ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: http://www.lka.org.lv/lv/pdf/Banku_statistika_www_12_2016.pdf

15. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku finanšu rādītāji par 2016. g. 4. ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: http://www.lka.org.lv/lv/pdf/12_2016_finansu_rad_www.pdf

16. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku bilances rādītāji par 2015. g. 4. ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams: http://www.lka.org.lv/lv/pdf/Banku_statistika_www_12_2015.pdf

17. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku finanšu radītāji par 2015.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://www.lka.org.lv/lv/pdf/12_2015_finansu_rad_www.pdf
18. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku bilances radītāji par 2014.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://lka.org.lv/lv/statistika/banku_darbiba/Banku_statistika_www_12_2014.pdf
19. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku finanšu radītāji par 2014.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://lka.org.lv/lv/pdf/12_2014_finansu_rad_www.pdf
20. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku bilances radītāji par 2013.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://lka.org.lv/lv/pdf/Banku_statistika_www_12_2013_eiro.pdf
21. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku finanšu radītāji par 2013.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://lka.org.lv/lv/pdf/12_2013_finansu_rad_www.pdf
22. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku bilances radītāji par 2012.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://lka.org.lv/lv/pdf/12_2012_banku_darbibas_raditaji.pdf
23. Latvijas Komercbanku asociācijas mājaslapa. Banku finanšu radītāji par 2012.
g. 4 .ceturksni [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
http://lka.org.lv/lv/pdf/12_2012_finansu_rad.pdf

Autoru darbi:

24. Kudinska M., Baltača B., Kaužēns E. Finanšu tirgus Latvijā un Eiropas Savienībā – Rīga: Banku augstskola, 2001. – 100 lpp.
25. Zvirbule D., Žagare J. Banku grāmatvedības pamati – Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2003. – 168.
26. Kutuzova O. Finanšes un kredīts – Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2012. – 224.
27. Лаврушин О.И., Мамонова И.Д., Валенцева Н.И., Шурина З.Г., Гурина Л.А., Панова Г.С., Ольхова Р.Г., Соколинская Н.Э., Ларионова И.В., Березина М.П., Мешкова Е.И., Московская Н.А. Банковское дело, - Москва: «Финансы и статистика», 2000, -
28. Rurāne M. Finanšu pārvaldība – Rīga: Latvijas izglītības fonds,
29. Rurāne M. Finanšu menedžments- Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 384.

30. Bikse V. *Ekonomika un bankas* – Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas konsultāciju un mācību centrs: 2009. – 224.
31. Saksonova S. *Banku darbība* – Rīga: Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2006. – 196.
32. Irina Solovjova – studiju kursa “Finanšu un banku darbības rādītāji” lekciju materiāli
33. Svetlana Saksonova – studiju kurss “Banku grāmatvedība”

Interneta resursi:

34. AB.LV bankas
Mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste] Pieejams:
https://www.ablv.com/content/3/5/0/2/0/cac03c80/ablv_AR_2016.pdf
35. Baltikums Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams: <https://www.blueorangebank.com/lv/finansu-informacija>
36. Bank M2M Europe mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams:
https://www.bankm2m.com/upload/iblock/e9e/gada_parskats_2016_e_versija_lv.pdf
37. Baltic International Bank mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams:
https://www.bankm2m.com/upload/iblock/e9e/gada_parskats_2016_e_versija_lv.pdf
38. Rigensis bank mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu. [tiešsaiste]
Pieejams: http://www.rigensis.lv/lv/pdf/RIGENSIS_FS_2016_LV.pdf
39. Swedbank mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste] Pieejams:
https://www.swedbank.lv/static/pdf/reports/annual/swedbank_gada_finansu_parskats_2016_LAT.pdf
40. SEB bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste] Pieejams:
http://www.seb.lv/sites/default/files/web/files/webstorage/Parskati/2016_GADA_PARSKATS_latv.pdf
41. Meridian Trade mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams: https://www.mtbank.eu/static/uploaded_files/MTB%20IFRS%202016%20LAT.pdf
42. DNB Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste] Pieejams:
https://www.mtbank.eu/static/uploaded_files/MTB%20IFRS%202016%20LAT.pdf
43. Norvik Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams: https://www.norvik.eu/finance/gada_parskats_2016_eng.pdf

44. Privat Bank mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu. [tiešsaiste] Pieejams:
https://gallery.privatbank.lv/PDF/Latvia/PB_2016_LV.PDF
45. Citadele Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams:
<https://www.cblgroup.com/media/W1siZiIsIjIwMTcvMDIvMjgvNmVjN21mZ25wc19HYWRhX3BhcnNrYXRzXzIwMTYucGRmIl1d?sha=5e3fbc9fbf574981>
46. Rietumu Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams: <http://www.rietumu.lv/documents/latvian/reports/2016-Q4.pdf>
47. Latvijas Pasta Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016. gadu [tiešsaiste]
Pieejams:
http://www.lpb.lv/files/Documents/Financial%20statements/2016/LPB_LV_2016_public.pdf
48. Reģionālās Investīciju Bankas mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016 . gadu
[tiešsaiste] Pieejams: http://www.ribbank.com/lv/informacija/gada_parskati
49. Expobank mājaslapa. Finanšu pārskats par 2016.gadu. [tiešsaiste] Pieejams:
http://www.expobank.eu/files/2016/2016_4_ceturksna_parskats_lv_20160224.pdf
50. Uzņēmumu nodokļu maksātāji [tiešsaiste] [skatīts 29.04.2017] Pieejams:
<http://blog.lursoft.lv/2017/04/03/infografika-uznemumu-nodoklu-maksajumi-2016-gada/>
51. Latvijas universitātes Dabaszinātņu un matemātikas izglītības centrs . Datu kopas
izkliedes mēri [tiešsaiste] [skatīts 13.05.2017] Pieejams:
http://www.dzm.lu.lv/mat/IT/M_11/default.aspx@tabid=17&id=260.html
52. FKTK mājaslapa. Banku uzraudzības reitinga noteikšanas metodika.
[tiešsaiste] [sk.18.05.2017] Pieejams:
http://www.fktk.lv/texts_files/141001_Banku_uzraudzibas_reitinga_noteikšanas_metodika.pdf

Pielikumi

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 12.11.2014.
normatīvajiem noteikumiem Nr.271

Ikdienas noguldījumu pārskats

Tirgus dalībnieka nosaukums:

Datums, par kuru sniegta

informācija: _____

Noguldītāji	Pozīcijas kods	Atbilstība MBP* pozīcijas kodam	Klientu skaits			Noguldījumi (euro)		
			kopā	t.sk. klientu ar nulles atlikumu	t.sk. jauno klientu	kopā	t.sk. ārvalstu valūtās	t.sk. pakārtotās saistības
Rezidenti – mājsaimniecības	010	1.pielikums 320012. (1.+2. kolonna)						
Rezidenti – juridiskās personas	020	1.pielikums 320001. (1.+2. kolonna), 320002. (1.+2. kolonna), 320003. (1.+2. kolonna), 320004. (1.+2. kolonna), 320005. (1.+2. kolonna), 320006. (1.+2. kolonna), 320007. (1.+2. kolonna), 320008. (1.+2. kolonna), 320009. (1.+2. kolonna), 320010. (1.+2. kolonna),						

⁸⁸ Informācijas par ikdienas noguldījumu apmēru un klientu skaitu sagatavošanas normatīvie noteikumi [tiešsaiste] [skatīts 14.05.2017] Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2014/229.12>

		320011. (1.+2. kolonna) un 320013. (1.+2. kolonna)						
Nerezidenti – mājsaimniecības	030	1.pielikums 320012. (3.+4.+5.+6. kolonna)						
Nerezidenti – juridiskās personas	040	1.pielikums 320001. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320002. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320003. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320004. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320005. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320006. (3.+4.+5.+6. kolonna) 320007. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320008. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320009. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320010. (3.+4.+5.+6. kolonna), 320011. (3.+4.+5.+6. kolonna) un 320013. (3.+4.+5.+6. kolonna)						
Kopā:	050	1.pielikums 320000 (7. kolonna)	0	0	0	0	0	0

Uzticības darījumi	060	5.pielikums 4110201. (4. kolonna), 4110202. (4. kolonna)						x
Uzticības darījumi ar izvietojuma termiņu līdz septiņām dienām	070	5.pielikums 4111201. (4. kolonna), 4111202. (4. kolonna)						x

Kapitāla pietiekamības novērtējuma rezultātu apkopojums

Kredītiestāde		Datums	
Rezultātu apkopojuma līmenis			
Vēlamais kapitāla līmenis (kapitāla pietiekamības mērķi)			

Risku segšanai nepieciešamais kapitāls

	Pozīcijas kods	Kredītiestādes novērtējums par nepieciešamā kapitāla apmēru, t.sk. kopējo kapitāla rezervju prasības apmēru saskaņā ar Kredītiestāžu likuma prasībām, <i>euro</i>	Papildu informācija: nepieciešamā kapitāla apmērs saskaņā ar ES regulu Nr. 575/2013, ievērojot šo noteikumu 23. punktu, <i>euro</i>
1. pīlāra riski	1.		
Kredītrisks	1.1.		
Kredīta vērtības korekcijas risks (CVA risks)	1.2.		
Tirgus riski, t.sk.:	1.3.		
<i>ārvalstu valūtu risks</i>	1.3.1.		
<i>norēķinu risks</i>	1.3.2.		
<i>preču risks</i>	1.3.3.		
<i>pozīcijas risks</i>	1.3.4.		
Operacionālais risks	1.4.		
2. pīlāra riski	2.		
Procentu likmju risks ne tirdzniecības portfeli	2.1.		
Koncentrācijas risks, t.sk.:	2.2.		
<i>individuālās koncentrācijas risks</i>	2.2.1.		

⁸⁹ Kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi [tiešsaiste] [skatīts 14.05.2017] Pieejams: <https://vestnesis.lv/op/2016/239.20>

<i>nozaru koncentrācijas risks</i>	2.2.2.	
<i>valūtu nesakritības koncentrācijas risks</i>	2.2.3.	
<i>nodrošinājuma koncentrācijas risks</i>	2.2.4.	
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks	2.3.	
Likviditātes risks	2.4.	
Pārējie riski, t.sk.:	2.5.	
<i>reputācijas risks</i>	2.5.1.	
<i>biznesa modeļa risks</i>	2.5.2.	
<i>citi riski*</i>	2.5.3.	
Papildu kapitāla prasība, kas saistīta ar individuāli noteikto kapitāla pietiekamības rādītāju	2.6.	
Diversifikācijas efekti	3.	
Kopējo kapitāla rezervju prasība, t.sk.:	4.	
<i>kapitāla saglabāšanas rezerve</i>	4.1.	
<i>precikliskā kapitāla rezerve</i>	4.2.	
<i> citas sistēmiski nozīmīgas iestādes kapitāla rezerve</i>	4.3.	
<i>sistēmiskā riska kapitāla rezerve</i>	4.4.	
Ieteicamā kapitāla rezerve	5.	

Papildu informācija

	Pozīcijas kods	Summa, <i>euro</i> , vai rādītājs,%
Kopējā riska darījumu vērtība (TREA) <i>(ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 02.00 — PAŠŪ KAPITĀLA PRASĪBAS (CA2)" 010. rinda)</i>	6.	
Individuālais minimālais kapitāla pietiekamības rādītājs	7.	
Kopējā kapitāla rādītājs, t.sk.: <i>(ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 03.00 — KAPITĀLA RĀDĪTĀJI UN KAPITĀLA LĪMEŅI (CA3)" 050. rinda)</i>	8.	
<i>pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs</i> <i>(ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 03.00 — KAPITĀLA RĀDĪTĀJI UN KAPITĀLA LĪMEŅI (CA3)" 010. rinda)</i>	8.1.	

<i>pirmā līmeņa kapitāla rādītājs</i> (ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 03.00 — KAPITĀLA RĀDĪTĀJI UN KAPITĀLA LĪMEŅI (CA3)" 030. rinda)	8.2.	
---	------	--

Kredītiestādes rīcībā esošā kapitāla apmērs

	Pozīcijas kods	Pašu kapitāls saskaņā ar ES regulu Nr. 575/2013, <i>euro</i>
Kopā, t.sk.: (ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 01.00 — PAŠU KAPITĀLS (CA1)" 010. rinda)	9.	
<i>pirmā līmeņa pamata kapitāls</i> (ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 01.00 — PAŠU KAPITĀLS (CA1)" 020. rinda)	9.1.	
<i>pirmā līmeņa papildu kapitāls</i> (ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 01.00 — PAŠU KAPITĀLS (CA1)" 530. rinda)	9.2.	
<i>otrā līmeņa kapitāls</i> (ES regulas Nr. 680/2014 pārskata "C 01.00 — PAŠU KAPITĀLS (CA1)" 750. rinda)	9.3.	

TSCR apmēra aprēķins un tā faktiskā izpilde

	Pozīcijas kods	Summa, <i>euro</i>
TSCR apmērs, t.sk.:	10.	
<i>minimālā prasība pirmā līmeņa pamata kapitālam</i>	10.1.	
Kapitāla pārpalikums vai iztrūkums, t.sk.:	11.	
<i>pirmā līmeņa pamata kapitāls</i>	11.1.	

TSCR rādītāja aprēķins un tā faktiskā izpilde

	Pozīcijas kods	Rādītājs, %
TSCR rādītājs, t.sk.:	12.	
<i>minimālā prasība pirmā līmeņa pamata kapitālam</i>	12.1.	
Kapitāla pārpalikums vai iztrūkums, t.sk.:	13.	
<i>pirmā līmeņa pamata kapitāls</i>	13.1.	

OCR apmēra aprēķins un tā faktiskā izpilde

	Pozīcijas kods	Summa, <i>euro</i>
--	----------------	--------------------

OCR rādītāja aprēķins un tā faktiskā izpilde

	Pozīcijas kods	Rādītājs, %
--	----------------	-------------

OCR apmērs, t.sk.:	14.		OCR rādītājs, t.sk.:	16.	
<i>minimālā prasība pirmā līmeņa pamata kapitālam</i>	14.1.		<i>minimālā prasība pirmā līmeņa pamata kapitālam</i>	16.1.	
Kapitāla pārpalikums vai iztrūkums, t.sk.:	15.		Kapitāla pārpalikums vai iztrūkums, t.sk.:	17.	
<i>pirmā līmeņa pamata kapitāls</i>	15.1.		<i>pirmā līmeņa pamata kapitāls</i>	17.1.	

Papildu informācija:

plānotie pasākumi kapitāla pietiekamības nodrošināšanai kapitāla nepietiekamības gadījumā

	Summa, euro	Rādītājs, %	Plānotais pasākums
Kapitāla iztrūkums TSCR apmēra segšanai, t.sk.:			
<i>pirmā līmeņa pamata kapitāls</i>			
Pirmā līmeņa pamata kapitāla iztrūkums kopējo kapitāla rezervju prasības un ieteicamās kapitāla rezerves segšanai, t.sk.:			
<i>kopējo kapitāla rezervju prasības segšanai</i>			
<i>ieteicamās kapitāla rezerves segšanai</i>			

3.pielikums
/Noguldījumu analīzes tabula⁹⁰/

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Noguldījumi	11037799	14483584	13887300	13587963	15808961	15753254	17755226	19507612	22191524	23255656	21357871
Uzņēmumu noguldījumi	5934108	7986706	6146337	5930440	7770111	8634496	9718251	10620554	12215653	12696082	10396266
Mājsaimniecību u noguldījumi	4200437	4897266	4864551	4655161	4874567	5081583	5454854	6323753	5793495	7926963	7913644
Noguldījumi % no pašīviem	49	46	42	44	51	53	62	67	72	73	72
Pieprasījuma noguldījumi	68%	61%	50%	45%	53%	63%	72%	77%	80%	85%	82%
Īstermiņa noguldījumi (līdz 1 gadam)	26%	34%	44%	49%	33%	25%	20%	17%	15%	9%	12%
Vidēja termiņa (1 līdz 5 gadi)	5%	5%	6%	6%	9%	9%	6%	5%	5%	5%	5%
Ilgtermiņa noguldījumi (ilgāk par 5 gadiem)	0%	0%	0%	0%	4%	3%	2%	1%	1%	1%	1%

⁹⁰ Izveidoja autore

4.pielikums
/Komercbanku kredītu analīzes tabula⁹¹/

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kredīti kopā	15470678,9	21223719,6	23603828,4	21953786,5	20395712,03	18740627,5	16704599,01	15618219	14666331	14676614	15128892
Kredīti uzņēmumiem	7484618,76	10561997,4	11942181,6	11227942,6	10335625,58	9589534,21	8387503,486	7759325	7196464	7150699	7263445
Kredīti māsaimniecībām	6260448,15	8730195,05	9342092,53	8835488,98	8380565,563	7727337,92	6720875,237	6221983	5793495	5593841	5581175
Kredīti kopā (% no aktīviem)	68	68	71	71	65	63	58	54	48	46	51
Bez kavējuma	94,3	93,2	85	74,5	73,4	75,5	82,6	85,4	87,7	89,1	91,9
Kavējums līdz 30 dienām	4,2	4,9	7,2	5,2	5,1	5	4,6	4,5	4,1	3,7	2,9
Kavējums 31-90 dienas	0,5	1,2	4,2	3,9	2,5	2,3	1,7	1,7	1,3	1,1	0,8
Kavējums 91-180 dienas	0,3	0,4	1,5	3,3	1,8	1,3	1	0,6	0,8	0,7	0,6
Kavējums virs 180 dienām	0,7	0,4	2,1	13,1	17,2	16	10,1	7,7	6	5,3	3,8
Uzkrājumi pamatsummai	0,5	0,49	2,16	8,6	11,3	11,5	8	6,1	5,3	4,7	4

⁹¹ Izveidoja autore

5.pielikums
/Latvijas komercbanku analizējamie rādītāji⁹²/

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Peļņa (tūkst. EUR)	378353	528308	85474,7 6	- 1146515	- 503550,1	- 269220,1 5	174411,35 8	262688	258410	342351	524512
Kapitāla pietiekamības rādītājs	10	11	12	14	14	17	17	18	20	22	20
Likviditātes rādītājs (%)	51	56	53	63	68	64	60	64	63	67	62
ROA(%)	2	2	0	-4	-2	-1	1	1	1	1	1
ROE (%)	26	24	4	-42	-20	-11	6	9	11	12	14
Aktīvi	2263405 9	3118371 8	3307229 9	3015308 3	2970989 2	28350032	27460319	2889492 9	2934852 9	3213469 1	33 594 607
Kredīti/Noguldīju mi (%)	140	147	170	162	129	119	94	80	66	63	71

⁹² Izveidoja autore

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Procentu ienākumi	936321	1605186	1992543	1442904	973801	873320	727597	674877	625859	654124	638404
Komisijas naudas un citi līdzīgi ienākumi	253367	309006	325563	278748	291070	322868	363364	414389	428311	451377	448736
Ienākumi no finanšu instrumentu tirdzniecības darījumiem	124745	162549	165661	185323	107617	114052	115194	111732	95593	148447	277612
Uzkrājumu samazināšanas ienākumi	20679	25081	33072	142249	314974	584928	399077	365940	176894	167396	190903

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Procentu izdevumi	447953	884811	1207348	932473	489592	478463	251991	180429	141322	131205	135755
Komisijas naudas un citi līdzīgi izdevumi	62123	82185	90210	91663	65838	60565	67887	107964	43878	117404	124149
Administratīvie izdevumi	376310	505515	569556	493503	0	480851	337512	476147	443769	462646	463288
Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem un saistībām	41279	66590	478722	1801477	828111	1129706	408950	560444	293010	233519	294961

---

⁹³ Izveidoja autore

	Aktīvi	Kapitāls un rezerves	Peļņa/Zaudējumi	Noguldījumi	Kredīti	Kapitāla rādītājs (%)	Likviditātes rādītājs	ROE	ROA
AB.LV	3877250	321803	79337	2910721	1013281	19	78	27	2
Baltic International Bank	326563	30565	1209	244873	91856	16	70	4	0
Bank M2M Europe AS	180239	20324	1531	129055	62288	26	78	7	1
Rigensis Bank	339691	61829	7053	269383	166134	29	99	14	2
Baltikums (Blue orange)	671569	57959	6697	561928	120183	19	70	14	1
	5395312	492480	19166	4115960	1453742	22	79	13	1
Swedbank	5315255	715606	92896	4432611	3287998	23	47	11	2
SEB	3574370	424795	51162	2241954	2530692	20	33	12	1
Meridian Trade	320696	25167	887	276056	130670	15	78	4	0
DNB	2201975	298485	30174	1220826	1499901	18	40	10	1
Norvik banka	926135	105470	10623	711283	259897	21	59	11	1
Citadele Banka	2760468	238137	36278	2160350	1097620	19	70	16	1
Privat bank	323415	73244	8983	213836	118871	32	103	13	2
	15422314	1880904	33000	11256914	8925650	21	62	11	1
Rietumu Banka	3593810	477427	86356	2722486	1296663	23	80	19	2
Latvijas pasta banka	205960	29854	11124	165706	41260	23	100	43	5
Reģionālā investīciju banka	537322	36754	2718	439942	133597	31	81	7	1
	4337093	544035	33399	3328133	1471520	25	87	23	3
Expobank	300900	60378	5931	218210	11825	38	117	9	2

⁹⁴ Izveidoja autore

	Aktīvi	Īpatsvars kopējos aktīvos	Kapitāls uz rezerves	K. un R. Īpatsvars	Noguldījumi	Noguldījumu īpatsvars	Kredīti	Kredītu īpatsvars
AB.LV	3877250	15%	321802,9	11%	2910720,7	15%	1013281	9%
Baltic International Bank	326563,2	1%	30565,3	1%	244873,3	1%	91856,1	1%
Bank M2M Europe AS	180238,9	1%	20323,7	1%	129055,4	1%	62288,3	1%
Rigensis Bank	339691,3	1%	61829,1	2%	269382,6	1%	166134	1%
Baltikums (Blue orange)	671569,3	3%	57958,9	2%	561927,8	3%	120182,7	1%
	5395312	21%	492479,9	16%	4115959,8	22%	1453742	12%
Swedbank	5315255	21%	715606,1	24%	4432611	23%	3287998	28%
SEB	3574370	14%	424794,8	14%	2241953,6	12%	2530692	21%
Meridian Trade	320696,1	1%	25167,4	1%	276055,8	1%	130669,6	1%
DNB	2201975	9%	298484,7	10%	1220825,5	6%	1499901	13%
Norvik banka	926134,7	4%	105470	4%	711282,5	4%	259897,4	2%
Citadele Banka	2760468	11%	238137	8%	2160349,5	11%	1097620	9%
Privat bank	323415,1	1%	73243,5	2%	213836,1	1%	118871,4	1%
	15422314	61%	1880904	63%	11256914	59%	8925650	75%
Rietumu Banka	3593810	14%	477427,3	16%	2722485,9	14%	1296663	11%
Latvijas pasta banka	205960,2	1%	29853,7	1%	165705,8	1%	41259,8	0%
Reģionālā investīciju banka	537322,3	2%	36754	1%	439941,7	2%	133597,3	1%
	4337093	17%	544035	18%	3328133,4	18%	1471520	12%
Expobank	300899,9	1%	60377,9	2%	218209,6	1%	11825,2	0%

---

⁹⁵ Izveidoja autore

Universālo banku rentabilitātes standartnovirze(%)					
Rentabilitāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
4	1	4	-7	49	49
10	1	10	-1	1	1
11	2	22	0	0	0
12	1	12	1	1	1
13	1	13	2	4	4
16	1	16	5	25	25
Kopā	7	77			80
vidējais		11			11,429
Standartnovirze			3,38		

Corporate Banking rentabilitātes standartnovirze(%)					
Rentabilitāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
7	1	7	-16	256	256
19	1	19	-4	16	16
43	1	43	20	400	400
Kopā	3	69			672
Vidējais		23			224
Standartnovirze			14,97		

Private Banking rentabilitātes standartnovirze(%)					
Rentabilitāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
27	1	27	13,8	190,44	190,44
4	1	4	-9,2	84,64	84,64
7	1	7	-6,2	38,44	38,44
14	2	28	0,8	0,64	1,28
Kopskaits	5	66			314,8
Vidējais		13,2		62,8	
Standartnovirze			7,93		

Privātbanku likviditātes standartnovirze(%)					
Likviditāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
70	2	140	-9	81	162
78	2	156	-1	1	2
99	1	99	20	400	400
Kopā	5	395			564
Vidējais		79			112,8
Standartnovirze		10,6			

Universālo banku likviditātes standartnovirze(%)					
Likviditāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
33	1	33	-28	808	
40	1	40	-21	459	
47	1	47	-14	208	
59	1	59	-2	6	
70	1	70	9	73	
78	1	78	17	275	
103	1	103	42	1728	
Kopā	7	430		3558	
Vidējais		61		508	
Standartnovirze		22,5			

Korporatīvo banku likviditātes standartnovirze(%)					
Likviditāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
80	1	80	-7	49	
100	1	100	13	169	
81	1	81	-6	36	
Kopā	3	261		254	
vidējais		87		84,7	
Standartnovirze		9,2			

Privātbanku kapitāla pietiekamības standartnovirze(%)					
Kapitāla rādītājs	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
16	1	16	-5,8	33,64	33,64
19	2	38	-2,8	7,84	15,68
26	1	26	4,2	17,64	17,64
29	1	29	7,2	51,84	51,84
Kopā	5	109			118,8
vidējais		21,8			23,76
Standartnovirze			4,9		

Universālo banku kapitāla pietiekamības standartnovirze(%)				
Kapitāla rādītājs	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts
15	1	15	-6,1	37,7
18	1	18	-3,1	9,9
19	1	19	-2,1	4,6
20	1	20	-1,1	1,3
21	1	21	-0,1	0,0
23	1	23	1,9	3,4
32	1	32	10,9	117,9
Kopā	7	148		174,9
Vidējais		21,1429		25,0
Standartnovirze			5,0	

Korporatīvo banku kapitāla pietiekamības standartnovirze(%)					
Kapitāla rādītājs	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
23	2	46	-2,7	7,1	14,2
31	1	31	5,3	28,4	28,4
Kopā	3	77			42,7
Vidējais		25,7			14,2
Standartnovirze			3,8		

Banku rentabilitātes standartnovirze(%)					
ROE	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
4	2	8	-9,8	96,3	192,6
7	2	14	-6,8	46,4	92,8
9	1	9	-4,8	23,2	23,2
10	1	10	-3,8	14,5	14,5
11	2	22	-2,8	7,9	15,8
12	1	12	-1,8	3,3	3,3
13	1	13	-0,8	0,7	0,7
14	2	28	0,2	0,0	0,1
16	1	16	2,2	4,8	4,8
19	1	19	5,2	26,9	26,9
27	1	27	13,2	173,9	173,9
43	1	43	29,2	851,9	851,9
Kopā	16	221			1400,4
vidējais	13,8				87,5
Standartnovirze			9,36		

Banku kapitāla pietiekamības standartnovirze (%)					
Kapitāls	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
15	1	15	-8,3	68,0625	68,0625
16	1	16	-7,3	52,5625	52,5625
18	1	18	-5,3	27,5625	27,5625
19	3	57	-4,3	18,0625	54,1875
20	1	20	-3,3	10,5625	10,5625
21	1	21	-2,3	5,0625	5,0625
23	3	69	-0,3	0,0625	0,1875
26	1	26	2,8	7,5625	7,5625
29	1	29	5,8	33,0625	33,0625
31	1	31	7,8	60,0625	60,0625
32	1	32	8,8	76,5625	76,5625
38	1	38	14,8	217,563	217,563
Kopā	16	372			613
vidējais		23,3			38,3125
standartnovirze			6,2		

Banku likviditātes standartnovirze (%)					
Likviditāte	Banku skaits	Kopskaits	Novirze	Novirzes kvadrāts	Noviržu kvadrātu summa
33	1	33	-42,2	1779,79	1779,79
40	1	40	-35,2	1238,16	1238,16
47	1	47	-28,2	794,535	794,535
59	1	59	-16,2	262,035	262,035
70	3	210	-5,2	26,9102	80,7305
78	3	234	2,8	7,91016	23,7305
80	1	80	4,8	23,1602	23,1602
81	1	81	5,8	33,7852	33,7852
99	1	99	23,8	567,035	567,035
100	1	100	24,8	615,66	615,66
103	1	103	27,8	773,535	773,535
117	1	117	41,8	1748,29	1748,29
Kopā	16	1203			7940,44
Vidējais		75,2			496,277
Standartnovirze			22,28		

Bakalaura darbs "Latvijas komercbanku finanšu darbības analīze" izstrādāts LU
Biznesa, ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniska kopija atbilst izdrukai.

Autore: Jūlija Jevdokimova _____

(paraksts) (datums)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr. Ekon., as. Professore Marina Kudinska _____

(paraksts) (datums)

Recenzents: Dr. Ekon., profesore Svetlana Saksonova _____

(paraksts) (datums)

Darbs iesniegts finanšu katedrā _____

Dekāna pilnvarotā persona: lietvedības sekretāre Alla Ščukina _____

Darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījumu komisijas sēdē

_____ prot. Nr. _____

Komisijas sekretārs: _____

(vārds, uzvārds, paraksts)